

MARTS 2013
Nr. 3 (213)

LOGS

LĀTVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

27 no 119 Latvijas pašvaldībām vada sievietes. Par to, kā viņas jūtas politikā, lasiet "sieviešu un ziedu" mēneša žurnāla 2.-15. lpp.

PAŠVALDĪBU DAĻA JĀNOSAKA PIRMS BUDŽETA DALĪŠANAS PA NOZARĒM

Latvijas valdība it kā vēlas ievērot stingrāku fiskālo disciplīnu, nekā Eiropas Savienība to prasa. Šim nolūkam ir papildināts likums "Par budžeta un finanšu vadību", kā arī pieņemts Fiskālās disciplīnas likums.

Likumā noteikts, ka Ministru kabinetam līdz 15. maijam ir jāiesniedz Saeimai likumprojekts par budžeta ietvaru nākamajiem trīs gadiem, bet nākamā gada budžetu valdība iesniedz rudenī, plānojot izdevumus iepriekš noteiktajā ietvarā. Likumā paredzēts, ka ietvaru saskaņo ar Latvijas Pašvaldību savienību un rezultātu fiksē LPS un MK sarunu protokolā.

Pašlaik valdība konstatējusi, ka neskaidro nākotnes prognožu dēļ tā nespēj izpildīt likumā paredzēto grafiku un atliek trīs gadu ietvara likuma iesniegšanu uz rudenī. Tas nozīmē, ka sarunas par nozaru budžetu pieaugumiem un samazinājumiem notiktu, neievērojot pašvaldību intereses, bet rudenī varētu pašvaldību finanses skatīt pēc pārpalikuma principa.

Šāda pieeja mums nav pieņemama.

Apstākļos, kad valdība neprot prognozēt ieņēmumus un izdevumus, var vienoties par proporcijām. Jābūt skaidrībai, kāda daļa procentos no visiem nodokļiem nonāks pašvaldībām, kāda daļa – valdībai. Tas neļautu nozarēm iztērēt pašvaldību naudu un nodrošinātu līdzsvaru.

Jaunajos, "vispārējas taupības apstākļos" neviens Ministru prezidents nespēs izturēt nozaru spiedienu, ja pašvaldību daļa nebūs skaidri iezīmēta. Tāpēc nedrīkst atlikt lēmuma pieņemšanu par centrālās varas un vietējo varu resursu proporcionalitāti ilgtermiņā un vidēja termiņa ietvara noteikšanu uz rudenī. Tikai tādā veidā gan valdība, gan pašvaldības spēs savus pienākumus plānot ilgtermiņā, nepieļaujot kārtējos "pēdējās dienas" lēmumus.

Gatavošanās dalībai eirozonā nevar būt arguments valsts un pašvaldību finanšu sakroplošanai ilgtermiņā.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
67508530, 29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

Daina Oliņa
redaktore vietniece

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruni **67 508 530** vai **67 326 634**

SIEVIETE POLITIKĀ
VAI VIEGLI BŪT POLITIĶEI? 2

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ
INFORMĀCIJAI UN DARBAM 16

LPS PĀRSTĀVNICĪBĀ BRISELĒ 20

PROJEKTI
DOMĀSIM UN IZMANTOSIM INTERNETU ATBILDĪGI! 21
DABA, KULTŪRA, TŪRISMS UN TRADĪCIJAS 22

PĒTĪJUMS
PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANAS UN LĒMĒJINSTITŪCIJAS LIELUMS
DAŽĀDĀS EIROPAS VALSTĪS 24

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ
RISKA ZONĀ AIZDOMU ĒNĀ 27

PROJEKTI
ĢEOMĀTIKAS "RAĶETE" PIESTĀJ VECPIEBALGĀ 32

PAŠVALDĪBĀS
2012. GADA BILANCE 34

HOROSKOPI
ZIEDU HOROSKOPS 38

ANEKDOTES
ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM 44

VAI VIEGLI BŪT POLITIĶEI?

Kad ziemeļiem pienāk laiks prasīties godu un atvadīties, pat ķipars zina, ka pavasarim drīz būs pavasaris. Atmodai sarosīsies ne tikai daba, bet arī cilvēki – neatkarīgi no dzimuma, vecuma, auguma parametriem, ieņemamā amata un partejiskās piederības. Pavasaris ir mīlestības svētku laiks, kas pieder katram un visiem. Turklāt tā arsenālā ir visai plašs piedāvājums – Valentīndienu par savu uzskata visi pasaules mīļētāji, 8. martā jau vairāk nekā gadsimtu pat visgrīnākie stiprā dzimuma pārstāvji mazliet citādi uzlūko sievietes, bet pavasarīgās mīlestības uzvaras simfoniju noslēdz Mātes diena maija sākumā.

Sīkāk skaidrot 8. marta nozīmi mūsu lasītājiem nav vērts, jo vecākā paaudze to labi atceras, bet gados jaunajiem tā būtu lieka informācijas bagāža. Vēsturei paliek nostāsti par Klāras Cetkinas rosināto prasību – panākt abu dzimumu līdztiesību, kam par godu kopš 1910. gada daudzās pasaules valstīs marta sākumā atzīmēja Starptautisko sieviešu solidaritātes dienu. Padomijā no 1967. gada līdz PSRS sabrukšanai 8. marts bija ne tikai svētki, bet arī brīvdiena. Latvijā, atmodai sākoties, līdz ar citām “okupācijas mantojumam” piepulcētajām dienām Sieviešu dienu centās izdzēst ne tikai no svinamdienu saraksta, bet arī no ļaužu atmiņām. Tomēr 2008. gadā to atkal rehabilitēja, atzīstot par svētku dienu, gan bez brīvdienas statusa. Latvijā reti kurš šo dienu vairs

iztēlē saista ar tās pirmsākuma ideju un starptautisko skanējumu, atstājot 8. martam gluži vienkārši jauku “Sieviešu dienas” burvīgumu.

Gatavojot marta numuru, izskaitļojām, ka **no Latvijas 119 pašvaldībām tikai 27 vada sievietes** (numura tapšanas laikā viņām piepulcējās arī **Dundagas novada jaunieceltā vadītāja Linda Pavlovskā**). Šajā jomā dzimumu līdztiesībai īsti nav sekmējies. Nolēmām visas 27 “amata māsas” neklātienē pulcināt žurnāla lappusēs, lūdzot pašvaldību “galvenajām politiķēm” atbildēt uz dažiem jautājumiem.

- **Vai viegli būt sievietei – politiķei – nevis ierindas politiķei, bet vietējās varas “galvai”?**
- **Vai varat minēt situācijas (konkrētu gadījumu vai vispārēju raksturojumu), kad tas palīdzējis vai gluži otrādi – traucējis?**
- **Kāda ir dzimumu attiecība jūsu pašvaldībā? Vai, jūsuprāt, vieglāk strādāt ar sievietēm vai vīriešiem, kāpēc?**
- **Jūsu personiskā attieksme pret 8. marta svētkiem; vai jūsu vadītajā pašvaldībā tos atzīmē (domes kolektīvā; iedzīvotāji u.c.)?**
- **Jūsu novēlējums vai svētku sveiciens sievietēm – gan politiķēm, gan visām pārējām.**

INGRĪDA VENDELE,
Aknīstes novada domes priekšsēdētāja

Nu nezinu, vai ir viegli būt politiķei! Grūtāk nekā vīrietim? Vai varbūt vieglāk? Droši vien, ka abos gadījumos ir savas stiprās un vājās puses. Domāju, ka, piedaloties vēlēšanās, pietiekami esmu apzinājusies, cik tas varētu būt viegli vai grūti – būt pašvaldības “galvai”, un neesmu sevišķi pārsteigta vai “izsista no sliedēm”, saskaroties ar kādām (kārtējām) grūtībām. Man šķiet, ka mūsdienās vadošos amatos vienlīdz veiksmīgi var strādāt abu dzimumu pārstāvji.

Uz jautājumu – vai tas, ka esi politiķe sieviete, traucē vai palīdz, laikam nevarēšu atbildēt. Nav personīgās pieredzes, nav nācies saskarties ar gadījumiem, kad kāda jautājuma risināšanas gaitu būtu noteicis dzimums.

Domāju, ka vislabāk, ja kolektīvā līdzīgā skaitā ir abu dzimumu pārstāvji. Mūsu pašvaldībā diemžēl tas tā nav. Turklāt sagādājies tā, ka gandrīz visos vadošajos amatos ir sievietes. Arī deputātu vidū vairāk ir daiļā dzimuma pārstāvju. Var teikt – mums tāds ļoti sievišķīgs novads. Ar ko vieglāk strādāt? Hmm... Manuprāt, ne jau dzimums nosaka cilvēka vērtību kā speciālistam un darbiniekam. Katram ir sava cilvēcisko īpašību bagāža, savi uzskati, attieksme pret darbu, izpratne par lietām un notikumiem. Tas, cik daudz mēs spējam (un gribam) pieņemt otra viedokli, arī nosaka, cik viegli vai grūti ar šo cilvēku sastrādāties. Man ir kolēģi un kolēģes, ar kuriem varētu iet kopā arī izlūkos, gan tādi, ar kuriem izlūkos kopā neietu. Man personīgi grūtāk ir “priekšniekot” gados vecākus darbiniekus. Domāju, ka vīriešiem ir grūtāk pieņemt sievieti vadītāju nekā sievietei vīrieti.

8. martu nekad neesmu izjutusi kā politiskus svētkus, lai kā arī tie tikuši kalendārā iezīmēti. Nu, ir taču jauki saņemt dāvanas un apsveikumus – vai tās būtu bāli zaļas tulpes kā vidusskolas gados vai kāds jancīgs

apsveikums darba gados! Mūsu kolektīva vīrieši mūs parasti atceras ar kādu ziedu. Cik zinu, arī citos kolektīvos tiek sveiktas sievietes. Kaut kādi svētku pasākumi novadā gan nenotiek. Domāju, ka tā arī labāk – ja ģimenē, darba kolektīvā tas ir pieņemami un saprotami un līdzī nevelkas obligātuma pieskaņa – nu tad svinam! Jāpiebilst, ka ar katru gadu tomēr jūtams, ka šos svētkus atzīmē vairāk cilvēku.

8. martā (un pārējās 364 vai 365 gada dienās) visām sievietēm gribu novēlēt, lai ir laiks un vēlēšanās

priecāties par dzīvi. Iemeslu jau vienmēr var atrast! Un tiem nemaz nav jābūt grandioziem – var taču priecāties par pirmajiem vizuļiem, par to, ka bērns šodien klepo mazāk un remontdarbi tiks pabeigti dienu pirms termiņa. Un kaimiņi aiz sienas vakar neskandālēja. Un traukus pēc vakariņām laimā rūķītis nomazgājis, jo vīrs jau to parasti nedara. Un darbā e-pastā vēstule, ka tā atskaite, ko pieprasa n-tā iestāde, nemaz nav jāpilda... Paturpiniet! Ir taču iemesls katru dienu priecāties par dzīvi!

Alojas novadā saimniekot nav viegli, jo nekad neziņi, kādus pārsteigumus nesīs nākamais brīdis. Atklāšu, ka man ne vienmēr dienas beigās izdodas darba domas atstāt darbā. Manuprāt, sievietes politišķes ir emocionālākas nekā vīrieši. Dažreiz šī emocionalitāte palīdz, bet reizēm atkal traucē.

Ja runā par pašvaldību kā domes administrāciju un pašvaldības iestādēm, tad sieviešu pārsvars ir nenoliedzams. Vīrieši mūsu iestādēs ir kā rets stāds puķu dārzā, kuri nereti arī grib justies īpaši kopjami. Protams, sieviešu kolektīvā jāreķinās, ka sievietes dzīvē liela nozīme ir ģimenei, mājas rūpēm un bērniem. Esmu ļoti pateicīga mūsu domes darbiniecēm par prasmī tikt ar visu galā.

Mana attieksme pret 8. marta svētkiem ir pozitīva. Domes vīrieši šajos svētkos parasti ir sarūpējuši ziedus, kādu saldu našķi. Svinību gaisotnē reti kāds atceras Klāru Cetkinu un viņas cīņu par sieviešu tiesībām, bet kopumā šie svētki ir jauks uzmanības apliecinājums. Šogad Staiceles pilsēta aicina iedzīvotājus

DACE VILNE,
Alojas novada domes priekšsēdētāja

kopīgi svinēt Sieviešu dienu. Ceram, ka būs atsauce un svētki izdevušies.

Mans novēlējums – esiet stipras un mīliet sevi!

Mana atbilde – jā, ir viegli būt domes priekšsēdētājai! Eemociju gamma, ko nākas piedzīvot un izdzīvot, ir tik dažāda – no raizēm un bažām līdz priekam un gandarījumam. Kopumā – ļoti interesanti! Tas, ka esmu sieviete, pašvaldības darbā piešķir lielāku emocionalitāti un cilvēcīgumu, veicot un plānojot pasākumus, tiekoties ar iedzīvotājiem un citās situācijās.

Dzimumu attiecība Amatas novada domē ir diezgan līdzīga. Vienlaikus arī nesaskatu starpību, vai darbinieks ir sieviete vai vīrietis – galvenais kritērijs tomēr ir viņa kompetence un savstarpējās attiecības, kas balstās uz profesionalitāti.

Atceros šos svētkus, taču kopīgi kolektīvā neatzīmējam. Pieņemu, ka iedzīvotāji tos atzīmē, un par to ir prieks, jo katri svētki raisa pozitīvas emocijas un iepriecina cilvēkus. Protams, arī manā darba ikdienā ir bijuši spontāni pārsteigumi šajā dienā, kas kā jebkurš pārsteigums rada prieku un smaidu,

ELITA EGLĪTE,
Amatas novada domes priekšsēdētāja

bet vienlaikus arī neuzskatu, ka šie svētki obligāti ir jāsvin.

Novēlējums – vienmēr būt sievietēm!

ASTRĪDA HARJU,
Apes novada domes priekšsēdētāja

Vai viegli būt pašvaldības vadītājam? Jautājums sevi ietver atslēgas vārdus “vai viegli būt”, un tad nāk prātā paruna, ka “katram vieglumam ir savs grūtums klāt” un tie abi iet pa vienu ceļu, kurš nu kuru reizi pa priekšu. Lai būtu viegli, strādājot šo darbu, balstos uz četrām pamatvērtībām.

- Attieksme pret darāmo darbu – ja tu tam atdodies ar visu savu sirdi, darot domā ar paša prātu, skaties ar savām acīm un jūti, ka tevi atbalsta kolēģi, kaimiņi un iedzīvotāji, tad tu vari arī daudz padarīt.
- Atbildība, kas manā izpratnē ir paredzēt savas rīcības sekas. Atbildība balstās uz zināšanām, loģiskas spriešanas spējām un arī sirdsapziņu. Sākot savu darbu, zināšanas šajā jomā, protams, bija minimālas, tad lēmumu pareizību vairāk noteica varbūt tas, kā tu gribētu, lai par šo jautājumu lemtu. Bet arī ar šodienas pieredzi un zināšanām tam ir svarīga nozīme, lai iegūtu rezultātu.
- Zināšanas, kas nepieciešamas, veicot ikvienu darbu, tikai pašvaldības vadītājs nav profesija, ko apgūst skolā. To varbūt varētu nosaukt par sirdsgudrību un prasmi saredzēt lietu kārtību, bet noteikti ir jāmācās

gan teorija, gan kolēģu praktiskā pieredze.

- Pieredze, ko iegūst tikai ar gadiem. Katrs mēs sākam bez pieredzes šajā darbā, mums daļēji palīdz citās dzīves jomās iegūtā.

Tas par vieglumu, bet nu par grūtumu.

Mēs esam ierobežoti laikā un telpā un nevaram ietekmēt tik daudzas būtiskas lietas, kas tiek noteiktas ar likumu un normu spēku, korekcijas, ko ienes valdības politiskie lēmumi, Eiropas Savienības direktīvas, ekonomiskās krīzes un citi notikumi, kas pasliktina mūsu iedzīvotāju dzīves līmeni daudzās nozarēs un jomās. Un tu paliec kā grauds starp diviem dzirnakmeņiem.

Tad vēl tevi nekad neatstāj nepadarīta darba izjūta un sāk sevi šautīt, ka vari taču vairāk un labāk – līdz pagurumam, aizmirstot, ka cilvēks savā dzīvē žonglē ar piecām bumbiņām rokās – veselību, ģimeni, mīlestību, saskaņu ar sevi un darbu. Un cilvēku pieredze liecina, ka darbs ir no neplīstoša materiāla tikai tad, ja tev ir prasmes un zināšanas, tad, darbam izslīdot no rokām, tas atlec vairākkārt, bet, izslīdot kādai citai bumbiņai no rokām, tā nokrīt zemē un saplīst, jo izrādās, ka tā ir no stikla.

Tādēļ, lai jūs patiesi būtu labas pašvaldības vadītājas, dzīvojiet saskaņā ar sevi un noturiet līdzsvarā veselību, ģimeni, mīlestību un darbu. Lai jums visām un visiem tas izdodas! Esiet sievišķīgi stipras!

Tad vēl par dzimumu attiecību pašvaldībā. Apes novada domes sastāvā esam septiņas sievietes un seši vīrieši, un domāju, ka esam līdzsvarā gan politiskos lēmumos, gan dzīves situācijās, kā arī mums ir patīkami atrasties savu kolēģu vīriešu uzmanības lokā, jo esam pamanītas.

Viegli ir strādāt ar radošiem, gudriem un otra viedokli cienošiem cilvēkiem, tas nav atkarīgs no dzimuma.

Jā, arī man patīk 8. marts, jo kurai gan sievietei nepatīk svētki. Ir tik gaiši un patīkami saņemt ziedus, labus vārdus un iegūt labu noskaņu dienai. Mēs 8. martu savā pašvaldībā no rīta pamanām uz saviem galdiem un smaidiņiem datorā.

KARINA PUTNIŅA,
Baldones novada domes priekšsēdētāja

Vai viegli būt sievietei politiķei? Gan jā, gan nē. Jā – jo tā droši vien ir sievišķīgāka pieeja sadzī-

visku konfliktu risināšanā. Piemēram – ir gadījumi, kad cilvēks atnāk vienkārši izkratīt sirdi, necerot uz konkrētu sarunas rezultātu. Mēs izrunājamies neformālā gaisotnē, un viņš jūt atvieglojumu – redz gaismu tuneļa galā! Savukārt ir reizes, kad nebūt nav viegli, jo sievietēm vairāk “piekasās”. Piemēram – vīriešu vizuālajam tēlam mazāk pievērš uzmanību, bet sievietes tiek kritizētas arī tad, ja mati nav tādā krāsā vai svārkī par īsu utt. Bieži novērojams vēsturiskais stereotips, ka sievietes vieta ir mājās ar bērniem, jo politikā viņa nav tik darbīga, apķērīga kā vīrieši.

Tas, ka esmu sieviete, man palīdzējis neskaitāmi daudz reizes. Ir bijis tā, ka cilvēks atnāk histērijā, līst asaras, jo bezizejas situācija, kas skar sadzīvi mājās. Viņš meklē risinājumu. Spēja būt empātiskai un izprast šo cilvēku palīdz man risināt šāda veida situācijas. Protams, atskatoties pagātnē, ir bijis arī grūtāk, piemēram, rajona padomes laikā sievietes argumentus mazāk ņēma vērā.

Baldones novada domē lielāko daļu vadošos amatus ieņem sievietes. Manuprāt, ar vīriešiem var runāt tiešāk, asāk, kas pilnīgi atšķiras no stila, kā jārūnā ar daiļo dzimumu. Runājot ar sievietēm, ir jāievēro lielāka diplomātija, jāizmanto dzīves gudrība. Jāpārdomā, kā un ko teikt, jāņem vērā sarunu partneres emocionālais stāvoklis, lai kaut kādā veidā neaizskartu viņu. Es uzskatu, ka sarunāties ir vieglāk ar vīriešiem, bet, piemēram, darbus labāk veic sievietes, protams, izņemot pāris vīriešus, kas arī savus pienākumus veic

Joti augstā līmenī.

Mūsu valstī, salīdzinot ar citām zemēm, ir maz svētku dienu. Manuprāt, 8. marts ir jāatzīmē. Nav obligāti jāsvieic vai jāriko balles par godu šai dienai – tajā jāizceļ sievietes ieguldījums sabiedrībā. Mūsu pašvaldībā vīrieši atceras par savām kolēģēm un Joti mīļi apsveic. Savukārt iedzīvotājiem jau otro gadu tiek organizēta “Tulpīšu balle”.

Novēlu nekad neaizmirst, ka sieviete ir šīs pasaules zieds! Bez sievietēm dzīve apstātos!

Par politiķi sevi neuzskatu un profesionāla politiķe arī nevēlos būt. Esmu piekritusi uzņemties pašvaldības vadību, tīri patriotisku jūtu vadīta, jo pašvaldības darbā esmu jau vairāk nekā 20 gadus, zinu visus vietējos cilvēkus, viņu dzīves apstākļus un zinu arī mērķi, ko vēlos sasniegt. Man tas ir – apmierināts cilvēks lauku vidē! Diemžēl šobrīd to īstenot ir Joti grūti un ne tikai sievietēm “pie stūres”.

Neko jaunu neatklāšu, taču sievietes intuīcija arī man ir palīdzējusi pieņemt vairākus pozitīvus lēmumus. Reizēm ar nelielu viltību un humora piedevu (neizprotot tehniskus terminus, pat izmetot kādu muļķību) esmu likusi pasmaidīt un pievērt acis kādam Joti nopietnam un stingram kontroles institūcijas ierēdņim, tādējādi mazinot neizdarības vai pārkāpuma smagumu pārbaudes aktā.

Baltinavas pašvaldībā pārsvarā strādā sievietes, vīriešu pašreiz ir 35 procenti. Man viennozīmīgi vieglāk strādāt ar vīriešiem. Viņi ir korektāki, neiebilst un veic arī tādus darbus, kas nav viņu amatu kompetencē, biežāk paši saskata iespējas un vajadzības dažādu nozaru griezumā, ierosina oriģinālākas idejas.

8. marta svētki man, protams, patīk. Kolektīvā saņemu ziedus, notiek pasākumi kultūras namā.

LIDIJA SILIŅA,
Baltinavas novada domes priekšsēdētāja

Visām sievietēm novēlu pašu galveno mūsu sūtībā – prast saglabāt laimi un satiecību, mīlestību un savstarpējo cieņu ģimenē! Un visā darbu jūrā neaizmirst rūpēties par sevi, jo darbi – tie nekad nav paveicami, tie paši mūs uzmeklē. Būsim optimistes, radīsim labvēlīgu un sirsnīgu noskaņojumu visur, kur esam, mīlēsim patiesi un arī būsim mīlētas!

Es domāju, ka būt politiķei nav grūti, jo sievietei, iespējams, biežāk palīdz intuīcija. Protams, vienlaikus sievietes ir arī emocionālākas, viņām pietrūkst vīrieša pragmatisma. Tomēr kopumā visu izšķir tas, cik konkrētais cilvēks – sieviete vai vīrietis – ir profesionāls un spējīgs vadītājs.

Varbūt kādreiz man kā sievietei ir bijis vieglāk runāt ar pretējā dzimuma pārstāvjiem un panākt, lai viņi ieklausās.

Mūsu domē darbinieku dzimuma proporcija ir diezgan līdzīga – sieviešu ir nedaudz vairāk nekā vīriešu. Man personīgi dzīvē kopumā vieglāk ir kontaktēties ar vīriešiem. Mūsu domē gan priekšsēdētāja, gan vietiece ir sievietes, un es domāju, ka tas palīdzējis novada attīstībā. Tomēr es nešķiroju darbiniekus pēc dzimuma, jo pats svarīgākais ir cilvēka profesionālās kvalitātes.

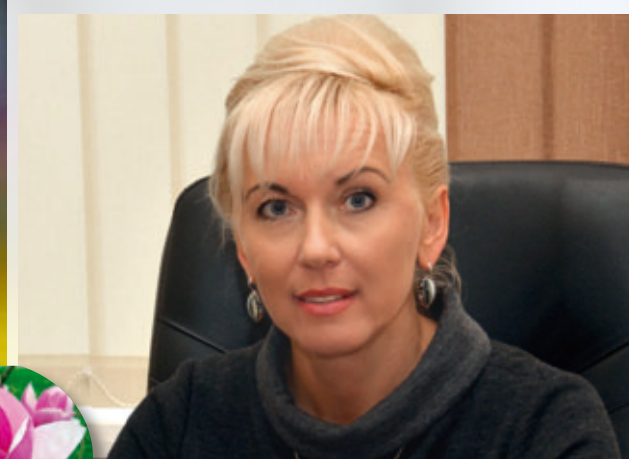
Es domāju, ka 8. martā ir jānoliek malā visas politiskās peripetijas, jo tā ir Starptautiskā sieviešu diena, kad visas sievietes ir pelnījušas uzmanību, laipnību, skaistus vārdus un to, lai vienkārši tiktu pamanītas. Mēs šo dienu noteikti atzīmēsim, un ceru, ka arī mūsu novadā valdīs īpašā svētku gaisotne.

Latvijā sievietes ir Joti stipras, jo viņas vienlaicīgi spēj

DAIGA JURĒVICA,
Carnikavas novada domes priekšsēdētāja

būt gan labas mātes un ģimenes pavarda sargātājas, gan arī karjeras veidotājas. Es visām sievietēm novēlu izturību un to, lai laiku pa laikam izdodas arī sevi palutināt! Varbūt vērts lieku reizi aizdomāties, ka dzīve jau nesastāv tikai no darba un mājām, bet ir arī citas skaistas lietas.

ŽANNA KULAKOVA,
Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētāja

Uzskatu, ka nevar tā strikti dalīt sievietēs un vīriešos, īpaši tad, ja sieviete ir vadītāja. Viņai tāpat kā vadītājam vīrietim ir tāda pati atbildība un uzdevumi. Attiecībā uz sevi gribu atzīmēt, ka es kā sieviete tomēr vērigāk iztuos pret mūsu pilsētas saimniecību, vizuālo tēlu, iedzīvotāju labklājību, komfortu. Man ir svarīgi, lai pilsēta būtu tīra, ziedoša un ar lielām attīstības iespējām. Tas, ka es, būdama sieviete, esmu vietējās varas

“galva”, ir gan traucējis, gan palīdzējis. Traucē vairāk tas, ka mūsu sabiedrībā valda stereotips – vadītājam ir jābūt vīrietim. Ne velti sievietes vadītājas Latvijā ir krietnā mazākumā. Bet sievietes var būt ļoti stipras, jo tas viņām no dabas dots. Sievietes ir pacietīgas, neatlaidīgas, turklāt vienlaikus ar lielajiem pienākumiem spēj saglabāt savu sievišķību.

Jebkurā darbā svarīga ir komanda, profesionalitāte, tāpēc dzimumam nav nozīmes. Daugavpils pilsētas pašvaldībā ir ļoti atšķirīga dzimumu attiecība atkarībā no darbības profila. Jā, domē sieviešu ir vairāk, bet, piemēram, uzņēmumā “Autobusu parks” ir vīriešu pārsvars.

Ļoti pozitīvi vērtēju 8. marta svētkus. Jāuzsver, ka tie ir starptautiski atzīti svētki, kas ļoti iemīļoti mūsu pilsētā. Šie svētki akcentē sievietes lielo lomu sabiedrībā, šī diena ir iespēja izrādīt cieņu un mīlestību mātēm, meitām, māsām, kolēģēm. Svētkus svinam gan savā kolektīvā, gan citur pilsētā, organizējam svētku koncertus. Savām kolēģēm vadītājam un politiķem novēlu izturību šajos sarežģītajos laikos, ikdienas rūpēs vienmēr būt sievietei, izjust savas komandas atbalstu! Visām Latvijas sievietēm vēlu mīlestību, labklājību un laimi ģimenē un daudz iemeslu biežāk pasmaidīt. Saulainus mūsu skaistākos pavasara svētkus!

JANĪNA JALINSKA,
Daugavpils novada domes priekšsēdētāja

Ienākt politikā – tā ir uzdrīkstēšanās. Sieviete jāapsver, vai tiešām tur, kur viņa ir pašlaik, viņa jūtas ērti. Vai viņa grib mieru vai cīņu? Jo politika ir cīņa! Manuprāt, šobrīd sieviete nebaidās ienākt politikā. Jo sievietes spēkos dažkārt ir izdarīt pat pirmajā acumirklī neiespējamo. Idejai vien jau piemīt milzīgs spēks, un līdz ar to arī apziņa, ka tas, ko tu iesāc, noteikti vedīs pie rezultāta. Sieviete jebkurā situācijā jāpaliek par sievieti, nesot sev līdzīgu ģimenes un izglītības sistē-

mas ielikto augsto pašapziņu un mērķtiecību.

Pati lielākā bagātība, ko es šajos gados esmu ieguvusi, ir visdažādāko veidu pieredze un viskolosālākie cilvēki, ar kuriem esmu kopā. Politikā tev jābūt kompetentam daudzās lietās. Bieži vien tu vairs sevi neredzi ārpus tās.

Mūsu pašvaldībā vairākumā ir daiļā dzimuma pārstāves. Taču es nedalu – vīrietis vai sieviete. Darbā ne jau dzimumam ir izšķirošā nozīme. Viss atkarīgs no katra cilvēka personības, individuālajām rakstura īpašībām. Ir jāpastāv dzimumu līdztiesībai. Ja jārisina kādi jautājumi, domāju, ka ir jātiekas ar domubiedriem. Svarīgi būt vienkāršam un godīgam, jābūt prasmei kontaktēties ar cilvēkiem, jāprot ar visiem parunāt.

8. marts ir sievietes godināšanas svētki, kad katra sieviete jūtas nedaudz īpašāk nekā ikdienā. Šī diena veltīta visām sievietēm neatkarīgi no sociālā vai bioloģiskā statusa – tikai tāpēc, ka viņas ir sievietes. Tai piemīt īpaša izjūtu gamma, skaistas asociācijas ar pavasari un tulpēm. Arī mūsu pašvaldība atzīmē 8. marta svētkus, uzticot vīriešu komandai dāvināt sievietēm ziedus.

Es aicinu ikvienu uzburt svētkus arī ikdienā! Visām sievietēm novēlu būt drošsirdīgām, mērķtiecīgām, vienlaikus saglabājot sievišķību jebkurā dzīves situācijā. Rodiet sev jaunas pašizpaušmes iespējas, saglabājot saskaņu pašai ar sevi!

Neesmu domājusi, vai ir viegli vai grūti būt priekšsēdētājai sievietei, bet visnotaļ interesanti gan. Nevar žēloties par uzmanības trūkumu, kas, neapšaubāmi, ir patīkami.

Ja salīdzinām vīriešus un sievietes, tad uzskatu, ka vīrieši domā strukturētāk, bet sievietēm reizēm traucē emocijas. Toties mums ir papildu "ieroči", piemēram, sievišķīgā intūcija, un reizēm nekaitē arī nedaudz viltības. Pirms pieņemu lēmumus, mēdzu ieklausīties vairāku vīriešu padomos. Uzskatu, ka man izdodas neļaut vaļu emocijām sarežģītās situācijās.

Sievietes priekšrocība ir tā, ka varu atļauties nebaidīties atzīt savu nezināšanu un lūgt palīdzību vīriešiem. Priecājos, ka man nav gadījies saņemt atteikumu.

Gulbenes novada pašvaldībā no 17 deputātiem tikai četras ir sievietes. Esam pratuši labi sastrādāties, lai gan savā būtībā esam ļoti atšķirīgi cilvēki. Šos četrus gadus esam aizvadījuši bez personīgiem strīdiem. Neuzskatu, ka tas ir tikai mans nopelns, bet varbūt vīrieši man kā sievietei savu reizi šo to piedevuši.

Man ļoti patīk, ka 8. martā katru gadu tiekam palutinātas. Pagājušajā gadā vīrieši mums sagādāja pārsteigumu – viņi lasīja dzeju. Tas bija aizkustinoši.

SANDRA DAUDZIŅA,
Gulbenes novada domes priekšsēdētāja

8. marts ir diena, kad ikviena sieviete pelnījusi ziedus un miļus apskāvienus. Savām kolēģēm vēlu nepazaudēt sievišķību, nepārkāpt to robežu, kad vairāk esam vadītājas nekā sievietes. Lai sapratne un mīlestība ģimenē un prieks un gandarījums par saviem bērniem! Daudzas bučas un puķes mums visām 8. martā!

Lielākoties cilvēki par dzīvi kopumā domā, ka tā ir grūta un sarežģīta, bet patiesībā viņi ir dažādi, vajag tikai atvērties pozitīvajam. Vadišana ir interesants, taču smags darbs, kas prasa daudz garīgās enerģijas, jo tā ir liela atbildība, uzdrīkstēšanās un drosme, lai plānotu un paredzētu iznākumu, atbilstoši reaģētu spriedzes situācijās. Pamatā visam – labu domāt, labu runāt, labu darīt. Cēloņu un sekū likums darbojas visos enerģijas līmeņos – var ticēt vai neticēt, bet labā ziņa ir tā, ka tas darbojas. Ko sēsi, to pļausi!

Ikviena cilvēks atrodas savā vietā, savā laikā, savā situācijā. Katru brīdi cilvēks izdara izvēli, kā organizēt savu dzīvi un darbu. Katrs liekam lietā savu pieredzi, zināšanas, profesionalitāti un gluži dabiski izmantojam arī sava dzimuma priekšrocības – cits šo savu arsenālu izmanto apzinātāk, cits neapzinātāk. Darbā ir palīdzējusi spēja vērot cilvēka psiholoģiju, novērtēt situāciju un saprast, kā jārikojas. Garīgās izaugsmes jomā tas ir darbs ar sevi. Gadiem ejot, cilvēks kļūst gudrāks un arvien vairāk saprot, ka nav nepieciešams pretstatījums, bet ir jāizmanto sadarbība un mijiedarbība, kas sniedz labus rezultātus.

Ikdienā vairāk sanāk strādāt kopā ar sievietēm, ar kurām mūsu gadījumā patiešām ir paveicies. Deputātu korpusā ir vīriešu un sieviešu līdzsvars, kas arī palīdz sasniegt vēlamo rezultātu. Lai strādātu un kvalitatīvi veiktu pienākumus, nav nozīmes dzimumam, galvenais, lai cilvēks ir inteliģents, spēj argumentēt savu viedokli un cienīt cita darbu.

Mana attieksme pret 8. marta svētkiem ir ļoti pozitīva un atvērta. Uzskatu, ka šī diena ir jāizmanto, lai paus-

LIGITA GINTERE,
Jaunpils novada domes priekšsēdētāja

tu un saņemt pozitīvas emocijas. Jāizmanto katra iespēja papriecāties par dzīvi, darīt to gaišāku, priecīgāku. Tieši tādēļ, ka esmu sieviete vadītāja, marta sākumā rīkojam darba kolektīva balli, kurā kopā atpūšamies. Tas lieliski palīdz stiprināt kolektīvu.

Jau izsenis latviešu sievietes zināmas kā stipras un strādīgas, tomēr starp darbu un mājas soli novēlu rast mirkli atpūtai un dot kādam iespēju mūs palutināt. Sveicu savas kolēģes politiķes, sava kolektīva meiteņes un visas Latvijas sievietes Starptautiskajā sieviešu dienā un vēlu, lai ne tikai 8. martā katra tiktu iepriecināta ar ziediem un veltēm, bet arī ikdienā, tāpat vien – par to, ka esam. Mēs esam vērtība, ģimenes un sabiedrības dvēsele. Novēlu pašapziņu turēt kā baltu buru savam dzīves kuģim un notvert pareizo vēju!

INĀRA SILICKA,
Kārsavas novada domes priekšsēdētāja

Sieviete – politiķe? Tas ir sarežģīts ampuļ. Jo darbam ir pakārtotas gan savas personīgās intereses, gan ģimenes intereses. Bieži ir bezgala grūti saņemties un sestdienās vai svētdienās braukt uz pasākumu, nevis palikt mājās. Paliek novārtā mājas, dārzs. Arī vakaros, kad mājinieki grib dalīties ar tevi savās rūpēs un pārdzīvojumos, tu it kā klausies, bet pa galvu virpuļo dienā izdzīvotais, vēl kādu neatrisināto problēmu mudžeklis. Tad gribas pateikt: “*Ļaujiet mieru, klusumu!*” Bet mājinieki jau nav vainīgi.

Sievietei ir daudz vairāk un ik brīdi sevi jāpierāda – gan savas zināšanas, gan spējas organizēt un vadīt, jābūt stingrai un nelokāmai, dažbrīd par spīti maigākam raksturam un iekšējai būtībai. Jāpierāda lēmumu pareizība un jābūt labam piemēram, jo sievietes kļūdas politikā un darbībā, manuprāt, netiek piedotas. Pastāv jēdziens “kolektivismas kultūra” – tā pieprasa pakļaušanos grupas prasībām, kas ietver kādu

ideoloģiju. Tā ir saistīta ar sievietes un vīrieša lomu sabiedrībā. Bieži vien šī ideoloģija apliecina, ka vīrietis politikā ir norma, bet sieviete – izņēmums, tāpat atkāpe no normas.

Dažreiz grūti ir koriģēt ierastos vīriešu lauciņus, jo tiek uzskatīts, ka te sievietei nav izpratnes, te jau ir sava nodibināta kārtība. Domāju, ka, darot darbu, ir jāskatās nevis uz sievieti – priekšnieci, bet gan uz problēmu un katra iesaistītā zināšanām un pieredzi. Atsevišķas situācijas un labie piemēri liecina, ka arī sievietei politikā var būt priekšrocības.

Mūsu pašvaldībā izpildvara tomēr ir vīriešu rokās. Sievietes pārsvarā nodarbojas ar projektu darbiem, grāmatvedību un sociālajām problēmām. Sastrādāties ar sievietēm tomēr ir vienkāršāk. Varbūt tāpēc, ka iepriekšējos darbos esmu strādājusi skolās, kur pārsvarā bija sievietes. Mēs esam emocionālākas, tāpēc “īstākas”. Vīrieši prot saņemties un neizrādīt savus pārdzīvojumus tieši acīs, bet vēlāk reaģēt attiecīgi situācijai un vajadzībām.

8. marts man vienmēr ir bijuši svētki. Tāajos padomju gados sarkanās tulpes bija pirmais pavasara vēstnesis, tāpēc bija divtik patīkami tās saņemt no apsveicējiem – kā komplimentu sievišķībai un pavasara ieskaņai. Arī tagad ļoti priecājos par ziediem šajā dienā, īpaši, ja jūtu, ka tas nav pienākuma pēc, bet no tīras sirds. Biežāk teiksim cits citam paldies, labus vārdus, komplimentus! Tas neprasa neko, bet uzmundrina, liek sasparoties un saprast, ka dzīvē nav tikai melnas vai pelēkas krāsas.

Mīļās kolēģes un visas žurnāla “Logs” lasītājas un izdevējas! Uzmanīgi sekojiet savam laikam, ne pulkstenim! Laiks ir tāds pats resurss kā finanses. Atcerieties, ka sievišķība tomēr ir vēra ņemams ierocis daudzās cīņās. Lai pavasaris ienāk jūsu sirdīs un ikdienas steigā!

INGA BĒRZIŅA,
Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja

Būt politiķei sākumā, kamēr atpazīstamība nav tik liela, ir vieglāk. Kļūstot atpazīstamai, cilvēki vērtē un uztver mani kā domes priekšsēdētāju neatkarīgi no tā, vai esmu ārpus darba laika vai atvaļinājumā. Ar to ir jāreķinās. Sievietēm politiķēm, vadītājām, atšķirībā no vīriešiem vadošos amatos un politikā

sabiedrība pieprasa vienmēr būt eleganti ģērbtām un koptām. Manuprāt, pret vīriešiem šīs prasības ir mazākas, līdz ar to šajā ziņā sievietēm ir sarežģītāk. Turpretim sievietei kā politiķei ir vieglāk tajā ziņā, ka dažreiz varbūt labāk attīstīta ir intuīcija un sajūtas, kas būtiski atvieglo darbu un saskarsmi ar cilvēkiem.

Kuldīgas novada administrācijā ir 82 štata vietas plus domes priekšsēdētāja un divi vietnieki. Līdz ar to domē pārliecinošā vairākumā ir sievietes, ieskaitot mani – 57. Vīrieši ir 28, ieskaitot arī manus vietniekus Viktoru Gotfrīdsonu un Aleksandru Langi. Viss ir atkarīgs no katra personīgajām īpašībām un konkrētās situācijas. Ja cilvēks ir pozitīvs, radošs un inteligents, tad nav atšķirības, vai tas ir vīrietis vai sieviete, līdz ar to vienlīdz labi var sastrādāties gan ar sievietēm, gan vīriešiem.

8. marts ir jauki svētki. Tā ir diena, kad sievietes tiek sveiktas un saņem ziedus. Lielākā daļa mūsu sabiedrības šo dienu neuztver kā padomju laiku tradīciju, tie drīzāk ir skaisti svētki visām sievietēm. Kuldīgas novada domes vīrieši Sieviešu dienā parasti atceras savas kolēģes un apsveic ar ziediem. Ļoti patīkami bija, kad mūsu jurists Aivis Tjagunovičs 8. marta rītā visas kolē-

ģes pie ieejas domē sagaidīja ar tulpēm. Dāmas bija patīkami pārsteigtas un priecīgas. Kuldīgā 8. martā organizējam Sieviešu dienas skrējienu, kurā aicināti piedalīties visi skriešanas entuziasti un veselīga dzīvesveida piekritēji. Tas ir skrējiens bez laika kontroles pa skaistākajām Kuldīgas ielām, un distancē dalībniekus sagaida pavasarīgi pārsteigumi. Savukārt 9. martā Kuldīgas kultūras centrā ielūdzam uz Ģimeņu balli.

Lai arī lūgtas visas Kuldīgas novada ģimenes! Īpaši gaidīsim tās, kuras pagājušajā gadā svinēja apaļas kāzu jubilejas. Kuldīdznieku un novada ģimenes kāzu jubilejās sveiks Dailes teātra aktieris Ģirts Ķesteris. Sievietēm, kuras ikdienā veic smagu un vīrišķīgu darbu, novēlu spēt saglabāt maigumu, sievišķību un iejūtību! Izmantot savu intuīciju un spēju sajūst, lai vadītu dzīvi tā, kā pašas vēlas, un būtu laimīgas!

Uz jautājumu, vai viegli būt sievietei politiķei – nevis ierindas politiķei, bet vietējās varas “galvai”, gribu uzdot pretjautājumu: “Vai vīrietim viegli būt politiķim?” Jādara taču viens un tas pats! Neapgalvoju, ka tas ir viegli, tomēr tā ir iespēja padarīt vairāk nekā citā jomā. Jā, varbūt ir zaudējumi, lielas vilšanās, bet arī gandarījums par padarīto iespējams lielāks. Šobrīd eju uz darbu ar prieku. Kamēr būs šīs izjūtas, tikmēr ir vērts būt šajā amatā.

Man dažkārt ir palīdzējusi sievietes intuīcija, kas kādās sarunās, noslēdzot vienošanos, “nostrādā” pavisam negaidot, un izrādās – tā bijusi pareiza. Vīrieši bieži vēlas būt džentlmeņi, līdz ar to sarunas notiek tolerantāk, konfliktus var atrisināt mierīgāk, vieglāk panākt kompromisu. Darbā līdz šim neesmu piedzīvojusi gadījumu, kad sievišķība būtu traucējusi. Svarīgi atrast pareizo proporciju starp sievišķīgo un lietišķo. Parasti lietišķums ir noteicošais un svarīgākais, bet sievišķīgums ir kā “bonuss”.

Mūsu novada deputātu sastāvs ir 8:7 vīriešu labā. Pašvaldībā vairāk tomēr strādā sievietes: visos “precīzajos” darbos – grāmatvedībā, lietvedībā, sociālajā sfērā. Pagastu pārvaldnieki – pārsvarā vīrieši, jo tur vajag saimniecisku ķērienu. Ļoti žēl, ka izglītības sistēma feminizējusies. Audzināšanā zēniem pietrūkst “vīrišķības”. Manā komandā izpilddirektors un vietnieki ir vīrieši: lietišķi, izpildīgi, ar ātru reakciju. Ar vīriešiem vieglāk tāpēc, ka viņi nav tik emocionāli. Ir daudz kritisku situāciju, kuras vieglāk atrisināt,

ALĪNA GENDELE,
Ludzas novada domes priekšsēdētāja

“ieslēdzot prātu”. Sievietes savukārt ir izpildīgākas, precīzākas. Jebkurā iestādē un pašvaldībā ideālā variantā arī ir jābūt gan vīriešiem, gan sievietēm.

8. marts vēsti: klāt pavasaris! Un, ja tas atnāk ar pavasara ziediem, tas taču ir skaisti.

Visām sievietēm, kuras darbojas politikā vai ieņem vadošus amatus, novēlu piedzīvot gandarījumu par savu darbu, bet noteikti arī prieku par savu ģimeni! Esiet pašapzinīgas, apzinieties savu talantu, spējas un novērtējiet to! Un lai mums katrai būtu cilvēki, kuriem mēs neesam vadītājas un politiķes, bet vienkārši – jaukas sievietes!

Uzskatu, ka būt politiķei un vadītājai nav grūti, tas ir interesanti. Esmu bijusi arī deputāte, taču būt vadītājai nozīmē daudz vairāk pienākumu, atbildības, bet tad arī dzīve ir interesantāka.

Būt sievietei vadītājai ir arī diezgan daudz privilēģiju, jo ar smaidu var panākt daudz vairāk nekā ar pavēlēm.

Mūsu pašvaldībā ir divas sievietes un 13 vīrieši. Es esmu domes priekšsēdētāja, un otra sieviete ir izglītības, kultūras un sociālo jautājumu komisijas vadītāja. Varu sastrādāties gan ar sievietēm, gan ar vīriešiem.

Mana attieksme pret 8. marta svētkiem ir pozitīva, jo no bērnības atceros, kā zēni mūs skolā apsveica. Bija ļoti patīkami saņemt uzmanības apliecinājumu. Pļaviņu novada pašvaldībā atzīmē šos svētkus, mūsu vīrieši vienmēr izdomā kādu jauku pārsteigumu, par ko sievietes ir ļoti priecīgas un atceras arī vīriešus.

Novēlu, lai sieviete politiķe un sieviete vadītāja, būdama atbildīgā amatā, nebūtu tikai politiķe un atbildīga

GUNTA ŽILDE,
Pļaviņu novada domes priekšsēdētāja

darbiniece, bet arī sieviete, kas spēj to visu savā dzīvē apvienot un jūtas apmierināta un gandarīta!

VIJA JABLONSKA,
Priekules novada domes priekšsēdētāja

Es sevi šajā amatā uztveru kā vienu no novada iedzīvotājiem un cenšos risināt jautājumus tā, kā tas būtu labāk mūsu cilvēkiem. Katrā darbā jau ir savas

grūtības, taču būt politiķei kā vietējās varas "galvai" ir interesanti, jo katru brīdi jāsaskaras ar jauniem izaicinājumiem, kuri kā ierindas politiķei man nebūtu jārisina. Tas dod papildu enerģiju un vēlmi papildināt savas zināšanas dažādās jomās katru dienu.

Uz jautājumu par situācijām, kad tas palīdzējis vai traucējis, varu teikt tā – ne palīdz, ne traucē, bet virza un izglīto. Dažreiz traucē tas, ka nevaru atļauties būt emocionāla, jo jautājumi jārisina racionāli un lēmumi jāpieņem atbildīgi.

No darbiniekiem mūsu pašvaldībā vairākums ir sievietes. Nemēdzu dalīt dzimumos. Katrs cilvēks ir individualitāte, un jāsastrādājas neatkarīgi no tā, vai tie ir vīrieši vai sievietes.

Katri svētki, kas domāti sievietei, ir īpaši. Man personiski 8. marta svētki patīk, jo šajā dienā mēs, sievietes, jūtamies īpašas un novērtētas, ko ikdienas darba skrējienā nereti piemirstam un nepamanām. Kolektīvā parasti tos atzīmējam vieglā humora garā, arī novada iedzīvotāji svin šos svētkus.

MĀRA JUZUPA,
Priekuļu novada domes priekšsēdētāja

Nav viennozīmīgas atbildes uz jautājumu, vai viegli būt sievietei politiķei – ir situācijas, kurās viņa lietas uztver un risinājumus meklē vairāk emocionāli, vērtējot no sievietes, mātes, sievas redzējuma, un ir reizes, kad tas traucē racionāla lēmuma pieņemšanai, bet jebkurā gadījumā par politiķi būt ir cilvēka paša izvēle. Ja tu to gribi, vari un esi izpelnījies savu iedzīvotāju atbalstu ne vienās vien vēlēšanās, tas uzliek pienākumu un atbildību kalpot savas pašvaldības iedzīvotājiem, aizstāvēt kā mātei, uzmundrināt kā sievietei, dot gudru padomu kā vecmāmiņai. Ja tu esi izvēlējies kļūt par politiķi, tad tas jā dara tādēļ, ka tev tas ir aicinājums. Ja tas nepatīk, tad tu nevari būt ne politiķis, ne arī vietējās varas vadītājs. Tā ir tava brīva izvēle. Ja politiķis saka, ka viņam darbs traucē vai kļūst grūti, tad noliec savu mandātu vai nepiedalies vēlēšanās! Ja esi noguris, tad tu nedrīksti šo darbu darīt, jo cilvēki nav vainīgi pie tā, ka tu esi noguris. Tad tavā

vietā ir jānāk citam cilvēkam – ar jaunām idejām un entuziasmu.

Minēt konkrētu gadījumu, kad mans dzimums būtu ko būtisku ietekmējis, nevaru. Situācijas, kurās tas traucējis, es neatminos, bet noteikti ir situācijas, kurās tas palīdzējis. Ir gandarījums, kad tu ar savu amatu esi varējis ietekmēt kādu politisku lēmumu pašvaldības iedzīvotāju interesēs.

Priekuļu novada pašvaldības deputātu sastāvā trešdaļa ir sievietes, savukārt pašvaldības administrācijā esam raduši līdzsvaru dzimumu starpā, diemžēl tik laba situācija nav izglītības iestādēs un sociālajā dienestā, tur joprojām dominē sievietes. Atbildot uz jautājumu, vai vieglāk strādāt ar sievietēm vai vīriešiem, man nav kategoriskas atbildes par labu kādam dzimumam. Darbiniekus vērtēju pēc viņu kompetences. Bet to gan varu pateikt, ka abu dzimumu esamība darbavietā liek vīriešiem izslīst taisnāk plecus, būt galantākiem, savukārt mēs, sievietes, vairāk padomājam par savu izskatu.

Mana attieksme pret 8. martu ir tikai pozitīva. Svētku nekad nav par daudz! Mums darbā izveidojusies tradīcija, ka mēs vienmēr kaut ko interesantu izdomājam vīriešiem uz *Vīriešu dienu* (23. februāri), savukārt viņi 8. martā pārsteidz mūs ar ziediem un oriģinālu apsveikumu. Savā kolektīvā vadāmieš pēc moto, ka strādāt var labi, ja prot arī labi atpūsties, jo – kas prot atpūsties, tas prot arī strādāt.

Neraugoties uz to, vai esi politiķe vai speciāliste, novēlu ikvienai sievietei saglabāt sievišķību, sievišķības šarmu un būt pozitīvi noskaņotai kā ikdienā, tā svētkos! Nav svarīgi, vai tu esi politiķis vai neesi, ir jā saglabā tas, lai tevi uztvertu ne tikai kā vadītāju, kā speciālistu, bet vispirms tomēr kā sievieti, ko visām daiļā dzimuma pārstāvēm arī novēlu!

Man ir viegli būt sievietei – politiķei – “varas galvai”, jo man ir stipra komanda, ar kuru kopā virzos uz skaidri definētiem mērķiem, esam vienojušies par līdzekļiem, kā šos mērķus sasniegt, un mūsu novadā dzīvo ļaudis, kuri prot novērtēt ieguldītos resursus. Nekad neesmu jutusi, ka man kā sievietei būtu piešķirti kādi papildu “bonusi” vai atlaides. Kopā ar vīriešiem – politiķiem, uzsākot darbu kā pašvaldības vadītāja, biju nolikta uz vienas starta līnijas. Laikam ritot, un pēc paveiktā redzams, cik tālu kurš paviszies, un šī virzība nav atkarīga no dzimuma, bet gan no ieguldītā darba.

Mūsu pašvaldībā lielākā daļa iestāžu un struktūrvienību vadītāju ir sievietes, arī pašvaldības administrācijā ir izteikts sieviešu kvorums. Pirms pašvaldības vadītājas amata guvu rūdtījumu, vadot kolektīvu, kurā bija 90% sieviešu. Esmu pārliecināta, ka ne jau no vīriešu vai sieviešu īpatsvara ir atkarīga pašvaldības virzība. Galvenais, lai ikvienam būtu skaidri saprotami veicamie uzdevumi, lai viņš būtu novērtēts no darba devēja puses un lai darba devējs var uzticēties viņam kā sava amata profesionālim.

8. marts ir jauki svētki, jo jūtams pavasara tuvums, ziedu veikalos gozējas sarkanas tulpes ar zaļganām lapiņām, kam var redzēt saules trūkumu, bet, saņemot šādu trauslu ziedu, tik un tā patīkami. Mūsu kolektīvā tiek atzīmēta šī diena, un puīši mums ir sagādājuši dažādus uzdevumus, rīkojuši viktorīnas

EVA KĀRKLĪŅA,
Rojas novada domes priekšsēdētāja

un katru gadu cita veida pārbaudījumus, bet rezultāts vienāds – katra saņem pa tulpes ziedam un sertifikātu, ka pārbaudījums izturēts. Tad seko sāļo un saldo kūku ēšana. Mūsu pašvaldībā šo dienu svin iestādēs un arī mājās ģimenēs, un to var redzēt gan pēc izpirktajiem ziediem veikalā, gan ātrumu, kādā kulinārijas nodaļā tiek izpirktas kūkas un saldumi.

Man šķiet, ka novēlējumam labi iederētos Viljama Jokinena jau reiz teiktais: “Kad sūdzies par salto pasauli – patausti savu sirdi, vai tā maz silda.” Pavasarīgs sveiciens manām kolēģēm!

Uzskatu, ka dažādi amati ir jāpilda gan sievietēm, gan vīriešiem. Nozīme nav dzimumam, visu izšķir sievietes/vīrieša prasmes, kas nepieciešamas, lai veiksmīgi veiktu darba pienākumus. Tā, piemēram, ja cilvēks strādātu augstas klases restorānā par pavāru, taču neprastu gatavot ēst, viņam būtu grūti veikt šo amatu nevis dzimuma dēļ, bet tādēļ, ka viņam nav nepieciešamo prasmju.

Mūsu novada domē sievietes un vīrieši ir līdzsvarā – pa 50 procentiem katra dzimuma. Dažreiz Latvijas sabiedrībā vēl manāms kāds *tumsonis*, kas domā, ka nozīme ir dzimumam, ādas krāsai vai deguna formai. Dzimumam nav nozīmes, demokrātiskā valstī visu izšķir prasmes.

Jebkurai sievietei ir patīkami saņemt uzmanību, ziedus un laba vēlējumus, tādēļ 8. martu vērtēju pozitīvi. Gudrība nav atteikšanās no 8. marta svētkiem, bet gan prasme radīt citiem prieku. Rucavas pašvaldībā šajos svētkos vienmēr sastapsiet vīriešus ar tulpēm, rozēm vai citiem skaistiem ziediem.

LĪGA STENDE,
Rucavas novada domes priekšsēdētāja

Novēlu gan sievietēm, gan vīriešiem māku dzīvot, būt pozitīviem, spēt domāt risinājumos un priecāties par īstajām dzīves vērtībām!

RITA KRĒMERE,
Rugāju novada domes priekšsēdētāja

Varbūt tāpēc, ka vadu salīdzinoši nelielu lauku pašvaldību, šajos 16 gados nekad neesmu jutusies kā politiķe. Drīzāk – vadītāja, kurai jārisina stratēģiski uzdevumi. Domāju, ka sievietēm palīdz spēja tvert jautājumus un problēmas visaptveroši. Personiski man palīdz arī tas, ka Rugāji ir mana dzimtā puse, pazīstu visus iedzīvotājus. Esmu centusies darbu darīt

no visas sirds. Kā man tas izdevies, jāvērtē citiem. Iespējams, šīs degsmes dēļ nācies ciest pašiem tuvākajiem cilvēkiem, taču, ja pienākumu esmu uzņēmusies, nespēju vienkārši “skaitīties darbā”.

Nekādas priekšrocības tam, ka esmu sieviete vadošā amatā, neesmu izjutusi. Pat neesmu mēģinājusī izmantot. Turpretim apzinos, ka vīrietim vieglāk tikt galā ar saimnieciskajiem jautājumiem – sarežģītām tehniskām un būvniecības problēmām. Nelielā pašvaldībā vadītājam jācenšas iedziļināties visās sfērās pašai, te katrā nozarē nav desmitiem speciālistu.

Rugāju novadā dzīvo 60% sieviešu, domē mēs dominējam vēl vairāk – 70%. Turpretim deputātu vidū spēku samērs ir gandrīz līdzsvarā – sešas sievietes un septiņi vīrieši. Ja izveidojusies tik laba komanda kā mums, tad dzimumam nav nekādas nozīmes, jo visi ir vienlīdz varoši un zinoši.

Martā vīrieši mūs atceras ar ziediem. Mūsu paaudzei šie svētki, protams, ir ierasti, bet interesanti vērot, ka Sieviešu dienu atzīst arī novada jaunā paaudze. Kāpēc lieku reizi kādam neuzsmaidīt un nesagādāt prieku? Savām kolēģēm citās pašvaldībās novēlu nebaidīties no atbildības un, par spīti visām priekšsēdētājas amata grūtībām, arī šogad startēt vēlēšanās!

IRĒNA SPROĢE,
Salas novada domes priekšsēdētāja

Novada vadītājas darbu uztveru kā jebkuru darbu un ikdienā par to, ka esmu vietējās varas “galva”, nedomāju. Kopā ar darbiniekiem darām lielus un mazākus darbus. Strādāt pašvaldībā nozīmē strādāt komandā, kur katram darbiniekam ir svarīga loma, bet man vienkārši ir pienākums raudzīties, lai katrs labi justos un varētu pildīt pienākumus ar prieku. Konsultācijas ar gudrākiem cilvēkiem izmantoju, no mana viedokļa, sarežģītu jautājumu risināšanā. Nav bijis gadījuma, ka kāds atteiktu padomu. Man nav

nācies piedzīvot situāciju, ka padomu atsaka citas sievietes vai vīrieši tāpēc, ka esmu sieviete un kaut ko nezinu.

Salas novada pašvaldības iestādes vada gandrīz tikai sievietes, izņemot bāreņu namu, kur vadībā ir vīrieši. Šādu vadītāju sastāvu saņēmu no iepriekšējā pagasta vadītāja – vīrieša. Gadu gaitā ir nomainījušās konkrētās vadītājas, bet tā sanācis, ka arī mēs esam pieņēmuši darbā vadītājas sievietes. Bāreņu namā gan par vadītāju izvēlējamies vīrieti iepriekšējās sievietes vietā. Galvenais ir iestāžu vadītāju savstarpējā saprašanās, it sevišķi, kad jādala budžeta līdzekļi un jāizvēlas prioritātes. Neskan iebildumi par to, ja šoreiz tiek citai iestādei vispirms, jo nākamreiz būs arī paša vadītājam iestādei. Kritēriji, izvērtējot prioritātes, ir ļoti vienkārši – bez tā nevar iztikt. Tā, piemēram, ja rodas iespēja piesaistīt naudu kultūras namu remontam, tad izglītības iestādes savas vajadzības ierobežo. Nav atšķirības strādāt ar sievietēm vai vīriešiem, galvenais ir savstarpēja cieņa un uzticēšanās.

Svētku nekad nav par daudz, un pavasara ziedi sagādā prieku ikvienai sievietei. Tāpēc mūsu kolēģi – vīrieši mūs atceras 8. martā. Tas ir patīkams pozitīvs mirklis darba kolektīvā.

Ikvienai sievietei novēlu prieku! Lai ar prieku jūs no rīta dotos uz darbu, bet savukārt vakarā ir prieks atgriezties mājās!

Manuprāt, politikā nevienam nav viegli – ne sievietei, ne vīrietim. Vai sievietei ir īpaši grūtāk? Manā situācijā nē, jo bērni ir pieauguši. Bet viegli vai grūti – vienmēr tas nav viennozīmīgi atbildams.

Ir bijuši gadījumi, kad man traucējis tas, ka esmu sieviete, bet tas bija pašā sākumā. Ļoti liela mēroga uzņēmēji un amatpersonas sievieti politiķi ne vienmēr uztver nopietni. Pēc tam vērtē to, kāda sieviete ir kā vadītāja, lidere. Vīriešu priekšrocība ir tā, ka, balsojot vēlēšanās, cilvēki biežāk priekšroku dod vīriešiem – arī Saldus novada domē no 17 deputātiem ir tikai četras sievietes.

Tas, ar ko vieglāk strādāt, nav atkarīgs no dzimuma, bet no tā, kāda ir cilvēku attieksme pret saviem pienākumiem. Vienīgā atšķirība, ka sievietes savā darbā ir vairāk emocionālas, vīrieši tik ļoti neiedziļinās sīkumos, uz lietām raugās ar loģiku.

Mana personīgā attieksme pret 8. marta svētkiem ir pozitīva, jo jauki sajusties īpaši. Arī pašvaldībā šie svētki tiek atzīmēti, vienmēr mūsu vīrieši (viņu pašvaldībā ir daudz mazāk nekā sieviešu) izdomā kādu patikamu pārsteigumu. Arī iedzīvotāji svin, jo puķes tirgotājiem izpērk, un daudzi pa ielu staigā ar ziediem. Cilvēki svin un ne jau tikai pašvaldībā, bet arī citos kolektīvos. Nesagaidu neko īpašu, bet šī ir

INDRA RASSA,
Saldus novada domes priekšsēdētāja

diena, kad sievietes var justies palutinātas, un tas sagādā prieku, lai gan grūti pateikt, kuram lielāku – apdāvinātajam vai dāvinātajiem. Tā ir abpusēji jauka lieta.

Gribu novēlēt, lai sievietes ir laimīgas! Ja sievietes būs laimīgas ar saviem mīļajiem, arī darbi padosies labi. Novēlu būt arī gudrām, skaistām un interesantām, lai spētu būt politikā!

Vai viegli būt sievietei politiķei? Bet vai sievietei viegli būt arhitektei, zemniecei... vai viegli jebkurā profesijā aizrautīgi strādāt? Tomēr politikai ir sava specifika. Tā prasa atteikšanos no tās dzīves daļas, kas sievietei ir svarīga. Varbūt pat ne atteikšanos, bet zināmu norobežošanu, laika pārdalīšanu, publiskā un privātā nošķiršanu, piemēram, nākas pārkārtot ģimenes tradīcijas. Savukārt vadītāja pienākumi vienlīdz daudz prasa gan no sievietes, gan no vīrieša. Un no cilvēka rakstura atkarīgs, kā tos īsteno. Zināmas taču "dzelzs lēdijas". Es gan tām nepiederu.

Politikim un vadītājam, pieņemot lēmumus, jānoliek malā emocijas un lietas jārisina pragmatiski, taču ne šauri, tehniski. Šajā ziņā varbūt vīriešiem ir vieglāk, jo viņiem no dabas dots lietas skatīt racionālāk, savukārt sievietēm spēcīgāka ir intuīcija, un viņas gaidāmo reizēm sajūt, pirms process sācies. Sievietes misija ir būt mātei. Caur šo sūtību viņa citādi raugās uz vidi, sabiedrību, ietekmi nākotnē. Viņa ir niansētāka. Vīrietis, redzot koku, rēķina, cik koksnes iegūs, bet sieviete – saredz ne tikai kubikmetrus un latas, bet arī ēnu karstā vasarā, svaigāku gaisu, lapu šalkoņu...

Skriveru pašvaldības darbinieki – tas pārsvarā ir vīriešu kolektīvs, bet deputātu vairākums ir vīrieši. Ar ko vieglāk sadarboties? Tas atkarīgs no pieredzes, ambīcijām, gatavības kompromisiem – abpusēji. Katrā ziņā ne tikai pasaules redzējumā, bet arī savstarpējās attiecībās sievietes ir niansētākas, smalkākas gan labā, gan ļaunā nozīmē. Vīrieši ir tiešāki.

GUNTA LISENKO,
Skriveru novada domes priekšsēdētāja

Skriveros 8. martu speciāli nesvinam, taču, ja šis datums ir tuvāk brīvdienām, kad parasti notiek kāds izklaides vai sporta pasākums, tajā netrūkst sievietēm vēltu akcentu visplašākajā gammā – no maigas romantikas līdz satīrai. Ja 8. marts spēj raisīt pozitīvas emocijas, kāpēc no tām atteikties? Bet tieši emociju dēļ, nevis lai iztukšotu maku! Šī ir diena, kas atgādina, ka pasaulē ir sievietes un vīrieši un ka nepieciešams citam ar citu saprasties.

Sievietēm politiķēm novēlu palikt sievišķīgām, nebūt "dzelzs lēdijām" un, risinot jautājumus, ieklausīties sirdsbalsī un ļauties dzīvei nespārgstot!

NELLIJA KLEINBERGA,
Skrundas novada domes priekšsēdētāja

Politika amats ir ļoti interesants, un mani tas iepriecina. Man patīk uzņemties atbildību un arī īstenot savas idejas. Tas ir interesants darbs, politikā ir iekšā gan aktiermākslas elementi, gan darba organizācijas prasmes, gan administrācijas vadība, gan komunikācija – tas ir daudz lietu apkopojums, kas jāieliek vienā cilvēkā, lai viņš būtu veiksmīgs politiķis. Kaut gan politiku dēvē par netīru spēli, tās elementi man liekas ļoti interesanti, tikai mēs paši to nereti padarām netīru. Un nav atšķirības, vai tas notiek Saeimas institūcijās vai mazā pašvaldībā.

Manuprāt, no sievietes politiķes tiek vairāk prasīts un viņai arī mazāk piedod nekā kolēģim vīrietim. Tā, pie-

mēram, ja vīrietis no rīta atnāk uz darbu neizgulējies un neomā, tūlīt skan līdzjūtīgi vārdi, cik viņš, nabadziņš, nostrādājis, bet, ja sieviete ierodas “neformā”, replikas ir kodīgākas. Par politikēm laikam jāpiekrīt Jurkāna kungam, ko viņš pirms vairākiem gadiem pauda žurnālā “Klubs” – sievietes politikā, iespējams, saņem to gandarījumu, ko viņas nav guvušas savā dzīvē – varbūt no ģimenes dzīves, varbūt no iespējas aktīvi izausties, varbūt tā zināmā mērā ir bēgšana no savām problēmām.

Nevaru arī izdalīt, vai vieglāk strādāt ar sievietēm vai vīriešiem. Manuprāt, tas atkarīgs no vadītāja paša, kā viņš darbu organizē. Man ir darba uzdevumi, un es no visiem vienādi prasītu tos pildīt. Vīrieši to izdara racionāli, varbūt perfekti, laikā un vietā, bet sieviete allaž pieliek no sevis pievienoto vērtību, krāšņumu, savu odziņu. Es uzskatu, ka šajā laikā, kad pasaulē ir tik daudz emocionālu izmaiņu, sievietes tāpēc ir nepieciešamas it visur un cilvēce saredz glābšanas misiju tieši sievietē. Brižos, kad klājas visgrūtāk, sievietes nebaidās nostāties pie vadības stūres. Viņas prot uzklaustīt, sarunāties, iedzījināties un nepieiet jautājumam vai problēmai tikai no racionālā viedokļa – man liekas, ka sievietes loma ir polus satuvināt un līdzsvarot.

Gan svētku reizē, gan visās pārējās gada dienās kolēģēm un “dzimuma māsām” novēlu vienmēr saglabāt savu sievišķību, ļauties arī sievišķības impulsiem, attīstīt intuīciju, kas tikai mums no dabas dota, bet jo īpaši gribu uzsvērt divus vēlējumus – saglabājiet arī savu stingru mugurkaulu un neskrieniet laikam pa priekšu, dzivojiet šai brīdī!

MODRA VILKAUŠA,
Varakļānu novada domes priekšsēdētāja

Vai viegli būt sievietei politiķei? Tikpat labi varētu jautāt – vai viegli būt sievietei, kurai jāstrādā, jāaudzina bērni, jā rūpējas par savu izskatu, jākopj māja un jāveic neskaitāmi daudz citu pienākumu? Taču sievietes mūsu valstī ir apbrīnas vērtas – lielākoties viņas paspēj visu. Ja sieviete ir politiķe – vietējās varas “galva”, tad viņai klāt visam iepriekš minētajam vēl jāreķinās, ka daudzās brīvdienas jāstrādā, ka nedrīkst ļaut vaļu emocijām un uz visu jāparaugās ar “vēsu prātu”. Ja to spēj – tad nav grūti.

Neesmu izjutusi, ka kaut kādā veidā darbā būtu traucējis tas, ka esmu sieviete. Esmu novērojusi, ka vīriešiem patīk vairāk spriest un gudri runāt, bet sievietes ir apzinīgākas,

līdzjūtīgākas, mēģina meklēt kompromisa variantus, lai mazāk kādam nodarītu pāri. To, ka esmu sieviete, dažreiz izmantoju, nebaidoties jautāt par kādām tehniskām lietām. Tad reizēm rodas interesantas situācijas – cik vīriešu, tik viedokļu. Vīrietim laikam neērti atzīt, ka viņš kādu jautājumu, kurš būtu jāzina, varētu nezināt.

Mūsu pašvaldībā no 13 deputātiem sešas ir sievietes un septiņi – vīrieši. Kādreiz, kad bijām no Madonas rajona padomes oficiālā delegācijā Vācijā, tur brīnījās, ka starp mūsu pagastu vadītājiem ir tik daudz sieviešu. Pateikt, vai vieglāk strādāt ar vīriešiem vai sievietēm, nevaru. Tas atkarīgs no konkrēta cilvēka. Gan starp sievietēm, gan vīriešiem ir tādi, ar kuriem uzreiz var atrast kopēju valodu un risinājumu kādai problēmai, uzticēties, vai arī tieši pretēji. Man visu laiku iznācis strādāt kolektīvos, kur vīrieši ir mazākumā. Nācies novērot sieviešu cenšanos piesaistīt vīriešu uzmanību un izpatikt viņiem. Man jau laikam tāds vecums un dzīves pieredze, ka es vīrietī saskatu vispirms cilvēku. Ja jāizvēlas, kādā kolektīvā pavadīt laiku, tad – vīriešu. Pret 8. marta svētkiem mana attieksme ir pozitīva. Vienmēr visos laikos un visos kolektīvos to esam vairāk vai mazāk atzīmējuši. Man patīk vērot, kā vīrieši šajos svētkos pērk ziedus! Tātad viņi vēlas iepriecināt savas sievietes. Un viņu sievietes to noteikti ir pelnījušas. Manuprāt, tieši tulpes šai dienai piestāv vislabāk. Citi cēlāki un ne tik cēli ziedi lai paliek citām dienām.

Novēlu visām sievietēm būt skaistākajām starp visām puķēm! Dāvājiet citiem smaidu, labu vārdu un mīliet vairāk pašas sevi, tad arī jums būs kāds, kas smaida pretī, teic labus vārdus un mīl!

Protams, ka atbilde ir viennozīmīga – būt sievietei politiķei ir grūti. Arī ierindas politiķei nav viegli. Mana personīgā pieredze ir diezgan sāpīga, bet žurnāla svētku numurs neiznāk tādēļ, lai es vai kāds cits žēlotos. Viss ir mūsu sirdī un galvā. Pateicība, pazemība un pieticība ir tas, kas palīdz nest šo ne vieglo, bet pašas izvēlēto un cilvēku uzticēto amatu.

Ikdienas darbu ritumā pat neesmu pievērsusi uzmanību un mēģinājusi analizēt, vai tas, ka esmu sieviete, man traucē vai palīdz. Traucējais vairāk amats, ko diezgan grūti savienot ar mammas pienākumiem. Paraugoties atpakaļ uz gandrīz astoņiem gadiem pašvaldības vadītājas amatā, vienīgais, ko vēlētos mainīt, – savu attieksmi pret saviem bērniem.

Pasaulē viss ir līdzsvarā – kas notiks, ja visas pašvaldības vadīs tikai vīrieši! Līdzko vīriešu sabiedrībā parādās sieviete vai tieši otrādi – sieviešu sabiedrībā vīrietis, mēs visi sarosāmies, cenšamies izskatīties pēc iespējas labāk, runāt un darīt darbu arī pēc iespējas labāk. Reizē arī mācāmies cits no cita. Rezultātā ieguvēji ir visi.

Domes darbinieku vidū pārsvarā ir sievietes. Dažreiz vieglāk saprasties ar vīriešiem, dažreiz – ar sievietēm. Vīrieši varbūt ir lielāki pļāpas, bet kritiskās situācijās tomēr savācas ātrāk, dažkārt viņiem patīk, ka pasaka priekšā, ko darīt. Savukārt sievietes situācijas risinājumu atrod pašas.

Mūsu dzīve nebūt nav tik rožaina, lai noliegtu svētkus. Domes kolektīvā atzīmējam gan Vīriešu dienu, gan Sieviešu dienu. Nesaskatu tur neko nosodāmu.

ANTRA VILCĀNE,
Vārkavas novada domes priekšsēdētāja

Ir daudz labāk, ja pretī nāk ar dzīvi apmierināts cilvēks, un svētki ir viens no veidiem, kā uzlabot dzīves kvalitāti.

Šo domu izlasīju “Draugos”, un man ļoti iepatikās: *“Mēs parasti nenovērtējam to, kas mums ir, vienmēr tiecamies pēc kaut kā neaizsniedzama, tā bieži vien pametot novārtā vai pat aizvainojot tos, kas ir kopā ar mums ikdienā. Karjera... tevi mājās negaidīs. Nauda... tavas asaras nenoslaucīs. Nopelni... tevi vakarā nesamiļos, bet kāda mīļa cilvēka sirds gan. Sargājiet savus tuvākos, jo kādreiz jūs sapratīsiet... cik grūti tos zaudēt! Galvenais dzīvē ir... ģimene.”*

Būt politiķei nav viegli. Ja sieviete ir vietējās varas “galva”, tad mēdz uzrasties daudz “kaklu”, kas uzstājīgi vēlas “galvu” grozīt. Tomēr, ja esi profesionālis savā jomā, ja zini, ko dari, un ir laba komanda, tad šī problēma ilgi nepastāv un darbs grūtības nesagādā. Jebkurā profesijā, arī vadot pašvaldību, svarīgi, lai būtu savs viedoklis un mērķis, ko vēlies sasniegt. Šķiet, stereotipu, ka sievietes “no dabas” nevar būt līderes, mēs – 27 pašvaldību vadītājas, esam lauzušas.

Darba lietās es neatzīstu dalīšanu dzimumos, tomēr ir gadījies, ka sabiedrības prasības pret sievieti politikā ir daudz augstākas – ne vien profesionālajā jomā, bet arī tīri sadzīviskās lietās. 12 gadus esmu šajā amatā, dažādu kuriozu, īpaši sākumā, ir bijis ne mazums, jo cilvēki pašvaldības vadīšanu joprojām pozicionē kā vīriešu atbildības jomu un sieviete – vadītāja dažam apmeklētājam šķiet kā neparasta parādība. Situācijā, kad domes priekšsēdētāja ir sieviete, vīrieši mēdz izturēties rāmāk, nezaudē kontroli pār savām emocijām, ir pieklājīgāki arī tad, ja sarunu gaitā vai lēmumu pieņemšanā nevalda vienprātība.

No Vecpiebalgas novada domes 13 deputātiem astoņas ir sievietes, pieci – vīrieši. Domāju, ka šī proporcija ir likumsakarīga un izskaidrojama ar to, ka sievietes laukos ir aktīvākas. Ar kuru no dzimumiem vieglāk strādāt? Dzimumam nav nozīmes, tas vairāk ir atkarīgs

ELLA FRĪDVALDE-ANDERSONE,
Vecpiebalgas novada domes priekšsēdētāja

no cilvēka – viņa zināšanām, prasmēm un personiskajām īpašībām.

Vecpiebalgas novadā ļaudis prot svinēt svētkus – tie vienmēr rada pozitīvu noskaņu, arī Starptautisko sieviešu dienu atzīmē gan darba kolektīvos, gan ģimenēs. Tomēr esmu pārliecināta, ka jāsvin ir ne vien svētki, bet dzīve vispār, jo mūsu laiks, lai cik tas nežēlīgi skan, ir ierobežots.

Lai izdodas katru jaunu dienu dzīvot viegli, patiesībā, mierā un mīlestībā!

INFORMĀCIJAI UN DARBAM

Ilze Mutjanko,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

www.lps.lv

Sarunas ar ministrijām

Ar Finanšu ministriju

- **7. februārī** notika Latvijas Pašvaldību savienības un Finanšu ministrijas sarunas, kurās apsprieda pašvaldībām pieejamo **finanšu resursu apjomu**.

Lai pašvaldības varētu fiskāli atbildīgi plānot savu budžetu un attīstības pasākumus ilgtermiņā, LPS ierosina normatīvajos aktos iestrādāt divus principus. Pirmkārt, paredzēt, ka pašvaldību pašu resursu apjoms mainās proporcionāli nodokļu ieņēmumiem valsts konsolidētajā kopbudžetā – pieaugot nodokļu ieņēmumiem valstī kopumā, palielinātos arī pašvaldību pašu resursu apjoms, savukārt, samazinoties kopējiem nodokļu ieņēmumiem, saruktu arī pašvaldību ieņēmumi. Otrkārt, noteikt, ka pašvaldību izdevumi valsts konsolidētajā kopbudžetā veido ne mazāk kā vienu trešdaļu. LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis** uzsvēra, ka *“LPS piedāvātie principi ļautu veidot stabilitāti valsts un pašvaldību finanšu sadalījumā neatkarīgi no iespējamiem krīzes vai uzlabojuma periodiem. Pašvaldībām būtu palielināta, ka, augot valsts ekonomikai, tas būs jūtams arī katrā teritorijā. Valsts varētu skaidrāku daļu no nodokļu pieauguma novirzīt jaunajām politikas iniciatīvām, kā arī īstenot Eiropas Vietējo pašvaldību hartā ietvertais finansējuma proporcionalitātes princips”*.

Vēl sarunu dalībnieki apsprieda iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu samazinājuma kompensēšanas iespējas, pašvaldību iespējas aizņemties, valsts budžeta finansējumu pašvaldību autoceļiem, kā arī jauna pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma izstrādes gaitu un pašvaldību savstarpējos norēķinus par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem.

LPS Domē

- **14. februārī** LPS Domes sēdē piedalījās Ministru prezidents **Valdis Dombrovskis**, finanšu ministrs **Andris Vilks**, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Edmunds Sprūdžs** un Latvijas Bankas

(LB) prezidents **Ilmārs Rimšēvičs**.

LB prezidents informēja par situāciju Latvijas tautsaimniecībā un **eiro ieviešanas perspektīvām**, skaidrojot eiro ieviešanas plusus un minusus. Pašvaldības interesēja eiro ieviešanas izmaksas, kas varētu negatīvi ietekmēt pašvaldību budžetu. Diemžēl neatbildēts palika jautājums, vai pašvaldībām tiks nodrošināta kompensācija saistībā ar eiro ieviešanas procesa izmaksām.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** iepazīstināja ar **pašvaldību budžetu 2014.–2016. gadam un priekšlikumiem taisnīgai finanšu resursu sadalei starp centrālo un vietējo varu**. Viņš norādīja: *“Augot ekonomikai, pašvaldību resursi samazinās, bet pienākumi palielinās. Jādomā, kā plānot pašvaldību budžetu ilgtermiņā. Būtu vēlams savlaicīgi vienoties par vidēja termiņa budžetu, lai pašvaldības varētu plānot savas finanses. Nebūtu pieļaujams runāt par pašvaldību budžetiem piecas minūtes pirms valsts budžeta likumprojekta iesniegšanas Saeimā.”*

Savukārt Ministru prezidents atzina, ka nevēlas lemt par budžetu vēl pirms visiem pieprasījumiem no ministrijām un valdības budžetu plānots skatīt vienkopus. LPS uzskata, ka gadījumā, ja sarunas starp pašvaldībām un Finanšu ministriju notiks tikai rudenī, kā piedāvā FM, tas var novest pie jautājumu risināšanas pēc pārpalikuma principa – kad “rezerves jaunajām politikas iniciatīvām” būs sadalītas, tad valdība sāks sarunas ar pašvaldībām. Lai tā nenotiktu, LPS piedāvā sākotnēji vienoties par valsts un pašvaldību ieņēmumu proporcijām, tādējādi nodrošinot pašvaldību finanšu autonomiju. Rudenī atbilstoši proporcijām tad varētu precizēt konkrētus pašvaldību ieņēmumu pieaugumus.

Turpmākajos gados V. Dombrovskis sola sabalansētu pieaugumu gan valsts, gan pašvaldību budžetos, kā arī rast risinājumu Autoceļu fonda finansēšanai. Ministru prezidents arī minēja, ka nodrošinās iespēju pašvaldībām aizņemties vai kā citādi risināt apkures problēmu, taču jādomā arī par kompleksiem pasākumiem, piemēram, sociālā atbalsta programmām un citiem atbalsta rīkiem, kā arī iespējām no gāzes apkures pāriet uz šķeldas apkuri. Lai novērstu pasažieru

pārvadājumu problēmas, premjera solījums ir rast īstermiņa risinājumu jau šāgada budžeta ietvaros. Finanšu ministrs Andris Vilks, prezentējot finanšu rādītājus vidēja termiņa budžeta ietvarā, aicināja uz konstruktīvu sadarbību. FM ir gatava izskatīt pašvaldību iesniegtos priekšlikumus un sadarbībā ar LPS meklēt optimālāko risinājumu finansējuma nodrošināšanai pašvaldībām šogad un vidējā termiņā.

LPS Valdē

- **5. februārī** LPS Valde atzinīgi novērtēja Valsts kancelejas un augsta līmeņa ekspertu darba grupas izstrādātos **grozījumus Publisko iepirkumu likumā**.

Valsts kancelejas Juridiskā departamenta vadītāja vietnieks un darba grupas vadītājs **Ivars Mēkons** atzina, ka šie grozījumi paredz nodrošināt efektīvāku un atklātāku iepirkumu procesu, kā arī novērst birokrātiskus šķēršļus līdz šim plaši kritizētajā likumā: *“Lai pārņemtu jauno Eiropas Savienības iepirkumu direktīvu, Latvijā līdz 2016. gadam jāizstrādā jauns Publisko iepirkumu likums. Ekspertu darba grupa sagatavojusi priekšlikumus, lai likvidētu likuma apiešanas vai interpretācijas iespējas, kas pašreizējā praksē nereti noslēdzas ar stratēģiskas nozīmes projektu bloķēšanu.”* Saeimas pozitīva balsojuma gadījumā darba grupas izstrādātie grozījumi likumā varētu stāties spēkā šāgada 1. aprīlī.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** informēja par plānotajiem sarunu tematiem ar Finanšu ministriju. Vēl Valde apsprieda veselības aprūpes finansējuma un pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas koncepciju.

LPS komitejās

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

- **12. februārī** LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdē Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienības (LPSDVA) valdes priekšsēdētāja Skriveru novada Sociālā dienesta vadītāja **Ilze Rudzīte** iepazīstināja ar apvienības darbības aktualitātēm, kā arī vienojās par LPSDVA un Labklājības ministrijas turpmāko sadarbību.

Savukārt Cēsu novada pašvaldības aģentūras “Sociālais dienests” direktore un LPSDVA valdes locekle **Iveta Sietiņšone** informēja par apvienības priekšlikumiem nepieciešamajiem grozījumiem un papildinājumiem reģionālās politikas pamatnostādņu projekta 7. pielik-

kumā “Vēlamais publisko fizisko pakalpojumu klāsts (“grozs”) atbilstoši apdzīvojuma līmenim (infrastruktūra un pakalpojumi)”.

Komitejas dalībnieki arī apsprieda Labklājības ministrijas vēstuli par elektroenerģijas kopējās cenas pieauguma risku ierobežošanas rīcības plānu, kā arī iepazinās ar fokusgrupas interviju Valsts kancelejā sakarā ar pētījuma “Sākotnējās ietekmes (*Ex-ante*) novērtējums par iecerētajām strukturālajām reformām sociālās palīdzības politikas jomā” uzsākšanu.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

- **19. februārī** LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejas sēdē izskatīja MK noteikumu projektu **“Par kārtību, kādā valsts organizē un finansē mācību līdzekļu iegādi un izdošanu”**. Komitejas dalībnieki iepazinās ar LPS apkopotajiem datiem par papildu nepieciešamo finansējumu, ko pašvaldībām vajadzētu izlietot, lai sagādātu MK noteikumu projektā paredzētos mācību līdzekļus. Kopumā tas veido apmēram desmit miljonus latu. Protams, uzreiz tik liela summa nav vajadzīga, taču, lai izpildītu prasības uz šāgada 1. septembri, šāds līdzekļu papildinājums pašvaldību budžetos būtu nepieciešams. Arī likums nosaka, ka, uzdodot pašvaldībām jaunu funkciju, ir jānorāda finanšu līdzekļu avots. Izglītības un zinātnes ministrijas Vispārējās izglītības nodaļas speciālists **Ēriks Sika** atzina, ka prasība pašvaldībām iegādāt skolēniem mācību līdzekļus par budžeta finansējumu, iespējams, tiks aktualizēta ar 2014. gada 1. janvāri. Tas nozīmē, ka LPS sarunās ar valdību par 2014. gada budžetu šis jautājums ir jāņem vērā.

Vēl komitejas sēdē UNESCO Latvijas nacionālās komisijas ģenerāls sekretāra p.i. **Baiba Moļņika** informēja par radošuma nedēļas pasākumu kopumu “Meistarvide – telpa elpo”.

Citi notikumi

• **6. februārī** LPS piedāvāja iespēju pašvaldībām piedalīties tiešsaistes informatīvajā seminārā par klientu servisa kvalitātes uzlabošanas kampaņu "Uzslavē labu servisu!", ko Labsserviss.lv rīko sadarbībā ar galveno partneri – "Lattelecom" un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Latvijas Pašvaldību savienību un Latvijas Lielo pilsētu asociāciju. Dalībnieku vidū ir arī daudzas pašvaldības, kas martā tiks izvērtētas, bet aprīlī jau varēsīm apsveikt vislabākā servisa sniedzējus.

• Šajā dienā notika arī manuskriptu konkursa "Kultūrvēstures mantojuma saglabāšana Latvijas novados" noslēguma pasākums. Konkursu rīkoja apgāds "Jumava" sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību, un tajā piedalījās 12 autori. Konkursa galveno balvu – iespēju jau šogad izdot grāmatu – ieguva **Inguna Bauere no Vecpiebalgas novada** ar iesūtīto manuskriptu "Marta". Grāmata tiks izdota sadarbībā ar Vecpiebalgas novada pašvaldību.

• **8. februārī** LPS tiešraidē organizēja **uzņēmējdarbības atbalsta tīkla darba diskusiju**, ko vadīja LPS padomniece **Andra Feldmane** un LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**.

Viena no diskusijas tēmām bija par **Latvijas pārtikas produktu veicināšanu pašvaldību rīkotajos iepirkumos**, saprotot, ka visi normatīvie akti, kas regulē iepirkumu, aizliedz ierobežot ES vienoto tirgu. Iepirkumu veicējiem ir jāzina, kā uzrakstīt tehniskās specifikācijas, lai dotu iespēju un vienlaikus ieinteresētu vietējos ražotājus piedalīties iepirkumos. Pozitīvi vērtējami **Zemkopības ministrijas izstrādātie ieteikumi**, kā panākt, lai valsts un pašvaldību iestādes vairāk pirktu produktus no vietējiem ražotājiem. Par praktiskiem soļiem un izaicinājumiem pašvaldībā attiecībā uz vietējo ražotāju tirgus daļas palielinājumu iepirkumā pastāstīja Ogres novada pašvaldības iepirkuma nodaļas vadītāja **Valda Zvaigzne**.

Diskusijas otrajā daļā **Ināra Teibe** no Eiropas Biznesa atbalsta tīkla Latvijā iepazīstināja ar **Eiropas Biznesa atbalsta tīkla pieredzi**, kas uzkrāta 15 gadu laikā. Šajā tīklā sadarbojas aptuveni 600 partnerorganizāciju no 54 valstīm, un ir iespējams atbalsts jaunām biznesa idejām.

• Savukārt Rīgas Latviešu biedrības Zelta zālē šajā dienā notika "Latvijas Avīzes" rīkotā konkursa "Sieviete Latvijai" visu 15 gadu laureātu salidojums un Eiroparlamenta deputātes Ineses Vaideres organizētā **4. Latvijas sieviešu konference "Sieviete Latvijai"**. Pasākums pulcēja ap divsimt radošu, ziņošu, varošu un optimistisku sieviešu no visas Latvijas. Jāpiebilst, ka konkursa žūrijas komisijā vairākus gadus darbojas arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**. 2013. gada "LA" konkurss tiks veltīts latviskajai dzīvesziņai un Dziesmusvētkiem, īpaši izceļot sievietes, kas dzied, dejo, vada kolektīvus, auž, apkopo dzimtas vēsturi un lepojas ar to.

• **15. februārī** Valsts prezidents **Andris Bērziņš** tikās ar Lielās Talkas organizatoriem, lai pārrunātu līdz šim paveikto. Sarunā piedalījās arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un Lielās Talkas pagalmu labiekārtošanas projekta vadītāja LPS sekretariāta vadītāja **Andra Miklucāne**.

Šogad Lielā Talka notiks **20. aprīlī**, un par tās patronu piekritis būt Valsts prezidents: "Man ir gandarījums, ka ar katru gadu Lielās Talkas kustības dalībnieku un atbalstītāju skaits aug, taču šogad būtu jāmaina talkošanas kustības fokuss, proti, nebūtu tikai jāvāc citu cilvēku atstātie atkritumi, bet sakoptajās vietās jārada jauna vide. Mani priecē šāgada Lielās Talkas sauklis "Tīra Latvija sākas tavā galvā". Tādēļ aicinu ikvienu Latvijas iedzīvotāju rīkoties atbilstoši talkas devīzei, rūpējoties par apkārtējo vidi un dzīves telpu visa gada garumā!"

• **20. februārī** LPS rīkoja informatīvo tiešsaistes semināru pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem un citiem interesentiem par **priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem pirms 2013. gada pašvaldību vēlēšanām**. Svarīgākos aspektus šajā jomā uzsvēra Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļas

vadītāja **Inga Soloveja** un galvenā speciāliste **Vineta Ostrovska**. Semināra ieraksts un prezentācijas pieejamas LPS mājaslapā.

Informācijai

• Konkurss ES Sabiedrības veselības programmas ietvaros

Eiropas Komisija izsludinājusi 2013. gada konkursu Eiropas Kopienas Otrās sabiedrības veselības programmas ietvaros. Uz programmas līdzfinansējumu var pretendēt arī pašvaldības, nevalstiskās organizācijas, komersanti, augstskolas u.c. Pieteikumi jāiesniedz līdz **22. martam**. Papildu informācija pieejama ES oficiālajā mājaslapā: <http://ec.europa.eu/eahc/health/projects.html> vai Veselības ministrijas mājaslapā: <http://www.vm.gov.lv>.

• Konkurss jauniešiem par Eiropas Parlamentu

Eiropas Politikas centrs izsludinājis konkursu "**Eiropas Parlaments: kāpēc tas ir man svarīgs?**". ES dalībvalstu un Horvātijas jaunieši aicināti izteikt savas idejas un viedokļus, kāpēc Eiropas Parlaments tiem ir nozīmīgs un kāpēc jāpiedalās nākamajās EP vēlēšanās. Savas domas līdz **28. martam** jaunieši var paust rakstiski, dziedot, dejojot, zīmējot, filmējot un citos kreatīvos veidos. 20 veiksmīgākie prezentētāji iegūs balvu – braucienu uz Briseli. Vairāk informācijas meklējiet EPC Facebook lapā: <https://www.facebook.com/ep.competition>.

• Mācību braucieni 2013. gada projektu konkursa ietvaros

Valsts izglītības attīstības aģentūra aicina pieteikties ES Mūžizglītības programmas caurviju programmas mācību braucieniem. 2013. gada I pieteikumu iesniegšanas termiņā iespējams pieteikties mācību braucieniem, kas notiks no šāgada septembra līdz 2014. gada februāra beigām. Pieteikumu iesniegšanas termiņš – **28. marts**. Papildinformācija atrodama VIAA mājaslapā: www.viaa.gov.lv.

• Programma "Jaunatne darbībā"

ES programmai "Jaunatne darbībā" šogad Eiropas Komisijas piešķirtais finansējums projektu īstenošanai palielināts aptuveni par 20%. Interesenti var iesniegt projektus Jaunatnes starptautisko programmu aģentūrā līdz **1. maijam** un līdz 1. oktobrim. Nevalstiskās organizācijas, neformālas jauniešu grupas, pašvaldību

iestādes un citi var iesniegt savus projektus šādos programmas projektu veidos: jauniešu apmaiņas, jauniešu iniciatīvas, Eiropas brīvprātīgais darbs, jauniešu demokrātijas projekti, jauniešu un jaunatnes politikas veidotāju tikšanās projekti un apmācības un sadarbības tīklu veidošana. Plašāku informāciju atradīsiet tīmekļa vietnē: www.jaunatne.gov.lv.

• Projektu konkurss "Tūrisma aktivitāšu veicināšana"

Līdz **1. jūnijam** var iesniegt pieteikumus ES Lauku attīstības programmas finansējumam konkursā "Tūrisma aktivitāšu veicināšana", kura mērķis ir attīstīt un pilnveidot lauku tūrismu un ar tūrismu saistītos pakalpojumus un infrastruktūru. Plašāku informāciju meklējiet Lauku atbalsta dienesta mājaslapā: www.lad.gov.lv.

• Pilsētu sadraudzības projektu konkurss

Programmas "Eiropa Pilsoņiem" ietvaros iespējams iegūt finansējumu pilsētu sadarbību veidošanai divās kategorijās: pilsoņu tikšanās, kur piedalās iedzīvotāju grupas no iesaistītajām pilsētām, un tematisku tīklu veidošana ar sadarbības pašvaldībām kopīgu interešu jomās. Projektus var iesniegt līdz **1. jūnijam**. Vairāk informācijas Eurodesk mājaslapā: www.eurodesk.org.

• Konkurss pašvaldībām par Eiropas brīvprātīgo galvaspilsētu

Eiropas Pilsoņu gada ietvaros Eiropas brīvprātīgo galvaspilsētas noskaidrošanai. Balvu piešķirs tai Eiropas pašvaldībai, kura visvairāk būs iesaistījies brīvprātīgā darba veicināšanā un tā atbalsta struktūru attīstīšanā. Pašvaldības var pieteikt savu dalību līdz **1. oktobrim**. Plašāka informācija: <http://europa.eu/citizens-2013>.

• Jauna programma "Nāc un dari! Tu vari!"

Borisa un Ināras Teterevu fonds izsludinājis jaunu programmu "Nāc un dari! Tu vari", kuras mērķis ir sniegt finansiālu atbalstu darbīgām bezpeļņas organizācijām pilsētās un laukos, kas ar savām rosībām dara bagātā tuvākās apkāmes iedzīvotāju dzīvi, kā arī vajadzības gadījumā sniedz atbalstu līdzcilvēkiem. Programmas ietvaros finansiālu atbalstu paredzēts sniegt Latvijas biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām, kuras sniedz atbalstu topošajām māmiņām un jaunajām ģimenēm; savā darbā īsteno iniciatīvas sociālajā, veselības, mūžizglītības, kultūras un apkārtējās vides pilnveidošanas jomā; popularizē aktīvu dzīvesveidu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu dažādām iedzīvotāju grupām; īsteno dzīvnieku aizsardzības pasākumus; radoši īsteno iniciatīvas dažādās kultūras jomās; sniedz nepieciešamos sociālos pakalpojumus vietējās kopienas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai. Minimālā fonda piešķiruma (granta) summa ir 500, bet maksimālā – 5000 latu. Vismaz 10% no kopējā projekta finansējuma veido vietējās pašvaldības vai citu organizācijas sadarbības partneru līdzfinansējums. Plašāku informāciju skatiet fonda mājaslapā: www.teterevfond.org.

SPERTS PIRMAIS SOLIS ES DAUDZGADU BUDŽETA APSTIPRINĀŠANĀ

Agita Kaupuža,
LPS pārstāvniecības Briselē vadītāja

8. februārī Beļģijas galvaspilsētā Briselē notikušajā Eiropadomes sanāsmē Eiropas Savienības valstu vadītāji panākuši vienošanos par 2014.–2020. gada ES daudzgadu finanšu shēmu.

Šis finansējums ietver nosacījumus gan kohēzijas politikas finansējumam, gan tiešajiem maksājumiem lauksaimniekiem un lauku attīstībai, gan arī dažādām tematiskajām Eiropas Savienības programmām.

Salīdzinot ar 2007.–2013. gada ES budžetu, nākamā perioda budžets kopumā samazināts par 12 miljardiem eiro, un visām Eiropas Savienības valstīm turpmāko septiņu gadu laikā būs iespēja izmantot 960 miljardus eiro. Vienošanās paredz, ka **Latvijai** tāpat kā

pārējām Baltijas valstīm un Ungārijai kohēzijas maksājumu grieesti būs **2,5% no IKP**.

Sarunās panākto rezultātu provizorisks analīze liecina, ka Latvijai pieejamais kohēzijas politikas finansējums būs 4770 miljoni eiro. Tiešo maksājumu apmērs Baltijas valstu lauksaimniekiem līdz 2020. gadam sasniegs 196 eiro uz hektāru jeb 80% no ES vidējā līmeņa.

Vēl dienu pirms gala sprieduma pieņemšanas lēmumu par tiešo maksājumu apmēru par labu Baltijas valstīm centās ietekmēt uz Briseli atbraukušie **Baltijas valstu lauksaimnieki**. Viņi, dziesmām skatot, ar stilizētas cepures palīdzību aicināja ziedot naudu ES budžetam. Kā viens no Latvijas sasniegumiem Eiropadomes sanāsmē tika minēts papildu iegūtais finansējums lauku attīstībai, proti, 67 miljoni eiro. Daļu no lauku attīstības finansējuma iespējams izmantot arī tiešajiem maksājumiem, tādējādi Latvijas lauksaimniekiem tiešo maksājumu apmērs 2014. gadā varētu būt 109 eiro par hektāru (salīdzinājumam – šobrīd tie ir 95 eiro par hektāru), apmēram paaugstinoties katru gadu vidēji par 17 eiro. Kopumā ES budžeta finansējums lauksaimniecībai un lauku attīstībai veido 70% no nākamajam plānošanas periodam paredzētajiem līdzekļiem.

Finansējums tematiskajām programmām, piemēram, kultūras un pilsoniskuma jomā, saglabājies aptuveni līdzvērtīgs šim periodam, taču precīzi skaitļi vēl nav pieejami. Taču finansējums pētniecībai un enerģētikai, lai gan mazliet lielāks nekā šajā periodā, būs mazāks, nekā Eiropas Komisija piedāvājusi iepriekš. Tā kā Eiropas Savienībai 1. jūlijā pievienojas vēl viena dalībvalsts – Horvātija, konkurence projektu konkursos šajā jomā kļūs vēl intensīvāka.

Nākamais solis ES budžeta apstiprināšanā būs balsojums Eiropas Parlamentā, kas, iespējams, notiks aizklāti.

PAKALPOJUMU CENTRALIZĒŠANAS ŠĶIETAMĀS IETAUPIJUMS

11. februārī Briselē notika Eiropas Savienības Reģionu komitejas Pilsoniskuma, pārvaldības, institucionālo lietu un ārlietu komisijas sanāksme, kur spraigākās diskusijas izvērtās par Eiropas Komisijas nesenu veiktajā pētījumā par publiskajām finansēm secināto saistībā ar varas decentralizācijas tendencēm un to ietekmi uz pašvaldībām.

2012. gadā sagatavotais pētījums vēsta, ka kopš ekonomikas un finansiālā stāvokļa pasliktināšanās ES

vērojama aizvien izteiktāka centralizācijas tendence, kuras pamatā ir kļūdaini pieņemums, proti, reģionālā un vietējā līmeņa darbība ir viens no faktoriem, kas kavē budžeta mērķu sasniegšanu valsts līmenī, savukārt centrālajā līmenī sniegti publiskie pakalpojumi ir ekonomiski izdevīgāki.

Šī bijusi arī Latvijas realitāte, kad krīzes apstākļos mūsu valstī notika visu pakalpojumu centralizācija un pakalpojumu sniedzēju pārstāvniecības reģionos slē-

dza. Šo praksi kritiski vērtē Reģionu komitejas Latvijas delegācijas pārstāve Saldus novada domes priekšsēdētāja **Indra Rassa**, atzīstot, ka pašvaldībai, ja tā vēlējas turpināt nodrošināt iedzīvotājiem kādu no valsts sniegtajiem pakalpojumiem, bija jāpiedāvā telpas par velti. *“Tā ir pseidotautpīšana – valsts, centralizējot pakalpojumus, liek maksāt iedzīvotājam ceļa izdevumus, lai nokļūtu līdz nu jau attālākajai pakalpojuma sniegšanas vietai citā novadā. Tā, piemēram, Saldus novadā domes telpas mēs piedāvājam Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai un Uzņēmumu reģistram,”* kritiski centralizācijas pasākumus vērtē I. Rassa.

Pētījuma autori secina, ka dažas dalībvalstis ekonomikas un parādu krīzi, kā arī nepieciešamos taupības pasākumus izmanto par ieganstu turpmākai kompetenču centralizācijai, decentralizācijai bez attiecīgiem finanšu resursiem, reģionālo un vietējo struktūru vienkāršošanai, samazināšanai vai pat likvidēšanai.

Pētnieku nostājai pret centralizācijas pasākumiem viennozīmīgi piekrit Latvijas delegācijas pārstāve

Reģionu komitejā Skrundas novada domes vadītāja **Nellijs Kleinberga**: *“Ekonomiskās krīzes laikā, kad naudas ir tik, cik tās ir, decentralizācija ir vienīgais pareizais risinājums. Tieši pašvaldības ir tās, kas visefektīvāk var darboties ar līdzekļiem, vislabāk redzot iedzīvotāju vajadzības un visvairāk pārdomājot, kur un kā esošos līdzekļus izlietot.”*

Vienlaikus Eiropas Komisijas veiktajā pētījumā secināts, ka pašu resursi, piemēram, autonomi iekasēti pašvaldību nodokļi vai nodevas ir efektīvāki finansēšanas instrumenti nekā pārvedumi no centrālās valdības, taču šādus autonomus pašvaldību nodokļus vai nodevas izmanto mazāk nekā 50% gadījumu, un tie nav palielinājušies kopš 1995. gada. Reģionu komitejas pārstāvji kritizēja jaunākās tendences dažās dalībvalstīs, kur pilnvaru nodošana nav saistīta ar attiecīgiem finanšu resursiem vai tiesībām iekasēt finanšu ieņēmumus. Šādas rīcības sekas ir reģionālās vai vietējās pašpārvaldes neefektivitāte, ko savukārt vēlāk var veiksmīgi izmantot par argumentu centralizācijas pasākumiem.

Līdzfinansē ES
Safer Internet
programma

DOMĀSIM UN IZMANTOSIM INTERNETU ATBILDĪGI!

Gunta Liepa,

Latvijas Pašvaldību mācību centra direktore

Latvijas Pašvaldību mācību centrs (LPMC) sadarbībā ar Latvijas Interneta asociācijas Net-Safe Latvia Drošāka interneta centru un Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Bērnu un pusaudžu Uzticības tālruni laikā no 2012. gada 1. oktobra līdz 2014. gada 31. oktobrim īsteno Eiropas Komisijas Informācijas sabiedrības un plašsaziņas līdzekļu ģenerāldirektorāta programmas “Drošāks internets” projektu **“Droša interneta lietošana”** (līguma Nr. SI-2012-SIC-1231217 SIC LVII). 75% no projekta izmaksām finansē Eiropas Komisijas Drošāka interneta programma.

Latvijas Pašvaldību mācību centrs projekta ietvaros sagatavojis mācību materiālu un mācību programmu **“Interneta atbildīga lietošana”**.

Laikā no 2013. gada marta līdz 2014. gada septembrim notiks **bezmaksas** mācības **sociālo zinību sko-**

lotājiem, sociālajiem pedagogiem, bibliotekāriem un sociālajiem darbiniekiem, kuri strādā ar ģimenēm un bērniem.

Mācību mērķis ir sagatavot pieaugušos, lai viņi zinātu, saprastu un spētu palīdzēt bērniem un jauniešiem rīkoties atbildīgi interneta vidē, kā arī apzināt problēmas par interneta vides neapzinīgu lietojumu un kā cīnīties pret varmākām interneta vidē. Mācību dalībniekiem būs iespēja pašiem apzināties gan interneta plašo piedāvājumu klāstu, gan tā bīstamo pusī.

Mācības notiks 83 novados. Katrā mācību grupā plānots iesaistīt 20 dalībniekus ar priekšzināšanām interneta izmantošanā. Paredzamais kopējais dalībnieku skaits – 1660.

Pieteikšanās mācībām notiks elektroniski mācību centra mājaslapā: www.lpmc.lv. Katrs mācību dalībnieks saņems mācību materiālu CD formātā.

European Union
European Regional Development Fund

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

DABA, KULTŪRA, TŪRISMS UN TRADĪCIJAS – vērtības, ko var inovatīvi atspoguļot ar ģeomātikas palīdzību

Ilze Mutjanko,
projekta komunikācijas speciāliste

INTERREG IVC projekta “GRISI PLUS” (Lauku ģeomātikas informācijas sabiedrības iniciatīva PLUS) ietvaros janvāra otrajā pusē notika seminārs un projekta vadības komitejas sanāksme vienā no projekta dalībvalstīm – Kiprā, ko organizēja šīs valsts Larnakas apgabala Attīstības aģentūra.

Šajā projektā iesaistīti 14 partneri no 11 dalībvalstīm. Lai gūtu pieredzi un iedvesmu no citu valstu labās pieredzes lauku teritorijas pievilcības veicināšanā, seminārā piedalījās arī projekta partneri no Latvijas – Pašvaldību savienības un Vidzemes plānošanas reģiona pārstāvji.

GRISI PLUS projekta mērķis ir izpētīt un pilnveidot lauku teritoriju attīstības politiku, izmantojot ģeomātikās informācijas rīkus, tādējādi veicinot lauku teritoriju kā potenciālo dzīvesvietu pievilcību un paplašinot iespējas tajās dzīvojošajiem cilvēkiem strādāt attālināti. Ģeomātika ir informācijas tehnoloģiju un ģeogrāfijas atraktīvs apvienojums, kas kļuvis par nozīmīgu instrumentu, kopš 80% no esošās informācijas var izteikt ģeogrāfiskās koordinātēs. Tas savukārt ļauj veidot interaktīvās kartes un ģeoportālus interneta vidē ar lielu informācijas apvienojumu vienkopus.

Larnakas apgabala Attīstības aģentūra, pateicoties Eiropas Savienības fondu finansētam projektam, izveidojusi Vides aizsardzības informācijas centru,

kurā ir plaša un interaktīvā veidā izvietota informācija par vietējo dabas resursu aizsardzību, kā arī vietējās kultūras saglabāšanu. Mājīgajā centrā arī notika galvenie semināri. Šā centra mērķis ir saistošā veidā pastāstīt skolēniem, vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem par Larnakas apgabala dabas bagātībām, vēsturi un kultūru. Arī mums bija iespēja apskatīt centra ekspozīciju.

Larnakas apgabals apvieno 18 nelielas pašvaldības. Visos ciematos ir ļoti svarīgi saglabāt kultūras un ikdienas dzīves tradīcijas, kā arī racionāli izmantot dabas resursus, tajā pašā laikā jāspēj nosargāt šaurā līnija starp dabu un cilvēku. Šajā apgabalā dabas aizsardzība ir īpaši svarīga, jo karstā klimata un cilvēku negodprātīgas rīcības dēļ te bieži uguns izposta lielas dabas platības.

Semināra dalībniekiem centrs tika prezentēts kā viens no labās prakses piemēriem un vietējo teritoriju attīstības virzītājiem. Šā centra pārstāve uzsvēra: *“Mums ir ļoti svarīgi, lai mūsu bērni cienītu un mīlētu dabu, jo tā mums ir ļoti liela vērtība. Interese par dabu un dzīvniekiem jā māca jau bērnībā, tāpēc mēs domājam, kā to izdarīt pēc iespējas atraktīvāk, lai bērņus un jauniešus aizrautu.”*

Projekta ietvaros izveidotas arī takas tūristiem – riteņbraucējiem, autobraucējiem un pārgājēju maršruti. Tādējādi larnakieši, gudri izmantojot dabas un kultūras bagātības, attīsta tūrismu ne tikai atpūtas kūrortos, bet arī citos salas apgabalos ar mērķi gan tūristiem, gan vietējiem iedzīvotājiem parādīt aizraujošo dabas un kultūras mantojumu. Taču viņi neapstājas pie fiziskas taku izveidošanas, bet dodas tālāk – līdzīkam un tehnoloģijām – izveidota mājaslapa, aplikācija viedtālruniņiem, kā arī digitālais ceļvedis, kur var izveidot pats savu profilu, savus maršrūtus un apskatīt tās ievērojamās kultūras un dabas vērtības, kas interesē visvairāk. Cilvēki taču ir dažādi, un tikpat dažādas arī tūrisma iespējas, galvenais – kaut ko iemācīt, pašiem tūristiem to pat nenojaušot.

Arī mūs šī kipriešu pieredze aizrāva visvairāk. Kāpēc gan ko līdzīgu neīstenot Latvijā? Tas taču būtu tik ērti

un noderīgi, ja visa Latvija tiktu satilpināta vienā digitālā ceļvedī un aplikācijā, kur gan mēs, gan ārzemju tūristi varētu atrast sev nepieciešamo informāciju, lai jauki izceļotos pa Latvijas skaistākajām vietām, nemaz nerunājot par to, ka tas vēl vairāk palīdzētu cilvēkiem apceļot savu valsti, ne tikai Rīgu.

Vēl viens veiksmīgs projekts, kurā iesaistījusies Larnakas apgabala Attīstības aģentūra, ir HELAND, kura mērķis ir ar inovatīvo tehnoloģiju palīdzību aizsargāt un saglabāt gan kultūras mantojumu, gan dabu. Vienu no piemēriem arī mums cēla priekšā – Joti interesanta

iespēja muzejiem, kam iniciatori bijuši jaunieši. Bieži vien, izejot no muzeja, pusi tur uzzinātā esam jau aizmirsuši, taču ar QR kodu palīdzību, ko var noskanēt ar viedtālruni, varam redzēt muzejā skatīto eksponātu

3D versijā savā viedtālrunī, kā arī pieejams īss apraksts. Protams, šāds projekts prasa milzu darbu, lai katram eksponātam izveidotu savu kodu, taču inovatīvās pieejas un kultūras vārdā tas ir tā vērts.

Larnakas apgabala ciematiņos tāpat kā visā Kipras salā cenšas saglabāt autentisko apbūvi, iekārtojumu, rūpējas par ciematiņu un pilsētu tīrību un, kā jau iepriekš minēju, saudzē un ciena dabu.

Projekta partneru tikšanās ietvaros notika vadības komitejas sēde, kurā apsprieda turpmāko darba plānu, labās prakses projektu ieviešanas gaitu, kā arī izskatīja jautājumu par komunikācijas uzlabošanu.

Semināra noslēguma dienā notika ģeomātikas seminārs dažādu nozaru interesentiem no Kipras, kur ģeogrāfijas informāciju sistēmu speciālisti sniedza

prezentācijas par ģeomātikas nozīmību publiskā sektora nozarē, informēja par ģeomātikas izmantošanas jaunākajām tendencēm, kā arī GRISI PLUS projekta partneri no Īrijas un Francijas iepazīstināja ar labās prakses piemēriem. Īrijas pārstāvji dalījās pieredzē par “Made in Galway”, un šo praksi plānots pārņemt arī Latvijā un ar Vidzemes plānošanas reģiona palīdzību ieviest Vidzemē. “Made in Galway” koncepta pamatā ir mājaslapa, kas apvieno dažādu preču un produktu nelielus ražotājus. Viņus iespējams atrast vienā interneta vietnē, kur tie ir saklasificēti pēc ražojumu veidiem.

Piebildīšu, ka GRISI PLUS ir Eiropas Komisijas INTERREG IVC programmas 4. uzsaukuma ietvaros atbalstīts projekts. Tā vadošais partneris ir Francijas Žēras provinces Tirdzniecības un rūpniecības kamera. No Latvijas projektā iesaistīti divi partneri – Latvijas Pašvaldību savienība un Vidzemes plānošanas reģions. Projekta partnerību veido 14 partneri (reģioni, vietējās pašvaldības un organizācijas) no 11 Eiropas valstīm – Francijas, Īrijas, Latvijas, Kipras, Maltas, Čehijas, Slovēnijas, Rumānijas, Bulgārijas, Igaunijas un Grieķijas.

Publikācija sagatavota un publicēta ar Eiropas Savienības Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansiālu atbalstu INTERREG IVC programmas ietvaros. Publikācija atspoguļo vienīgi autores uzskatus, un par publikācijas saturu atbild tās autore.

PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANAS UN LĒMĒJINSTITŪCIJAS LIELUMS DAŽĀDĀS EIROPAS VALSTĪS

Inga Vilka,
Latvijas Universitātes
Ekonomikas un
vadības fakultātes
asociētā profesore

Šāgada februārī Saeima steidzamības kārtā veica grozījumus Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumā, kas paredz, ka nākamajās pašvaldību vēlēšanās šāgada jūnijā tiek samazināts deputātu skaits novados, kur iedzīvotāju ir mazāk par pieciem tūkstošiem. Taču diskusija turpinās par izmaiņām tālākā nākotnē.

Šā raksta mērķis ir vispārīgi apskatīt vietējo pašvaldību lēmēj institūciju vēlēšanas un salīdzināt pašvaldību lēmēj institūciju lielumu jeb deputātu skaitu Latvijā ar citām Eiropas valstīm.

Pašvaldību vēlēšanu rezultātā tiek izveidota attiecīgās teritorijas iedzīvotāju pārstāvniecība jeb lēmēj institūcija, kas ir obligāts pašvaldības principa izpildes elements. Demokrātiskās valstīs pašvaldības ievēl vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās vēlēšanās.

Virknē valstu iedzīvotāji ievēl ne tikai lēmēj institūciju, bet arī pašvaldības izpildvaras vadītāju jeb mēru. Tā, piemēram, iedzīvotāji ievēl vietējo pašvaldību mērus Itālijā, Grieķijā, Portugālē, Polijā, Bulgārijā, Ungārijā, Slovākijā, Slovēnijā, Rumānijā, Kiprā, Albānijā, lielākajā daļā Vācijas pašvaldību, daļā Apvienotās Karalistes pašvaldību, Norvēģijā pēc izvēles un citur. Izpildvaras vadītāja vēlēšanas pamatoti var uzskatīt par vienu no iedzīvotāju tiešās līdzdalības veidiem.

Bet atgriezīsimies pie lēmēj institūcijām. Latvijā republikas pilsētas un novada domi ievēl vienlīdzīgās, tiešās, aizklātās un proporcionālās vēlēšanās uz četriem gadiem – to paredz Republikas pilsētas un novada domes vēlēšanu likums, kas pieņemts 1994. gada 13. janvārī. Mūsu valstī pilsoņu tiesības ievēlēt pašvaldības lēmēj institūciju – domi – tiek vērtētas kā cilvēka pamattiesības, un tās iekļautas attiecīgajā Satversmes daļā.

Arī lielākajā daļā citu Eiropas valstu pašvaldības tiek ievēlētas uz četriem gadiem, tikai vienā valstī vietējo deputātu pilnvaru termiņš ir īsāks – Andorā, kur pašvaldības ievēl uz trim gadiem, bet vairākās valstīs pilnvaru termiņš ir garāks – tā Itālijā, Kiprā, Īrijā, Ukrainā, Turcijā, dažos Šveices kantonos, dažās Beļģijas daļās, Austrijas zemēs un Vācijas zemēs pašvaldības ievēl uz pieciem gadiem, savukārt sešu gadu pilnvaru laiks ir Luksemburgā, Francijā un daļā Vācijas (Bavārijā), Austrijas un Beļģijas. Nākotnē izmaiņas paredzētas arī Grieķijā un Ungārijā, kur no četrus gadu pilnvaru termiņa pāriet uz piecu gadu termiņu.

Arī proporcionālas vēlēšanas ir biežāk sastopamais pašvaldību vēlēšanu veids. Atšķirīgs tas ir tikai Ungārijā, Polijā (pašvaldībās, kur iedzīvotāju skaits ir mazāks par 20 tūkstošiem), Slovēnijā mazās pašvaldībās, Gruzijā (jauktas proporcionālās un mažoritārās vēlēšanas) un Armēnijā (izņemot Erevānu). Atšķirības vērojamas arī pēc tā, vai pašvaldības teritorija ir viens vēlēšanu apgabals vai arī tā sadalīta vairākos vēlēšanu apgabalos.

Tiesības vēlēties pašvaldību pamatā ir no 18 gadiem, bet Austrijā, dažās Vācijas zemēs un vienā Šveices kantonā var vēlēties jau no 16 gadu vecuma. Ungārijā persona var vēlēties no 16 gadiem, ja tā jau stājusies laulībā, savukārt Slovēnijā, Horvātijā, Bosnijā un Hercegovinā, Serbijā un Melnkalnē persona var vēlēties no 16 gadiem, ja tā ir nodarbināta. Tiesības kandidēt par deputātu ir no 18 vai 21 gada vecuma. Vienā Eiropas valstī – Islandē kandidātiem ir noteikts maksimālais vecums – 65 gadi.

Atsevišķas diskusijas vērts, bet ne šā raksta ietvaros ir jautājums par nepilsoņu iesaistīšanu pašvaldību vēlēšanās. Dažās valstīs pašvaldību vēlēšanās tiesīgi piedalīties ne tikai attiecīgās valsts pilsoņi, bet arī citi iedzīvotāji, kas nodzīvojuši šajā valstī noteiktu laiku. Visās Eiropas Savienības valstīs tiesības piedalīties pašvaldību vēlēšanās ir arī citu ES valstu pilsoņiem, kas ir pastāvīgie iedzīvotāji. Var minēt arī piemērus, kur pašvaldības lēmēj institūcijā garantētas kvotas kādām nacionālajām minoritātēm, piemēram, Slovēnijā pierobežas pašvaldību padomēs papildus garantēta ungāru vai itāļu deputāta pārstāvniecība, bet pašvaldībās ar lielāku romu tautības iedzīvotāju īpatsvaru papildus garantēta romu pārstāvniecība padomē. Slovēnijā likums paredz dzimumu līdzsvara prasību – kandidātu sarakstos mazāk pārstāvētā dzi-

muma īpatsvars nevar būt zemāks par 30%, turklāt kandidātiem sarakstā jābūt sakārtotiem pēc dzimumiem – pamīšus.

Latvijā deputātu skaitu domē nosaka saskaņā ar likumā noteikto kārtību atbilstoši iedzīvotāju skaitam pašvaldībā, un pašreiz mazākais deputātu skaits domē ir 13, lielākais – 19, bet Rīgā ir 60 deputātu. Kopš 2009. gada, kad tika noslēgta administratīvi teritoriālā reforma, republikas pilsētu un novadu pašvaldībām ir atšķirīga deputātu skaita noteikšanas kārtība, bet līdz tam bija vienota. Iepriekš mazāko pagastu padomēs (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000) ievēlēja septiņus deputātus, bet pašvaldībā, kur iedzīvotāju skaits bija no 2000 līdz 5000, ievēlēja deviņus deputātus.

Deputātu skaits domē atbilstoši iedzīvotāju skaitam pašvaldībā

Iedzīvotāju skaits pašvaldībā	Deputātu skaits republikas pilsētās	Deputātu skaits novados (2009.–2013. g.)	Deputātu skaits novados pēc 2013. gada vēlēšanām
Līdz 5000	13	13	9
5001 – 20 000		15	15
20 001 – 50 000		17	17
Virš 50 000	15	19	19
Rīgā	60		

Administratīvi teritoriālās reformas gaitā notika diskusija par pašvaldību vēlēšanu sistēmas maiņu, izskatot arī variantus, ka katra pirms apvienošanās pastāvējusī pašvaldība ir viens vēlēšanu apgabals, no kura domē tiek ievēlēts savs pārstāvis, vai ka viens apgabals ir novada centra pilsēta, otrs vēlēšanu apgabals – bijušie pagasti. Šādu izmaiņu rezultātā, lai nodrošinātu pēc iespējas līdzīgu pārstāvniecību starp novados apvienotām pilsētu un pagastu teritorijām, būtu nepieciešams veidot skaitliski lielas domes, tāpēc šāds variants netika ieviests, bet likumā noteica, ka novados domes deputātu skaits attiecībā pret iedzīvotāju skaitu ir lielāks nekā republikas pilsētās domes deputātu skaits. Piedāvājot novados no republikas pilsētām atšķirīgu deputātu skaita noteikšanas kārtību, netika ņemtas vērā novadu atšķirības. Šajā kontekstā būtiskākās ir šādas: ir novadi, kas veidoti pat no vairāk nekā 20 vienībām (pagasti un pilsētas), un ir novadi, kas veidoti, pārdēvējot pagastu par novadu, bez robežu grozīšanas. Tāpēc šim pavisam tuvajam pašvaldību vēlēšanām kā nosacīti ātrais labojums iepriekš pieļautajām nepilnībām varētu būt deputātu skaita samazinājums visās mazajās pašvaldībās, kur iedzīvotāju ir mazāk par 4000, tas ir mazāks par skaitu, kas Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteikts kā novada veidošanas kritērijs, kā arī tajās pašvaldībās, kur reformas rezultātā nebija izmaiņas vai tās bija minimālas (apvienojušies divi pagasti vai pilsēta un pagasts).

Piedāvātais ātrais risinājums deputātu skaita izmaiņām novados, ņemot vērā novadu izveidošanas atšķirības un administratīvo teritoriju veidošanas kritēriju

	Novadi, kas izveidoti, apvienojoties vairāk nekā divām vienībām	Novadi, kas izveidoti no 1 – 2 vienībām
Līdz 4000	9	
4000 – 10 000	13	11
10 000 – 20 000	15	13
20 000 – 50 000	17	15
Virš 50 000	19	

Saeima ir lēmusi par citu salīdzinoši vienkāršotu risinājumu, neņemot vērā novadu atšķirības pēc reformas. Domājot par tālāku nākotni, ieteicams apskatīt arī citu valstu praksi. Tabulā redzams deputātu skaits dažādu Eiropas valstu vietējās pašvaldībās. Piebildīšu, ka dati apkopoti no rakstiem 2012. gadā izdotajā grāmatā "Local Government in the Member States of the European Union: a comparative legal perspective".

Deputātu skaits vietējo pašvaldību lēmēj institūcijās dažādās Eiropas valstīs

Valsts	Deputātu skaits
Ungārija	3 – 34
Slovākija	3 – 41
Islande	5 – 15
Čehija	5 – 55
Luksemburga	7 – 27
Malta	8 – 15
Kipra	8 – 26
Rumānija	9 – 31
Nīderlande	9 – 45
Īrija	9 – 52
Beļģija	9 – 55
Francija	9 – 69
Vācija	apm. 10 – 100
Bulgārija	11 – 41; 49
Itālija	12 – 60
Grieķija	13 – 49
Latvija	13 – 19; 60
Lietuva	15 – 51
Polija	pils. 15 – 25; 60
Somija	17 – 85

Interesants un vērā ņemams risinājums ir Igaunijā, Dānijā un Zviedrijā, kur deputātu skaitu, ņemot vērā likumā noteiktās prasības, nosaka pašvaldības lēmēj institūcijas iepriekšējais sasaukums.

Deputātu skaita noteikšanas prasības valstīs, kur iepriekšējais deputātu sasaukums nosaka deputātu skaitu lēmēj institūcijā

Valsts	Prasības deputātu skaita noteikšanai
Igaunija	Nepāra skaits Grupām pēc iedzīvotāju skaita noteikts minimālais skaits Piemēram: vismaz septiņi deputāti mazajās pašvaldībās (līdz 2000); vismaz 13 deputāti virs 2000; vismaz 31 deputāts virs 50 000; vismaz 79 virs 300 000 iedz.
Dānija	Nepāra skaits Grupām pēc iedzīvotāju skaita noteiktas robežas Piemēram, mazās pašvaldībās – 9 – 31 deputāts; Kopenhāgenā maksimums 55
Zviedrija	Nepāra skaits Grupām pēc iedzīvotāju skaita noteikts minimālais skaits Ne mazāk kā 31 deputāts; Stokholmā ne mazāk kā 101 deputāts

Kopumā salīdzinājumā ar citām ES valstīm deputātu skaits Latvijas domēs kontekstā ar pašvaldību lielumu pēc iedzīvotāju skaita vērtējams kā vidējs, tajā pašā laikā šobrīd esošais minimālais deputātu skaits (13) nav starp zemākajiem, bet otrādi. Nepārprotami, deputātu skaits ir atkarīgs no pašvaldību lieluma pēc iedzīvotāju skaita. Tā, piemēram, Slovākijā trīs deputāti ir pašvaldībās ar iedzīvotāju skaitu zem 40, Francijā deviņi deputāti – pašvaldībās ar iedzīvotāju skaitu, kas mazāks par 100. Deputātu skaits pašvaldībās atkarīgs arī no tā, cik līmeņu pašvaldības ir attiecīgajā valstī (1 – 3) un kāda ir pašvaldības lēmējvaras un izpildvaras struktūra (tieši vēlēts mērs, valde vai izpildu komiteja kā izpildvaras institūcija – pilnīgi vai daļēji veidota no deputātiem).

Diskusijā par deputātu skaitu pašvaldībās atsevišķi tika izdalīts jautājums par Rīgu. Tabulā doti dati par deputātu skaitu un iedzīvotāju skaitu dažādu Eiropas valstu galvaspilsētās. Dati ņemti no vietnes <http://www.citypopulation.de/Europe.html> un pilsētu pašvaldību mājaslapām. Šeit jāpiebilst, ka salīdzināju-

am atspoguļotas tās pilsētas, kam nav izteikti atšķirīgs statuss vai struktūra (piemēram, nav Berlīne, kas vienlaicīgi ir arī federālā zeme, nav Londona, kur ir divu vēlētu līmeņu struktūra – Lielā Londona un 33 Londonas rajonu pašvaldības u.c.).

Deputātu skaits un iedzīvotāju skaits Eiropas galvaspilsētu pašvaldību lēmēj institūcijās

Pilsēta	Deputātu skaits lēmēj institūcijā	Iedzīvotāju skaits, tūkst.
Reikjavīka	15	118
Ļubļana	45	281
Tallina	79	393
Bratislava	80	411
Viļņa	51	523
Kopenhāgena	55	549
Helsinki	85	595
Oslo	59	613
Rīga	60	699
Stokholma	101	864
Prāga	63	1269
Bukarestē	55	1678
Varšava	60	1709

Pilsētu lēmēj institūciju lieluma salīdzinājums kopsakarā ar iedzīvotāju skaitu norāda, ka pārstāvniecības risinājumi ir ļoti atšķirīgi. Un jautājums par deputātu skaitu nav risināms atrauti no pašvaldības kompetences plašuma, organizatoriskās struktūras un citiem aspektiem.

Par deputātu skaitu kontekstā ar citiem pašvaldību jautājumiem diskutēts arī Valsts prezidenta izveidotajā ekspertu grupā pārvaldes pilnveidei. Grupa uzskata, ka arī Latvijā nākotnē varētu paredzēt iespēju pašvaldības domes iepriekšējam sasaukumam vai pašvaldības iedzīvotājiem vietējā referendumā likumā paredzētajās robežās noteikt deputātu skaitu pašvaldības domē. Šāds risinājums sekmētu gan pašvaldību dialogu ar iedzīvotājiem, gan iedzīvotāju līdzdalību, kā arī šāda uzticēšanās pašvaldībām veicinātu to atbildīgāku attieksmi visā savā darbībā.

Noslēgumā piebilstīšu, ka pie pētījumā izmantotās literatūras jāpiemin arī Edvīna Vanaga un Ingas Vilkas grāmata "Pašvaldību darbība un attīstība", Diānas Ondžas bakalaura darbs "Balsošanas vecuma samazināšana kā jauniešu līdzdalību veicinošs faktors", neatkarīgo ekspertu grupas par Eiropas Vietējo pašvaldību hartu pie Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo varu kongresa nepublicēti materiāli un Dainas Bāras, Jāņa Plepa, Valta Kalniņa, Ingas Vilkas un Edgara Pastara projekts "Pašvaldību sistēmas pilnveidošanas iespējas", kas publicēts vietnē: http://www.president.lv/pk/content/?cat_id=9431.

RISKA ZONĀ AIZDOMU ĒNĀ

Daina Oliņa

Šādu skarbu secinājumu par pašvaldībām atvēlēto vietu 21. gadsimta sākuma realitātē nācās izdarīt **6. februārī**, kad Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) biedri pirmoreiz klātienē tikās ar pērnvasar amatā apstiprināto Konkurences padomes (KP) vadītāju **Skaidrīti Ābramu**. (Sanāksmes prezentācijas

atrodamas: http://www.lps.lv/Izpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1475.) Jau ievadajā, iezīmējot sarunas tematiskos lokus, runātāja uzsvēra, ka “valsts un pašvaldību iepirkumi ir riska zona attiecībā uz karteļiem”, un aicināja tos, kuru ikdienu paiet šajā “riskā zonā”, nebaidīties uzdot jautājumus un vadītājas monologu aizstāt ar dialogu. Tas izdevās, kaut arī uz jautājumu, vai kādam no klātesošajiem darbā bijusi saskarsme ar KP, neviena roka nepacēlās. Mazliet divdomīgo interpretācijas iespēju S. Ābramas secinājumam: “*Tas paliek nākotnei!*” KP vadītāja uzreiz centās kļūdēt, atgādinot, ka ne jau vienmēr sadarbībai ir negatīva pieskaņa. Secinājumus izdarīt pārāgri, tomēr vēriba, ar kādu KP pārstāve ieklausījās aizdomu ēnai pakļauto konkrētajos un pietiekami argumentētajos iebildumos (galvenokārt par aktuālo atkritumu saimniecības problēmu), raisa biklu cerību, ka strīdus bumba visu laiku netiks sista tikai vienos – pašvaldību – vārtos, bet nākotnes dialogā radīsies visiem iesaistītajiem pieņemams risinājums.

Konkurences pamatābece

Salīdzinot ar citām valsts struktūrām, KP atpazīstamība ir neliela, kaut arī tā izveidota jau 1992. gadā. Lēmumu pieņemšanā būdama neatkarīga institūcija, tā darbojas Ekonomikas ministrijas pārraudzībā un padotībā, taču pašlaik uzsākta virzība uz lielāku neatkarību no izpildvaras. 40 darbinieku pienākums ir modri sekot, kā tiek ievērots 1998. gadā pieņemtais Konkurences likums, kā arī Reklāmas likums un ES

dirbināšanas līguma 101. un 102. pants. Konkretizējot – KP pienākums ir atklāt aizliegtu vienošanos, domnējošā stāvokļa Jaunprātīgu izmantošanu (it sevišķi mazumtirdzniecībā) un kontrolēt uzņēmumu apvienošanās tiesiskumu.

Konkretizējot iespējamo sadarbību, S. Ābrama izskaidroja, ka gadījumos, ja pašvaldībai rodas aizdomas par kādu nelikumīgu vienošanos un “negodprātīgiem spēlētājiem”, jāraksta iesniegums Konkurences padomei. To izskata 30 dienu laikā un pieņem lēmumu par lietas ierosināšanu vai atteikšanu. Pati lietas izskatīšana reizēm var ilgt pat divus gadus. Desmit gadu laikā, uzraugot karteļus, KP izskatījusi 47 lietas un iekasējusi ap 15 miljoniem latu sodanaudās.

Skaidrīte Ābrama atklāti atzina, ka karteļi bija, ir un būs. Cīņai ar šo parādību kopš 1. februāra KP izveidota atsevišķa “karteļu vienība”. Kāpēc svarīgi atklāt aizliegtu vienošanos valsts un pašvaldību iepirkumos? Ne tikai tāpēc, lai efektīvāk izmantotu budžeta līdzekļus, bet arī lai ierobežotu inflāciju, novēršot mākslīgu cenu kāpumu.

Sociālā uzņēmējdarbība ir viena no pašvaldību attīstības jaunākajām aktualitātēm, jo veicina vietējo uzņēmējdarbību, rada jaunas darbavietas, palīdz attīstīties lauku teritorijām un mazpilsētām, aptur migrāciju un vides degradāciju. Tomēr, risinot sociālās problēmas, nedrīkst ignorēt godīgu konkurenci – visiem jāizvirza vienādi spēles noteikumi un kritēriji. ES noteikumi paredz valsts un pašvaldību atbalstu uzņēmumiem, kas kalpo sabiedrības interesēm (sociālajiem, veselības pakalpojumiem), ja vien netiek kroplota konkurence. Pamazām “sociālo uzņēmumu” loks ir paplašinājies. Līdz šim KP sūdzības nav saņēmusi, taču, iepazīstot citu valstu pieredzi, izmodelēti iespējamie “klupšanas akmeņi”, kam jāpievērš uzmanība. Šos momentus der izstudēt un saglabāt zināšanai S. Ābramas prezentācijas 9. un 10. slaidā, lai novērstu iespējamus pārkāpumus nākotnē, ja kāds uzņēmējs, kurš ķepurojies no nulles paša spēkiem, celtu pretenzijas par cita “sociālā uzņēmuma” pārmērīgu balstīšanu.

KP vadītāja uzsvēra, ka pašvaldībai nekādā gadījumā pašai nevajadzētu iesaistīties šādā sociālajā biznesā. Pašvaldībai ir lieli finanšu resursi, bet tie domāti – visiem iedzīvotājiem. Iesaistīties ar atbalstu drīkst (rīkot pieredzes braucienus, konsultācijas, palīdzēt projektu rakstīšanā utt.), bet ne pašiem. Ja novadam ir sava atpazīstamības zīme, pašvaldība var ļaut to izmantot, tomēr arī šajā gadījumā – uz to drīkst pretendēt visi. LPS padomniece **Sniedze Sproģe** iebilda, ka strikti noliegt pašvaldības iesaisti nav pareizi. Daudzos Latvijas novados ir

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

lieliski piemēri, kur pat mākslīgi stimulē uzņēmējdarbību, lai šajā bezdarba laikā motivētu cilvēkus strādāt. Šāda pieredze ir daudzās Eiropas valstīs.

Izplatītākās jomas, kurās Latvijā darbojas kapitālsabiedrības (KS): siltumapgāde – 102, veselības aprūpe – 73, nekustamā īpašuma pārvaldīšana par atlīdzību – 68, atkritumu savākšana – 44 u.c. Konkurences padomei satraucošs liekas fakts, ka no 417 kapitālsabiedrībām – monopolstāvoklī tām ir 153 gadījumos, 64 kapitālsabiedrībām ir viens konkurents. Pašvaldības vēsturiski iesaistījušās, piemēram, infrastruktūras izbūvē, atbalstot kapitālsabiedrības, kas sniedz sociāli nozīmīgus pakalpojumus iedzīvotājiem. Nereti pašvaldības iesaistījušās ar pamatpakalpojumiem saistītos nelielos uzņēmumos, kur īsti vietā būtu brīva konkurence. Kapitālsabiedrību skaits no 72 sabiedrībām 2011. gadā pieaudzis līdz 115 KS pērn. Secinājums – pašvaldības ļoti aktīvi iesaistās KS. Klīdzējot kārtējo mītu, **S. Sprōģe** piebilda, ka īsti nav vietā konkurentu iebildes, ka pašvaldības izmanto publiskos resursus savtīgos nolūkos. Nē, pašvaldībām nereti nav citu iespēju, kā atbilstoši nodrošināt uzticētos pamatpakalpojumus iedzīvotājiem!

Plaisa mākoņos

Skaidrīte Ābrama atklāja, ka visai bieži **KP pretenzijas saistās ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem**, vienlaikus atzīstot, ka zālē sēdošajiem šī problēma ir aktuāla. Latvijā vēsturiski izveidojušies desmit atkritumu apsaimniekošanas reģioni, 11 poligoni. Tajos veiktas apjomīgas (varbūt pat pārāk lielas) investīcijas, kas tagad jāatpelnā. Vairāk izskatās, ka ciņa ir par poligonu investīciju aizsardzību, tāpēc pašvaldības vēlas tos monopolizēt. Tāds ir KP vērtējums un viedoklis.

Atkritumu apsaimniekošanas likums nosaka, ka pašvaldībai sadzīves atkritumu apsaimniekotājs ir jāizvēlas konkursa kārtībā. Publisko iepirkumu likums atzīst, ka konkursu var nerīkot, ja pakalpojumu sniegs kapitālsabiedrība, kas atrodas pasūtītāja kontrolē. Rodas pret-runā, tāpēc KP viedoklis – konkurss jāriko neatkarīgi no tā, vai konkrētajai pašvaldībai ir/nav daļēji vai pilnīgi piederošs atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums. **Iepirkums ir vajadzīgs, lai pašvaldība kā pasūtītājs dabūtu labāko precī/pakalpojumu par lētāko cenu.**

Sanāksmes pirmajā stundā zālē valdīja rāma gaisotne, bet nule citētā frāze par iepirkuma “labumiem” nepalika

nemanīta un izraisīja emociju visplašāko gammu – no neapmierinātas ģurdoņas līdz kaismīgiem protestiem. Skaidrīte Ābrama tas pat iepriecināja: *“Labi, ka jūs beidzot atdzīvojāties!”*, un viņa aicināja minēt konkrētas problēmas, lai varētu pamazām iedziļināties pašvaldību viedoklī. Šoreiz izpilddirektoru sacītais bija tik bagāts konkrētiem piemēriem, ka varētu palīdzēt izprast pašvaldību viedokli arī citiem žurnāla lasītājiem. Tāpēc spraigo dialogu ar KP vadītāju atspoguļojam maksimāli pilnīgi.

Baldones novada domes izpilddirektore **Ilze Simsonē**: *– Iepirkumos jāpērk lētākais, lai izvairītos no pārsūdzībām, kvalitāte ir graujoša, nepastāvīga! Kādam jāmaksā par lēto nekvalitatīvo iepirkumu! Ja pašvaldībā darbojas firma, kas uzlikusi savus konteinerus, apmierina gan pašvaldību, gan iedzīvotājus, kāpēc mums piespiedu kārtā pēc pieciem gadiem lauzt atbilstošu līgumu? Iedzīvotāji taču pārmetīs mums!*

S. Ābrama šīs pretenzijas uzklusīja ar sapratni, jo arī KP bija problēmas, veicot iepirkumu sarežģīta pētījuma veikšanai. Pluss – iestādei radās izvēles iespējas desmit firmu vidū, ko, neizsludinot iepirkumu, nemaz nespētu apzināt. Arī viņi izvēlējās zemāko cenu, taču vēlāk radās problēmas gan ar termiņiem, gan kvalitāti. Tomēr, analizējot cēloņus, KP darbinieki atzina arī savu vainu – nepietiekami precīzi formulētas prasības un noteikumi. To kā vienu no iespējamiem iebildumiem pašvaldību darbībai S. Ābrama uzturēja arī turpmāk.

Valmieras pilsētas izpilddirektors **Jānis Baiks**: *– Valmieras pašvaldībā astoņus gadus vadu iepirkumu komisiju, negribu lamāties, bet pieredzētais ir skarbs. Līdzīgi Konkurences padomei arī mums bija iepirkums par pētījuma veikšanu. Lēti pērkot, arī sapēmām darbu, kura veicēji pat nebija nomainījuši pašvaldības nosaukumu pēc acīmredzot iepriekšējiem klientiem. Gribējām veicināt konkurenci, noorganizējām konkursu par divu skolu telpu uzkopšanu. Viss bija precīzi definēts. Pēc visas iepirkumu ķēpas rezultātā mums tagad telpu apkopšana ir par desmit procentiem dārgāka un materiāli ļoti nekvalitatīvi. Pēc iepirkuma firma gan pieņēma darbā līdzšinējās apkopējas, bet pēc dažiem mēnešiem visas aizmuka zemās algas dēļ. Minimālās algas vietā nu viņas sapēma tikai 40 latus! Līgumus neslēdzam katru gadu. Lai cik precīzi censtos definēt prasības un noteikumus, piedodiet, piecus gadus izsapņot ir neiespējami, ja neesi zinātniskās fantastikas autors. Atkritumos pašlaik notiek **negodīga konkurences veicināšana**. Kāpēc brīvā konkurencē jānodod **visvieglāk savācamais atkritumu apjoms!**? 240 kubikmetrus jau var viegli un ātri savākt no trim lielveikaliem! Salīdzināsim ar citu mašīnu, kas vairākas dienas apbraukā visas privātmājas, kur iebra pa konteineram – skaidrs, ka pelnīs pirmie! Mēs izņemam no desu maizes desu un sviestu, tos atdodam privātu uzņēmējiem, paši grauzām sauso maizīti, vēl uzklausat pārmetumus, ka pašvaldība neprot strādāt.*

Tomēr **Skaidrītes Ābramas** atbilde bija: *“Pat tad, ja zālē sēdošie uzskatīs, ka esmu no Mēness, negrozāmi palikšu pie tēzes, ka ilgtermiņā konkurence ir laba lieta, jo aiztaupa problēmas. Analizējot atkritumu saimniecības problēmas, secinājām, ka pašvaldību kapitālsabiedrībām bezkonkurences apstākļos zūd motivācija saimnie-*

kot efektīvāk. Tā tas ir ne tikai šajā sfērā. Kopš 1998. gada ZAAO ir darījuši daudz, taču Vidzemes reģionā vairs nav konkurentu. ZAAO rodas iespēja prasīt augstāku samaksu. Esam saņēmuši sūdzības no šā reģiona, ka nākas lauzt līgumus ar līdzšinējiem apsaimniekotājiem. Pasaulē ir pierādījies, ka ārpuskonkurences apstākļos zūd vēlme strādāt efektīvi. Pat tad, ja monopoluzņēmums negūst peļņu, tam nav vajadzības efektīvizēt izmaksas. KP pienākums ir ne tikai vērtēt šodienu, bet skatīties nākotnē, modelēt iespējamus riskus.”

Atbildot uz jau izskanējušajiem protestiem, S. Ābrama palika nelokāma, ka **atkritumu apsaimniekošanā konkurss jāriko arī tad, ja pašvaldībai ir sava kapitālsabiedrība**. Viņa nepiekrīt, ka nav iespējams visu paredzēt iepirkuma dokumentācijas noteikumos, bet tas ir grūts darbs. Latvijas situācija nav tik neprognozējama, lai nespētu paredzēt noteikumos dažādus gadījumus – gan tās dienas, kad sniegs jānovāc reizi dienā, gan tās, kad jātīra ik pēc stundas. KP vadītāja gan piekrita, ka, salīdzinot ar citām valstīm, prasītais atkritumu apjoms – 240 kubikmetru – tiešām ir ļoti mazs, bet tas bijis apzināts kompromiss, lai motivētu tirgū ienākt konkurentiem.

Dobeles novada domes izpilddirektora vietnieks **Agris Vilks**: – *Ārpus Rīgas ir cita situācija. Ja jāgroza Iepirkumu likums atkritumu apsaimniekošanas jautājumos, tad jāgroza arī citi likumi, pirmām kārtām likums par pašvaldībām. Kas ir pašvaldība? Kāpēc dibina pašvaldību KS? Pašvaldību likums to precīzi nosaka! Atkritumu apsaimniekošana, teritorijas tīrība ir autonomā funkcija, pašvaldību KS ir pašvaldības (tātad – teritorijas iedzīvotāju) īpašums. **Kāpēc gan lai iedzīvotājiem piederоша kapitālsabiedrība nevarētu vest viņu pašu atkritumus?** Kāpēc šī nozare jāatdod “saplosīšanai skandināvu suņiem”?! Privātā komersanta situācija ļauj rīkoties brīvi – pēc pāris gadiem var mainīt biznesa virzienu. Mēs tā nevaram. Piekrītu iepirkumiem un konkurencei gadījumos, ja pašvaldība kaut ko pērk sev, bet atkritumu gadījumā uz četriem gadiem ievēlētā dome darbojas iedzīvotāju labā. Pat tad, ja KS kaut ko nopelna, tas taču ir visu kopīpašums. Maldīgi visu mest kopējā spainī. **Nevaru dalīties priekā ne par konkurenci pasta, ne elektroenerģijas piegādes jomā.** Katrs zina, kā pasta pakalpojumi arvien saruka un pasliktinājās. Ja tagad uz vienu pastkasti dosies trīs firmu pastnieki, nestāstiet, ka izmaksas būs lētākas. Ēst gribas visiem! Uzskatu, ka **nevajag pilnībā likvidēt monopolus, tāpat kā tas ir citur Eiropā.** Kāpēc Konkurences padome tikpat entuziasma pilna necinās par vienlīdzīgu konkurenci Eiropas Savienības lauksaimniecības tiešmaksājumu ziņā?!*

S. Ābrama: “Eiropā nekaunos aizstāvēt Latvijas zemnieku intereses! Ko man atbildēt uz iedzīvotāju sūdzībām? Mūs interesē, lai iedzīvotājs saņemtu adekvātu pakalpojumu par saprātīgu cenu. Kāpēc kopš 2012. gada sākuma pieaug sūdzības par to, ka pašvaldību KS ceļ cenas?”

A. Vilks: – *Galvenais iemesls – 2009. gadā izveidotie novadi, kuros apvienojās dažādi pagasti, citur līdz tam atkritumus veda pat par brīvu, tīrais komunisms. Visu maksāja pagasts. Protams, ka tādiem iedzīvotājiem situācija pasliktinājās, bet tās ir nepamatotas sūdzības.*

S. Ābrama: “ZAAO esam bijuši, pētījuši. Sistēma tiešām darbojas labi, pašvaldības vadītājiem neparko nav jālauza galva, piemēram, Valmiera atgādina tiešām ideālu ZAAO pilsētu, tas ir normāli, bet tā nav visur Latvijā. Diemžēl ZAAO pakalpojums ir dārgs!”

J. Baiks: – *ZAAO cena nav augsta, nevajag maldināt! Vajag analizēt reālo cenu, nevis iepirkumos redzamo! Rēķināsim konkrēti – cena par atkritumu kubikmetru Latvijā ir no četriem līdz 12 latiem. Daudzdzīvokļu namā cena vienam iedzīvotājam ir 1 – 1,60 latu. Iespējams, ka Konkurences padome pagaidām vēl nesaredz iespējamus nākotnes draudus. Esam pētījuši radniecīgu Zviedrijas piemēru par satiksmes pārvadājumiem. Devīpadesmito gadu sākumā valstī bija daudz nelielu pārvadātājfirmu. Kad “spēlē” iesaistījās viens liels uzņēmums, valdīja prieks, jo sākumā viņi tiešām piedāvāja lētākas cenas. Mazie citi pēc cita bankrotēja, bet jau pēc pāris gadiem tagadējais monopolists dubultoja cenu. Vai zviedri to pašu cer izdarīt Latvijas atkritumu saimniecībā? Mēs, pašvaldības, esam ieguldījušas laiku un līdzekļus, lai mudinātu iedzīvotājus šķirot atkritumus. Ziemeļvidzemē tikai 30 procentu nākas noglabāt. Jau tagad esam pārsnieguši valstī plānoto rādītāju – 2015. gadā noglabāt 50 procentus atkritumu. **Cena ir tikai šķietami dārga, jo lielāko daļu iedzīvotāji sašķiro un nodod par brīvu!** Vai tiešām uzskatāt, ka 28 pašvaldības, kuras piekritušas darboties ar šādiem noteikumiem, neko neejdz?*

S. Ābrama: “Atbalstu šķirošanu, sen tam bija jānotiek visās pašvaldībās!”

J. Baiks: – *Privātais uzņēmums nekad neveicinās šķirošanu! Tāpēc var atļauties dempinga cenu – četrus latus par kubikmetru. Paši vēlāk sašķiros un nododot nopelnīs papildnaudu. Mūsu cilvēki jau iemācīti domāt par to, ko mest atkritumos, bet ko ne. Tā neesam ar mieru! **Tad lai jaunais atkritumu savācējs pilda tās prasības, pie kādām pieraduši mūsu iedzīvotāji!** Cik ilgi atļausim skandināviem strādāt ar negatīvu gada bilanci? Katram skaidrs, ka “mātes uzņēmums” sedz zaudējumus, lai iekārotu Latvijas tirgu. Protams, iedzīvotājus priecē zemās sākumcenas. Vai tiešām valstiski atbalstām un esam gatavi pieļaut mūsu uzņēmumu iznīcināšanu?*

S. Ābrama: “Atkārtotju, ka patērētājam jāsaņem pakalpojums ne gluži par zemu, bet adekvātu cenu. Pašvaldības dzīvo komforta zonā, jo var noteikt tarifus utt.”

Skrīveru novada domes izpilddirektors **Aigars Orups**: – *Pašvaldības nedzīvo komforta zonā, mūsu pirmā rūpe ir par iedzīvotājiem, bet vienlaikus mums jāseko tam, lai izdzīvotu mūsu komercsabiedrība. Lienam iekšā koģenerācijā, lai varētu nosegt siltuma zaudējumus, lai padarītu labāku, lētāku pakalpojumu saviem iedzīvotājiem! Kur tad ir tie Rīgas un Pierīgas tirgus kārotāji, godīgas konkurences aizstāvji tālos lauku novados?*

KP vadītājas iebildes, ka L&T ir gatavi piedalīties konkursos, lai apkalpotu Latvijas vistālāko nostūru iedzīvotājus un visnomaļāko viensētu iedzīvotājus, klātesošanās, kuri labi zina, ka realitātē tā nenotiek, izsauca vien smaida visdažādākās nianses.

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

ZAAO Finanšu daļas vadītāja **Ieva Barutina** centās izskaidrot uzņēmuma situāciju. Nereāls ir sapnis detalizēti izstrādāt piecu gadu noteikumus, reizēm plāni mainās pa gadiem vai pat pēc pusgada. Sadarbība ar pašvaldībām aizvadītajos gados ir tiktāl nostabilizējusies, ka korekcijas var veikt ātri. Viņa netic, ka iepirkumā to var veikt tikpat elastīgi. I. Barutina uzskata, ka pašreizējā sistēma (pašvaldība izvēlas starp esošo atkritumu apsaimniekotāju vai iepirkumu) var turpināt darbu efektīvi. Turklāt cenas nosaka pašvaldība.

S. Ābrama: *“Vai šīs cenas vienmēr ir iedzīvotāju interesēs?”* Un atkal zālē sēdošie kaismīgi metās uz ambrozūras! **J. Baiks:** – *Nesalīdziniet mistisko cenu par vienu kubikmetru! Vērtējiet, cik maksā iedzīvotāji daudzstāvu namā, bet cik privātmājā! Ja jau pakalpojums ir tik lēts, kāpēc Rīgā atkritumus izved par 5,80 latiem kubikmetrā, bet Mārupē par 3,80?! Kur loģika? Rīga saražo pusi no visiem Latvijas atkritumiem. Tātad no Rīgā nopelnītā viņi dotē darbību Mārupē! Vai gan kādam nav skaidri redzams, ka nolūks ir tikai viens – visiem spēkiem izspiest no tirgus nelielos un pašmāju uzņēmumus!*

S. Sprōģe: – *Uzskatām un uzskatīsim atkritumu apsaimniekošanu par svarīgu pašvaldības autonomo funkciju! Personiski varu salīdzināt, jo lauku mājas atrodas ZAAO teritorijā. Par šo pakalpojumu jāmaksā tikpat daudz cik Rīgas daudzstāvu nama dzīvoklī, bet kārtība nav salīdzināma. Rīgā patiesībā valda nevis kārtība, bet nekārtība, jo komersants jūtas ieguvis tiesības uz mūžu. Aplami pēc dažiem, iespējams, nelikumīgiem darījumiem vērtēt visas pašvaldības un uz šīs bāzes veidot likumdošanu. Ar pārspīlēto konkurenci jau esam nonākuši tiktāl, ka pērn IKP atdevām rumāņiem “godpilno” trešo vietu no beigām, paši noslīdot uz priekšpēdējo pozīciju. Vai tiešām vēlamies arī bulgārus “izkonkurēt”? Katram skaidrs, ka zviedriem, somiem un norvēģiem ļoti interesē mūsu tirgus. Esam iepazinūši daudzu valstu pieredzi. Tur tā nebaidās no nepietiekamas konkurences, skrupulozi sekojot katrai ES norādei, bet visiem spēkiem cenšas atbalsēt vietējos uzņēmējus.*

Vairāki runātāji uzsvēra to, ka pašvaldības aktivitātes momentā tiek vērtētas negatīvi, tiklīdz ķeramies klāt kādai pelnošai nozarei. Uzreiz mūs pieskaita konkurences grāvējiem. Nē, mēs esam monopolu grāvēji! Senāk monopols valdīja atkritumu saimniecībā, arī elektroenerģijas ražošanā. Mēs visi esam par konkurenci, taču iebilstam pret “izdevīgo konkurenci”. Latvija nav tikai Rīga, arī lauku ļaudis vēlas saņemt tādus pašus pakalpojumus kā galvaspilsētā!

Plānotās stundas vietā saruna par konkurenci būtu varējusi turpināties daudz ilgāk. S. Ābrama izteica gatavību piedalīties seminārā par atkritumu apsaimniekošanu, tikai tajā vajadzētu izaicināt visus iesaistītos, lai mazinātu emocijas, bet ļautu izdarīt konkrētus secinājumus – kāpēc pašvaldības kategoriski iebilst pret konkurentiem. KP situācija nav viegla, jo katrā sarunā un diskusijā priekšplānā izvirzās kāda cita atkritumu saimniecības problēma (piemēram, lielveikalu vara). Ja vienā zālē sēdētu abas puses, ne tikai pašvaldības uzzinātu norvēģu plānus, bet varbūt potenciālie monopolisti izprastu

pašvaldību raizes. To, ka tās nav gluži bez pamata, šķiet, pēc diskusijas atzina visi. LPIA priekšsēdētājs **Normunds Tropiņš**, pieliekot punktu citkārt ieturēto izpilddirektoru emociju brāzmām, formulēja viedokli: *“Patiesība droši vien ir kaut kur pa vidu, tomēr jāatzīst, ka konkurence ne vienmēr atrisina visas problēmas.”*

Cerīga “zaļā gaisma”

Pārtikas iepirkumu problēma, kas citkārt LPIA sanāsmēs apspriesta tikpat asi, šoreiz karstas emocijas neuzvīlnīja. Laikam atkritumu kaujas likās aktuālākas. Skaidrīte Ābrama atzina, ka konkurences problēma viskrasāk var izpausties liela apjoma pārtikas iepirkumos izglītības iestādēm, sociālās aprūpes namiem, slimnīcām. Principiālu iebildumu KP nav un nevar būt, jo arī viņi atzīst Latvijas mazo ražotāju nevienlīdzīgo situāciju lielo ārzemju ražotāju priekšā un vēlas tiem palīdzēt. Tagad dota “zaļā gaisma” pasūtāmo preču klāsta sadalīšanai daļās, neaizmirstot par godīgu konkurenci katrā iepirkuma daļā – vienādas iespējas visiem pretendentiem, vienāda attieksme pret visiem, neradot nepamatotus ierobežojumus vai priekšrocības atsevišķiem konkurentiem. Pašvaldības iepirkumu veicējiem iepriekš jāizpēta brīvais tirgus, jo reizēm parādās tik lielas cenas, kas apliecina tirgus nepārzināšanu.

Ieguvumi: palielinās pretendentu skaits; iespēja piedalīties mazajiem un vidējiem uzņēmējiem; samazinās piegādes izmaksas; izdevīgāko piedāvājumu raksturo gan zemāka cena, gan labāka kvalitāte. Tomēr riski paliek, un lielākais no tiem – reizēm pamatotas bažas rada pārāk lielas iepirkuma daļas nodalīšana, kas liek domāt par to, ka tā “iezīmēta” savējiem (viens un tas pats ražotājs taču neražo gan pienu, gan gaļas izstrādājumus). Katra produkta ražotājiem jākonkurē savā starpā! Arī pārāk siks dalījums saistās ar riskiem, piemēram, atsevišķi nodala iebiezinātā piena piegādātāju. Tādējādi samazinās konkurence, jo lielle “spēlētāji” nepiedalās; rezultāts ir augstāka cena, jo netiek piedāvātas apjoma atlaides; iespējams, ka “neizdevīgo” preču daļu nepiedāvās neviens; siķa dalījuma dēļ var zust ekonomiskā ieinteresētība piegādātājiem, tie nebūs izdevīgi pasūtītājam. Tā ir liela pašvaldības atbildība. KP vadītāja mudināja ziņot par neparastām situācijām, kad nepamatots sadārdzinājums, uzvarētājs atsakās u.tml.

N. Tropiņš gandarīts atzina, ka tik karstas diskusijas sen nav raisījušas, taču S. Ābramu tas nesarūgtināja. Tomēr viņa aicināja nejaukt konkurenci ar negodīgu darbību. Un nākotnē eiro ieviešanas gaitā sekot līdzī cenu nepamatotas celšanas gadījumiem.

Kā kļūt par veselīgu pašvaldību?

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) Pētniecības, statistikas un veselības veicināšanas departamenta Veselības veicināšanas nodaļas vadītāja **Ilze Straume** informēja par Veselīgu pilsētu un novadu tīkla izveidi Latvijā. Veselīgo pilsētu (arī novadu) kustību organizē Pasaules Veselības organizācija (PVO). Līdz šim Latvijā Veselīgas pilsētas tituls divreiz piešķirts Jūrmalai,

kas atbilst visaugstākajiem kritērijiem.

PVO uzsākusi sadarbību ar vietējām pašvaldībām, lai risinātu veselības veicināšanas problēmas. Latvija nolēmusi izmantot iespēju veidot vietēju savas valsts veselīgo pašvaldību tīklu, sekmējot to sadarbību, sniedzot metodoloģisku atbalstu, organizējot tikšanās un apmācības. Katrs tīkls ir unikāls, tomēr lielos vilcienos pamatojas uz PVO kritērijiem. Eiropā pašlaik ir 30 nacionālo tīklu, tajos apvienotas 1040 pašvaldības. Veselīga pašvaldība – tas nozīmē palielināt dzīvesvietas pievilcību iedzīvotāju acīs, viņi kļūs veselīgāki, mazāk slimos, ietaupīsies resursi, kurus varēs ieguldīt veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pašvaldība turklāt kļūs pievilcī-

gāka tūristiem, jo pasaulē šis simbols ir atpazīstams.

SPKC paspārnē izveidota **Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla koordinācijas komisija**, ko vada SPKC direktore **Inga Šmate**, bet vietiece ir LPS padomniece veselības un sociālajos jautājumos **Silvija Šimfa**, kura tīklā saskata lielisku iespēju pašvaldībām izcelt to labo, ko tās jau tagad dara veselības veicināšanai.

Nacionālajā veselīgo pašvaldību kustībā var iesaistīties jebkura pašvaldība, kas vēlas darboties veselības veicināšanas jomā. Tas notiek brīvprātīgi un bez maksas. Pašvaldībai jāaizpilda pieteikuma veidlapa, komisija to izvērtēs un lems par statusa piešķiršanu. Reizi vai divas gadā pašvaldībai jāvērtē veselības veicināšanas darba sekmes un ziņojums jāiesniedz komisijai, kas lems par statusa saglabāšanu. I. Straume aicināja pašvaldības deleģēt **kontaktpersonu** darbam, lai visu informāciju saņemtu nepastarpināti.

INFORMĒ ZEMKOPIBAS MINISTRIJA

Pārtikas produktu publisko iepirkumu līgumcena 2011. gadā Latvijā bija 25 milj. latu, kas veido 3% no pārtikas produktu un dzērienu ražošanas apjomiem Latvijā. Kā redzams, publisko iepirkumu īpatsvars nav liels, taču uzskatām, ka Latvijas pārtikas ražotājiem svarīgas ir visas noieta iespējas, tādēļ nepieciešams palielināt vietējo ražotāju tirgus daļu publiskajos iepirkumos.

Lai veicinātu vietējās produkcijas īpatsvara palielināšanu publiskajos iepirkumos, esam apzinājuši citu valstu pieredzi publiskajos iepirkumos. Daudz esam diskutējuši ar Iepirkumu uzraudzības biroja, Valsts reģionālās attīstības aģentūras, pašvaldību un pārtikas ražotāju pārstāvjiem, lai apzinātu galvenās problēmas saistībā ar pārtikas publiskajiem iepirkumiem.

Galvenie konstatētie iemesli, kas ierobežo mūsu ražotāju piekļuvi pārtikas publiskajiem iepirkumiem, ir nespēja nodrošināt nepieciešamo produkcijas klāstu gan apjoma, gan arī pieprasītā sortimenta ziņā. Tāpat bieži vien arī nevaram piedāvāt zemāko cenu. Tādējādi kopumā pašlaik iepirkumos labvēlīgāki nosacījumi radīti tieši starpniekiem, kas izveido vienotu piedāvājumu, kurā iekļautas visas preču grupas, tādā veidā no dalības izslēdzot mazos vietējos ražotājus. Šos trūkumus savukārt izmanto kaimiņvalstu vairumtirgotāji, kas veiksmīgi izkonkurē vietējās produkcijas piegādātājus.

Ņemot vērā citu valstu pieredzi, kā arī identificētās problēmas, esam izstrādājuši **“Ieteikumus pārtikas produktu un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumu veicējiem”**. Tie ietver priekšlikumus iepirkumu dokumentācijas izstrādei, lai arī vietējie ražotāji (tostarp mazie un vidējie) varētu startēt iepirkumu konkursos un nodrošināt savas produkcijas regulāras piegādes atbilstoši pasūtītāju vajadzībām.

Piemēram:

- organizēt iepirkumā nepieciešamo pārtikas preču klāsta sadali daļās, ņemot vērā iepirkumā iekļauto

pārtikas preču veidus;

- iepirkuma dokumentos paredzēt, ka papildu vērtēšanas kritēriju punkti tiks piešķirti produktiem, kuru kvalitātes prasības atbilst normatīvajiem aktiem par nacionālo pārtikas kvalitātes shēmu (“Zaļā karotīte”) vai bioloģiskās lauksaimniecības shēmu;
- organizēt tādu augļu un dārzeņu iepirkumu, kas atbilst integrētās audzēšanas prasībām;
- organizēt svaigo sezonālo pārtikas produktu iepirkumus (piemēram, iepirkuma dokumentos paredzēt sezonālāties principu attiecībā uz augļu un dārzeņu piegādēm atkarībā no to pieejamības tirgū atbilstoši vietējo augļu un dārzeņu pieejamības kalendāriem, kā arī ēdienkartes piemērotību sezonālajiem augļiem un dārzeņiem) u.c.

Ieteikumi ievietoti IUB mājaslapā (<http://www.iub.gov.lv/node/226>), kā arī nosūtīti visām pašvaldībām. Paralēli esam vērsušies visās pašvaldībās un nozaru ministrijās ar aicinājumu iestāžu vajadzībām izvēlēties Latvijā ražotus pārtikas produktus.

Strādājam pie tā, lai iesaistītu Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centru (LLKC) novadu konsultantus iepirkumu procesā. Viens no LLKC konsultantu uzdevumiem būs apzināt un apvienot vietējos ražotājus kopīga piedāvājuma iesniegšanai dalībai publiskajos pārtikas iepirkumos vietējā pašvaldībā, kā arī praktiski palīdzēt vietējiem ražotājiem iepirkumu dokumentācijas sagatavošanā. Šobrīd jau uzsākti pirmie pilotprojekti pašvaldībās.

Mums izveidojusies arī laba sadarbība ar VRAA. 2012. gadā kopīgi veicām vairākas aktivitātes, lai iesaistītu arvien vairāk Latvijas pārtikas produktu ražotāju pārtikas kataloga sortimenta veidošanā elektroniskajiem iepirkumiem. E-iekirkumu nozīme nākotnē pieaugs, tāpēc aicinām ražotājus aktīvāk iesaistīties elektronisko iepirkumu sistēmā, jo šeit var pavērties plašākas iespējas realizēt savu produkciju!

European Union
European Regional Development Fund

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

ĢEOMĀTIKAS "RAĶETE" PIESTĀJ VECPIEBALGĀ

Zane Dūze,
LPS padomniece ārējo sakaru jautājumos,
un **Ilze Mutjanko,**
projekta komunikācijas speciāliste

12. februārī Vecpiebalgas novada Inešos notika projekta GRISI PLUS (Lauku ģeomātikas informācijas sabiedrības iniciatīva PLUS) informatīvais seminārs "Ģeomātikas iespējas pašvaldību attīstībā", uz kuru pulcējās vairāku pašvaldību priekšsēdētāji, teritorijas attīstības plānošanas speciālisti un citi interesenti.

Vidzeme – vieta, kur meklēt un atrast

Projektiem piemīt tāda laba īpašība, ka to īstenošanas gaitā allaž rodas jaunas idejas un tiek pārņemta labā pieredze no citiem projektu partneriem. Arī Vidzemes plānošanas reģiona telpiskās attīstības plānotāja **Anda Eihenbauma** iepazīstināja semināra dalībniekus ar ideju, ko Vidzemes reģionā paredzēts pārņemt no projekta partnera Īrijā – Galvejas pašvaldības.

Vidzemes reģions plāno ieviest vietējo produktu un pakalpojumu popularizēšanas koncepciju, ar ģeomātikas rīku palīdzību un sadarbībā ar Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteri izstrādājot Vidzemē ražoto produktu portālu. Šīs koncepcijas pamatā ir sadarbības saišu stiprināšana starp vietējiem ražotājiem un patērētājiem. Īrijā to īsteno, pateicoties Galvejas pašvaldības iniciatīvai, kas izveidojusi mājaslapu: <http://www.madeingalway.ie/>, kur var atrast informāciju par vietējiem ražotājiem, pasākumiem, tirdziņiem. Šādi tiek veicināta Galvejas kvalitatīvo produktu popularizēšana un stiprināta to identitāte arī starptautiski. Tā ir lieliska iespēja vietējiem ražotājiem sevi reklamēt, turklāt reģistrēšana portālā ir bez maksas.

Var rasties jautājums – bet kur tad te ģeomātika? Ļoti vienkārši – lai visa informācija būtu viegli pārskatāma, tā uzlikta uz kartes – attiecīgajā pilsētā, ciemā, reģionā uz kartes var redzēt gan visus ražotājus, gan atrast notikumus. Interneta vietnes popularizēšanā iesaistīti arī sociālie tīkli – facebook.com, twitter.com, kuros ir vairāk nekā 600 sekotāju.

Arī Latvijā līdzīgi kā Īrijā paredzēts sadarbībā ar idejas turētāju – Vidzemes augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteri un www.gardumuti.lv izveidot interneta vietni "Ražots Vidzemē", ar kuras palīdzību informēt par klasteri, pārtikas ražotājiem, pasākumiem, darba laikiem un, protams, atrašanās vietu, kā arī sniegt citu noderīgu informāciju, lai veicinātu gardēžu tūrisma. Šīs idejas īstenošanā neiztikt arī bez ģeomātikas rīku palīdzības – plānots izveidot interaktīvu karti un aplikāciju viedtālruniņiem, lai viss būtu ērti un viegli atrodamams un pārskatāms un, kā teikts sākumā – Vidzemē būs vieta, kur meklēt un atrast.

Datorizētie mērnieku laiki

Projekta eksperts un RTU Ģeomātikas katedras vadītājs **Jānis Kaminskis** analizēja ģeomātikas nozares attīstības gaitu Latvijā, nākotnes perspektīvas un risinājumus, kā arī ģeomātikas rīku izmantošanas iespējas pašvaldībās.

Ģeomātika ir jauna zinātne, kam piemērotas dažādas definīcijas un visai nenoteikta robeža ar citām disciplīnām. Mūsdienās to var salīdzināt ar raķeti, kas virza

mūsu attīstību uz zemes. Tomēr ģeomātikas izejas punkts ir mērniecība, kas nebūt nav nekas jauns un ko aprakstījuši arī Vecpiebalgas brāji Kaudzītes.

Ģeomātika radusies Kanādā, un viens no stimuliem tam bija gluži vienkārši nepieciešamība – tā kā mērniecība ir smags darbs, kas saistīts ar garām darba stundām, sliktiem laikapstākļiem un slapjiem zābakiem, tai bija grūti piesaistīt studentus. Tomēr, sasaitot to ar datoriem un informācijas tehnoloģijām, šī nozare kļuva daudz pievilcīga jauniešu vidū.

Ģeomātika ir 21. gadsimta topošā informācijas tehnoloģija. Tā ir ģeogrāfiski piesaistītu jeb koordinētu datu iegūšana, uzglabāšana, modelēšana, analizēšana un pārvaldīšana, t.i., dati tiek identificēti atbilstoši to atrašanās vietai. Tas ieslēdz telpiski piesaistītu dažādu avotu jeb izcelsmes datu transformēšanas procesu uz kopēju informācijas sistēmu ar ļoti droši zināmiem precizitātes raksturojumiem. Ģeomātika nodarbojas ar telpisko datu iegūšanu, modelēšanu, analizēšanu un pārvaldīšanu, ieslēdzot aizraujošus pielietojumus – koordinātu noteikšanu pēc kosmosa pavadoņiem, distancionālo zondēšanu, zemes mērīšanu un ģeotelpiskās informācijas pārvaldīšanu. Ģeomātika ir viena no visstraujāk augošajām informātikas zinātnēm ne tikai Kanādā, bet arī visur citur pasaulē.

Ģeomātika ir salīdzinoši ļoti jauns termins, tādēļ to bieži definē kā “meklēšanu un vākšanu”, bet tā ietver darbarīkus un tehnoloģijas, kas izmantotas zemes mērīšanā, distancionālajā zondēšanā, ģeogrāfiskajās informācijas sistēmās (ĢIS), globālajās pozicionēšanas sistēmā (GPS) un ar zemes kartēšanu saistītos pielietojumos un zināšanās. No tā varam secināt, ka ģeomātikas speciālistam ir jābūt ar ļoti daudzpusīgām zināšanām, teicamu sagatavotību eksaktajās jomās, piemēram, matemātikā, fizikā, dabaszinātnēs, informācijas tehnoloģijās, datorzinātnēs, kur priekšnoteikums ģeomātikas attīstībai ir mūsdienu straujais moderno tehnoloģiju uzplaukums (ieskaitot datoru jaudas, lielapjomu atmiņu pieejamību utt.).

Viens ciems – viens produkts

LPS ģenerālsēkretāre **Mudīte Priede**, kura ir GRISI PLUS projekta vadītāja Latvijas Pašvaldību savienībā, informējot par projekta mērķiem un galvenajām aktivitātēm, uzsvēra nepieciešamību veicināt teritoriju

ekonomisko attīstību, uzņēmēju piesaisti un vietējo produktu atpazīstamību, balstoties uz *viens ciems – viens produkts* koncepciju, kas izstrādāta Japānā jau pirms 20 gadiem, lai popularizētu vietējo fermeru produktu atpazīstamību un veicinātu nodarbinātību, tādējādi novēršot jaunu cilvēku aizplūšanu uz pilsētām. Viņa arī uzsvēra, ka “*semināra norises vieta nav izvēlēta nejauši, jo Vecpiebalgas novads ir labi atpazīstams Latvijā ar savu kultūrvēsturisko mantojumu, ūdensrozēm un porcelānu*”. Kāpēc gan Vecpiebalgas unikālais produkts nevarētu būt ūdensroze un viss, kas ar to saistīts?

Vecpiebalgas novada priekšsēdētāja **Ella Frīdvalde-Andersone** iepazīstināja gan ar novada unikālajiem

produktiem – ūdensrozēm un porcelānu, gan arī ar kultūras un vēsturiskajām vērtībām. Vecpiebalgā var smelties daudz zināšanu muzejos, vasarā šeit tiek svinēti jestrīe svētki “Vecpiebalga atver durvis”, kur var dzirdēt dziesmas, redzēt dejas un teātri un noteikti arī skaisto Piebalgas tautastērpu, kura darināšanas māksla Vecpiebalgā vēl saglabājusies. Vecpiebalgas cilvēkiem ir īpaši stipra un izteikta piederības izjūta savam novadam un kultūras mantojumam.

GRISI PLUS projekta mērķis ir izpētīt un pilnveidot lauku teritoriju attīstības politiku, izmantojot ģeomātikās informācijas rīkus, tādējādi veicinot lauku teritoriju kā potenciālo dzīvesvietu pievilcību un paplašinot iespējas tajās dzīvojošajiem cilvēkiem strādāt attālināti.

GRISI PLUS ir Eiropas Komisijas INTERREG IVC programmas 4. uzsaukuma ietvaros atbalstīts projekts. Projekta vadošais partneris ir Žēras (Francijā) provinces Tirdzniecības un rūpniecības kamera. No Latvijas projektā iesaistīti divi partneri – Latvijas Pašvaldību savienība un Vidzemes plānošanas reģions. Projekta partnerību veido 14 partneri (reģioni, vietējās pašvaldības un organizācijas) no 11 Eiropas valstīm – Francijas, Īrijas, Latvijas, Kipras, Maltas, Čehijas, Slovēnijas, Rumānijas, Bulgārijas, Igaunijas un Grieķijas.

Informācija sagatavota un publicēta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansiālu atbalstu INTERREG IVC programmas ietvaros. Par publikācijas saturu atbild tās autores.

2012. GADA BILANCE

Vadoties pēc senču senā teiciena, ka par labām atzīstamas ne vairāk, ne mazāk kā trīs lietas, arī marta numurā devām iespēju pašvaldībām raksturot aizvadītā gada nozīmīgākos notikumus.

Jēkabpils novads

Ieva Jātniece

Lai raksturotu 2012. gadu mūsu novadā, esam izvēlējušies **saules zeltaino krāsu** – par spīti aizvadītā gada lietainajai vasarai. Zeltaina saulīte mirdz mūsu **ģerbonī**, jo mēs esam Raiņa dzimtene, kas iemūžināta dzejnieka pirmajās atmiņās par Tadenavas saulaino pagalmu. Kādēļ saules krāsa tieši šim gadam? To saistām ar svarīga infrastruktūras projekta realizāciju Jēkabpils novada pašvaldības ēkās – **Rubeņu pirmsskolas mācību iestādē** un **Zasas pagasta pārvaldes administratīvajā ēkā**. Abas ēkas saistītas ar bērniem, kas, neapšaubāmi, ir katra lauku novada cerība uz saules gaismu un attīstību nākotnē.

Par novada simbolu esam izraudzījušies **dzīvības koku**. Pirmām kārtām 2012. gadā darbību mūsu novadā uzsāka Latvijā pazīstamā nevalstiskā organizācija – **vēža slimnieku atbalsta biedrība “Dzīvības koks”**. Biedrība noslēgusi ilgtermiņa līgumu par vēsturiskas un skaistas ēkas – Dignājas muižas – nomu, lai šajās telpās izveidotu rehabilitācijas centru. Jēkabpils novadā šis ir jau otrais piemērs – pirms dažiem gadiem novada teritorijā uzsāka darboties nodibinājums “Mārtiņa fonds”, Kalna pagastā izveidojot **bērnu rehabilitācijas centru “Dūjas”**.

Kultūras jomā – lepojami ar saviem pašdarbniekiem! No novada 5470 iedzīvotājiem uz Dziesmu svētkiem šovasar pošas ap 200 dalībnieku, un lielākā daļa sagatavošanās darba veikta tieši 2012. gadā. Pērn dibināts Rubenes jauniešu deju kolektīvs “Laude”, un arī tā dalībnieki ir ceļā uz Dziesmu svētkiem. Pricējamies par Zasas vidusskolas jauniešiem, kuru fotogrāfija saņēma pirmo vietu Latvijas Olimpiskās dienas konkursā.

Biedrības “Noskaņa” dāmas atzīmēja desmit aktīvas darbības pilnu gadu jubileju, biedrība “Pūpols” uzsāka rosīgu darbību Liepu ciematā, īstenojot projektu “Sēļu raksti toreiz un tagad”, biedrība “Ūdenszīmes” realizēja novada mēroga NVO sektora atbalsta projektu – biedrība “Cerību logi” Kalna pagasta Dubultu ciemā ieguva skaistas, svaigi izremontētas telpas. Pie 2012. gada lielākajiem notikumiem noteikti jāatzīmē arī Kalna pagasta kultūras nams, kur īstenota remontdarbu projekta otrā kārtā. Te darbojas gan bibliotēka, gan kultūras nams, gan jau minētā biedrība, nodrošinot Dubultu ciematā, kas nav pagasta centrs, visdažādākās aktivitātes iedzīvotājiem. Gan Dubultu ciema, gan visa novada dzīvē skaists 2012. gada notikums bija valsts autoceļa Siliņi–Aknīste rekonstrukcija. Esam ieguvuši vairāk nekā 20 kilometrus asfalta! Un šis ir daudzsološs zars novada ceļu dzīvības kokā.

Mazsalacas novads

Guntars Zunda,

Mazsalacas novada domes priekšsēdētājs

2012. gads novadam bijis **svītrains kā zebra** – daudz gaišo svītru, bet bija arī tumšās. Protams, **tumšākais brīdis** mūsu novadā notika vēl 2011. gada nogalē, kad tika apturēta “Krājbankas” darbība. Tā bija vienīgā banka, kurai bija norēķinu grupa Mazsalacas novadā, tāpēc bankas darbības izbeigšana ļoti apgrūtināja dzīvi novada iedzīvo-

tājiem un uzņēmējiem. "Krājbankā" zaudēto naudas līdzekļu pašvaldībai Joti pietrūka 2012. gadā un trūks vēl arī šogad. Pērn gada otrajā pusē arvien biežāk parādījās tumšās svītras pašvaldību attiecībās ar valdību, radot izjūtu, ka pašvaldības valdībai traucē.

Tomēr Mazsalacas novadā 2012. gadā bija arī daudz **gaišo svītru**. Pašvaldība pabeidza vairākus **ES fondu projektus** un uzsāka jaunus.

- **Mazsalacas pilsētas bibliotēkas rekonstrukcija.**
- **Ielu apgaismojuma gaismekļu nomaiņa** uz ekonomiskajām LED lampām – Mazsalacas pilsētā un Skaņkalnes ciemā nomainīti 189 ielu apgaismojuma gaismekļi.
- **Ramatas ciema centra labiekārtošana** – ierīkota apgaismota gājēju ietve, bērnudārza teritorijā izveidota segta nojume, uzstādīti dažādi rotaļu elementi, izbūvēti sporta laukumi volejbolam, basketbolam un futbolam.
- **Trošu tilta "Lībieši" rekonstrukcija.**
- Uzsākti vairāki ES fondu projekti, no kuriem lielākais ir INTERREG programmas projekts "**Jauniešu tiesības uz nemateriālo kultūras mantojumu Baltijas jūras reģionā**". Projektā iesaistītas vēl trīs pašvaldības no Zviedrijas, Somijas un Igaunijas. Mazsalacas novadā galvenās aktivitātes saistītas ar vecāka gadagājuma cilvēkiem, kuru pūrā sakrājušās nozīmīgas zināšanas amatniecībā un kuri vēlas nodot tās tālāk novada jauniešiem.
- Vairāki novada **uzņēmēji** ievērojami paplašinājuši savu uzņēmējdarbību.
- Pabeigta valsts vietējā **autoceļa seguma atjaunošana** un pastiprināšana (posmā Igaunijas robeža–Mazsalaca), ko finansē Eiropas Savienība pārrobežu programmas EST–LAT ietvaros.
- Sekmīgi akreditēta **Mazsalacas vidusskola** (jaunākajā skolu reitingā no 194 pilsētu vidusskolām nominācijā "Kopvērtējums" Mazsalacas vidusskola atrodas augstajā 15. vietā valstī).
- Veiksmīgi notikuši vairāki liela mēroga **kultūras un atpūtas pasākumi**; par spīti finanšu līdzekļu trūcumam, saglabāts kultūras un sporta pasākumu klāsts novada iedzīvotājiem, pieaudzis gan amatierkolektīvu daudzums, gan dalībnieku skaits tajos.
- Rudenī pēc vairāku gadu ilgas apspriešanas novadam beidzot tika apstiprināts **ģerbonis**, kas veicinās novada atpazīstamību un iedzīvotāju kopības izjūtu.

Kaut arī novēloti, gribas novēlēt visām Latvijas pašvaldībām un visiem iedzīvotājiem, lai šajā gadā "tumšo svītru" būtu mazāk!

Inese Skrastiņa

Stopiņu novadam aizvadītais gads pagāja **125. gadskārtas zīmē**. Izstrādājām īpašu svētku logo un novada svētkiem veltītas pastmarkas. Jau 2011. gada nogalē iedzīvotāji uzsāka gatavot dāvanu savam novadam – Ulbrokas bibliotēkā 427 iedzīvotāji noauda **Stopiņu novada jostu** tautas lietišķās mākslas studijas "Ulbroka" audējas Baibas Kurzemnieces vadībā. Ieviesām jaunu tradīciju – **Stopiņu novada Goda pilsoņu** godināšanu. "Stopiņu novadam – 125" lielkoncertā sveicām 13 Stopiņu novada Goda pilsoņus, kurus šai nominācijai bija izvirzījuši novada iedzīvotāji un uzņēmēji. Svētkus augusta beigās svinējām **nedēļas garumā**. Katra nedēļas diena bija veltīta konkrētai tēmai – bērniem, jauniešiem, sportam, mākslai, koncertiem, Ulbrokas ezeram un noslēgumā – lielkoncerts Līgo parkā, kas pulcēja visus novada pašdarbības kolektīvus, viesmāksliniekus, iedzīvotājus un viesus.

* Ulbrokā, Vāldzēs un Dzidriņās turpinājās **ūdenssaimniecības projekts** – nomainīti un no jauna izbūvēti ūdens un kanalizācijas tīkli.

* 31. augustā atklāta PII "Pienenīte" jaunā **piebūve** ar vietām 120 bērniem, jaunu aktu un sporta zāli, jaunu virtuvi ar mūsdienīgu tehnisko aprīkojumu, ēdamzāli un administrācijas kabinetiem.

* Starp novada ciemiem – Sauriešiem un Upeslejām – izbūvēts **gājēju celiņš** 783 metru garumā, kas būtiski atvieglo gājēju pārvietošanos un drošību; **Stopiņu pamatskolā** izbūvēta katlumāja un centralizēta apkures sistēma; rekonstruēti **Ulbrokas sporta kompleksa** un **Stopiņu pamatskolas PII** jumti.

* Realizēti vairāki Eiropas Savienības līdzfinansēti projekti. Daži lielākie: Stopiņu novadā uzstādītas **informatīvās kartes un objektu norādes**; Ulbrokas sporta kompleksā ierīkota **saules kolektoru sistēma**,

kas nodrošina Stopiņu baseina ūdens sildīšanu no atjaunojamiem energoresursiem; Ulbrokas vidusskolai un Stopiņu pamatskolai iegādāta **datortehnika**.

* 2012. gadā augusta sākumā parakstījām **sadraudzības līgumu ar Beilaganas pašvaldību Azerbaidžānā**.

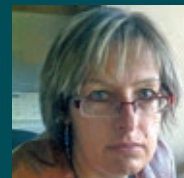
* Gadu noslēdzām ar skaistu **pašdarbības kolektīvu koncertu** un "**Sporta laureātu 2012**" apbalvošanu. Lepojamies ar Latvijas čempioniem – Stopiņu novada sieviešu handbola komandu, "Ulbroka/FS Masters" jauniešu florbola komandām U-14 un U-16 vecuma grupās, iegūto 1. vietu jauniešu meistarsacīkstēs kamaniņu sportā, pasaules čempionu ziemas peldēšanā 450 m distancē, pasaules čempionu grieķu un romiešu cīņā, mūsu jauno peldētāju iegūtajām 1. vietām dažādās disciplīnās un vecumu grupās un, protams, ar visiem mūsu novada sportistiem.

* Šajā gadā atzīmēsīm **Ligo parka 25. jubileju**. Tas ir unikāls dabas parks ar ozolu birzi izvietotiem laukakmeņiem, kuros atveidotas latviešu rakstu zīmes, daudziem dižkokiem un plašu brīvdabas estrādi.

Visiem Latvijas iedzīvotājiem un arī mūsu draugiem ārpus Latvijas robežām vēlam šo gadu pavadīt radošā darbībā, paveikt iecerēto, saplānot nākotnē darāmo un skaisti svinēt svētkus! Lai katrā novadā varētu teikt: mūsu novads – mūsu mājas!

Viesītes novads

Līga Griškēna

* 2012. gads ieies vēsturē arī ar to, ka tika apstiprināts **Viesītes novada logo**. Interaktīvajā balsojumā novada mājaslapā uzvarēja logo, kurā attēlota Viesītes kultūras pils, jo Viesītes novads lielākajai daļai asociatīvi saistās ar kultūrvēsturiskām vērtībām, sakoptu vidi, dabu un ļaudīm kā novada tālākās attīstības virzītājiem un veidotājiem.

* Pats nozīmīgākais 2012. gada notikums pašvaldības dzīvē, kas veicina pilsētas un novada atpazīstamību jau šobrīd un arī nākotnē – pilsētas vārdā nosauktā **patruļkuģa "Viesīte"** svinīga nodošana Latvijas Nacionālo bruņoto spēku rīcībā, kurā piedalījās arī novada domes pārstāvji. Uzsākta sadarbība starp kuģa komandu un novada pašvaldību. Kuģa apkalpe viesojās Viesītē pilsētas svētku laikā augustā, kā arī novembrī. Novembra nogalē kuģi apmeklēja novada pašvaldības delegācija.

* Gada nogalē Viesītē notika Sēlijas novadu – Jaunjelgavas, Jēkabpils, Aknīstes, Ilūkstes, Salas, Neretas un Viesītes – pašvaldību sanāksme, kuras rezultātā **izveidota Sēlijas novadu apvienība**. Tās mērķis nākotnē, sadarbojoties un savstarpēji atbalstot apvienības dalībniekus kopīgu aktivitāšu, projektu un pasākumu īstenošanā, uzlabot teritorijas ekonomisko stāvokli, iedzīvotāju dzīves kvalitāti, saglabāt Sēlijas kultūrvēsturisko identitāti un vērtības.

* 2012. gadā aizsākta jauna, skaista tradīcija – **Viesītes novada ģimeņu svētki**, kuros kopā tika pulcētas 17 mūsu novada ģimenes, kas šajā gadā svinēja apaļas vai pusapaļas kopdzīves jubilejas. Pēc pasākuma svinīgās daļas Viesītes kultūras pils Tradīciju zālē ģimenes kopā devās stādīt ābeles, kas simbolizē ģimeņu stiprumu un kuplumu.

* Prieks par pozitīviem notikumiem pagastu **kultūras dzīvē** – janvārī pēc remonta durvis vēra **Rītes tautasnamis**, bet jūnijā ielīgota jaunuzceltā **estrāde Elkšņos**.

Vilakas novads

Terēzija Babāne

2012. gads Viļakas novadam pagājis **zilu linu ziedu** zīmē, jo Viļakas novada ģerbonī zilā laukā ir zelta ceļmalu krusts, trīs zili pieclapu linu ziedi un robots zelta ķieģeļu mūris. Tā ir seno tradīciju saglabāšana – maija dziedājumi Dievmātes godam, Viļakas novada cilvēku garīgās pasaules vērtības, Viļakas novada pagastu ārējās robežas.

Esam lepnī, ka 2012. gadā:

* turpinājām Viļakas novada iesāktās **tradīcijas**: “zelta pāru” godināšana, mazo vokālistu konkurss, pieņemšana pie priekšsēdētāja (jaundzimušo, daudz bērnu ģimeņu), “Laureāts”, “Skanošā sestdiens”;

* atdzimusi **mototrase “Baltais briedis”** Susāju pagastā;

* atklāts **piemineklis** Viļakas novadniekam, literatūras un kultūras vēsturniekam, valodniekam **Miķelim Bukšam**;

* izdota Viļakas **suvenīrmonēta**;

* atklāti **divi jauniešu centri** – Viļakas pilsētā un Žīguru pagastā, kopā novadā darbojas jau četri;

* konkursā **“Brīvprātīgais 2012”** nominācijā “Brīvprātīgais tīkls” uzvarēja komanda no Viļakas;

* Balkānu dabas parkā ziemas mēnešos darbojas **apgaismota distanču slēpošanas trase**;

* piedalāmies **pārrobežu** sadarbības programmas atbalstītajā **projektā** “Kultūras un radošo industriju centru attīstība Rāpinā, Viļakā, Pečoros”;

* uzsākta **autoceļa P45 Viļaka–Kārsava 6,35–16,54 km rekonstrukcija** un citi vērienīgi projekti.

2013. gadā Viļaka svinēs **720 gadu jubileju**. Aicinām visus pievienoties svinētāju pulkam **no 29. augusta līdz 4. septembrim**, bet **23. novembrī** rīkosim **Atzeles balli** visiem, kuri apceļojuši Atzeles novadu.

Viļānu novads

Linda Grandāne

2012. gads Viļānu novadā aizritējis kā **dzijas kamols ar krāsainiem dzīpariņiem**: zaļu, zelta, sudraba. Šīs krāsas simbolizē arī Viļānu novadu, ko apliecina aizvadītā gada nogalē apstiprinātais novada ģerbonis, kurā attēlota zelta lakstīgala ar sudraba ievas zaru knābī zaļā laukā.

2012. gadā iedzīvotāju iniciatīvu grupas visā novadā īstenoja astoņus jauno **rotaļu laukumu** projektus, ko finansēja Viļānu novada pašvaldība. Tagad mazajiem ir jauka iespēja lietderīgi pavadīt brīvo laiku, aktīvi atpūšoties un spēlējoties. Veiksmīgi noritējuši arī vērienīgi **remontdarbi visās izglītības iestādēs**. Dekšārēs rekonstruēta dzīvojamā ēka, kas pārveidota par pirmsskolas izglītības iestādi, Viļānu vidusskolā veikts kapitālais remonts trešajā stāvā, kā arī nomainīts ēkas jumts.

Skats, kas tagad pavērs, iebraucot Viļānos pa **tranzītielu**, ir prieks acīm un laime automašīnai, jo Igaunijas–Latvijas–Krievijas pārrobežu sadarbības programmas ietvaros tika veikta pusotra kilometra gara ceļa posma rekonstrukcija.

Viļānos notika jau **10. ziņģētāju un stāstnieku konkurss**, kas ir viens no kuplāk apmeklētajiem pasākumiem. Piekto gadu pēc kārtas norisinājās arī sirsnīgs un ikviena sirdi aizkustinošs pasākums **“Zilā cerību puķe”**, kurā uzstājas bērni un jaunieši ar īpašām vajadzībām. Dekšārēs “Latgaļu sātā” īpašu skanējumu ir radušas kokles, jo tur jau deviņo gadu pulcējās **koklētāji** no Latgales un ne tikai. Desmitais jubilejas pasākums solās būt pārsteigumiem bagāts.

ZIEDU HOROSKOPS

Ziedu horoskopā gads tiek dalīts 36 daļās jeb dekādēs, un katru no tām simbolizē konkrēts zieds. Horoskopī attiecas gan uz sievietēm, gan vīriešiem.

Genciāna (1.–10. janvāris)

Šis noslēpumainais kalnu pļavu ziediņš simbolizē vasaras siltumu. Cilvēks, kas dzimis šajā zīmē, savus mērķus sasniedz ar uzcītību un neatlaidību, un arī priekšniecība viņu

ciena. Genciāna ir pieticīga un kautrīga, viņai nepatīk lielas kompānijas, daudz ērtāk jūtas mājās savā iemīļotajā krēslā pie televizora. Viņai raksturīga noslēpumainība un noslēgtība, taču tas galvenokārt bikluma dēļ. Genciāna nemāk tenkot un neizplata baumas, toties labprāt aizdod naudu. Viņa ir lielisks draugs un spēj upurēties citu labā. Šajā zīmē dzimušie ir uzticīgi savai otrajai pusītei un mīloši vecāki. Tā kā Genciāna baidās no aukstuma, viņai aukstā un lietainā laikā sevi jāsargā, īpaši kājas un kaklu.

Dadzis (11.–20. janvāris)

Dadzis ir nemierīgs, aktīvs un runātīgs. Ja viņam nepievērš uzmanību, mēdz "izsaukt uguni uz sevi". Reizēm Dadzis izdomā sev nodarbošanos, kas nav pa spēkam,

bet, novērtējot, ka tas ir lieki, tūlīt atsakās no šā nodoma, aizbildinoties ar jebkādu ieganstu. Šāda uzvedība dezorientē apkārtējos, tādēļ viņi ne vienmēr spēj saskatīt Dadža galveno īpašību – labsirdību. Ar viņu nav viegli, un tikai istie draugi zina, cik Dadzis spējīgs uzpurēties, lai aizstāvētu draudzību, kas viņam ir svēta. Iespējams, zem agresīvās maskas Dadzis cenšas slēpt citu savu pozitīvo īpašību – viegli ievainojamo sirdi un nesavtīgumu. Viņš ir lielisks draugs un uzticīgs ģimenei – tā viņam ir patvērums, kur paldzēties dvēselei. Dadzis ir izpildīgs darbinieks, taču pārliekta centība var novest pie pārāgas hipertonijas. Atgādiniet viņam, ka biežāk jāatpūšas!

Salmene (21.–31. janvāris)

Cilvēki, kas dzimuši šajā zīmē, piekopj veselīgu dzīvesveidu, nemīl pārmērības, gādā par savu veselību un nodarbojas ar sportu. Salmene ir pieticīga, tomēr uzmanīgi seko

līdzī modei, un nereti viņas elegances ir iemesls citu skaudībai. Salmenei pietiek enerģijas, lai pārvarētu visas grūtības un spīdoši uzveiktu nelabvēļus, cīņa tikai nostiprina viņas garu. Salmeni bieži uztver kā pozitīvo piemēru, pēc kā tiekties. Viņa ir spējīga sākt visu no nulles un augstu kāpt, izdzīvojot un nepadodoties pat vissarežģītākā-

jās dzīves situācijās. Salmenei obligāti ir jāseko savam dvēseles stāvoklim, citādi var ciest nervu sistēma.

Āmulis (1.–10. februāris)

Āmulis ir noslēpumains un apburošs kā rozes ziedlapiņa un putna spārna vēziens – daba viņu apveltījusi ar nepārspējamu grāciju un eleganci.

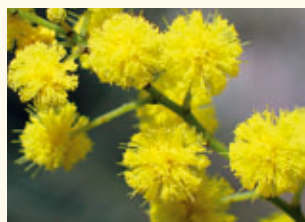
Āmuļa izsmalcinātā būtība vēlas vislabāko, un viņš dievina komfortu. Vairāk par visu viņam patīk priecāties un izklaidēties, tikai ne strādāt. Par viņu allaž interesējas pretējais dzimums, un Āmulim ir vesela rinda pielūdzēju. Mīlestības vārdā spējīgs arī uz neapdomīgu rīcību. Šis zīmes sievietēm raksturīga ziņkārība un vieglprātīga uzvedība, viņas ir pārdošas un spēj apburt pat visnepieejamāko vīrieti. Sāncenses Āmuli neieredz, jo viņai nav līdzīgu. Savukārt vīrieši, kas dzimuši šā "velnišķīgā" zieda zīmē, pievērš uzmanību sportam – kultūriskam, karatē vai tenisam, lai izceltos pretējā dzimuma acīs. Tas arī palīdz saglabāt veselību un pasargā no kaitīgiem ieradumiem.

Beladonna jeb melnā velnoga (11.–19. februāris)

Šis zīmes cilvēkiem patīkamā āriene sader ar iekšējo skaistumu. Beladonnas smalkais prāts spēj citus izprast jau pirmajā tikšanās reizē, bet pašcieņa

liedz rīkoties pretrunā ar pašas sirdsapziņu. Viņai grūti satuvināties un sarast ar cilvēkiem, taču savus draugus nepamēti nekādos apstākļos. Ļoti strādīga, ātri kāpj pa karjeras kāpnēm un dzīvē daudz sasniedz, ir veiksmniece. Beladonna sieviete ir īsta skaistule, bet grūti viņu savaldzināt pirmajā reizē – visticamāk, sekos enerģisks pretspārs. Šis zīmes vīrietis, kaut arī netiek uzskatīts par skaistuli, strādā kā zvērs – ir nenogurdināms, līdz ar to saņem atbilstošu atalgojumu. Beladonna parasti izveido stipru ģimeni, tomēr, īstenojot karjeru, nereti aizmirst par tuviniekiem, un ģimene izirst. Veselības problēmas viņai rada zarnu traktu.

Mimoza (20.–29. februāris)

Cilvēki, kas dzimuši šajā zīmē, ir līdzīgi ziedam – ar paaugstinātu jutīgumu, viņus viegli aizvainot. Mimoza ir strādīga un atbildīga, tomēr vēlas, lai

viņas darbu pienācīgi novērtē un pievērš viņai uzmanību. Lai izpildītu uzticēto un izpelnītos atzinību, viņa radusi sevi upurēt, ignorējot atvaļinājumus un slimības lapas. Priekšnieki, nepārslogojiet Mimosu, viņa ātri nogurs! Iespējamās periodiskas depresijas un biežas

garastāvokļa maiņas – šādos brīžos tuviniekiem viņa jāpieskata, lai neaiziet neceļos un nemeklē mierinājumu alkoholā. Dzīves spara uzturēšanai Mimosai pastāvīgi jābūt vajadzīgai un apbrīnotai. Viņas panākumi nav ilglaicīgi, bet spilgti. Mimosas veselību apdraud infarkta un kuņģa čūlas iespējamība.

Magone (1.–10. marts)

Magones skaistums apreibina – ir viegli nokļūt viņas tīklos, bet grūti no tiem tikt vaļā. Magone ir spilgta, spēj iekarot cilvēkus, pulcējot ap sevi domubiedrus, neformāla

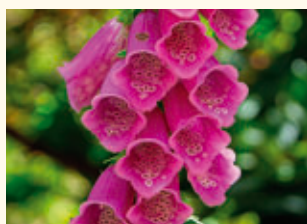
līdere. Viņa ir dzimusi diplomāte un spēj ar skatītu vien nolīdzināt jebkādu konfliktus. Mīl izbaudīt dzīvi un šā iemesla dēļ mēdz aizrauties ar dažādām azartspēlēm. Magone netiecas pēc ģimenes dzīves un atliek precības uz vēlāku laiku, gaidot labāku variantu. Bieži dzenas pakal diviem zaķiem, tā arī nevienu nenokērot, un sirmā vecumā paliek pilnīgā vientulībā. Magones ceļš ir ērkšķiem kaisīts. Ja viņa spēj tikt galā ar saviem trūkumiem un noticēt sev, tad dzīvē daudz sasniedz. Magonei nav ieteicams uzturā lietot pārāk daudz gaļas, labāk izvēlēties dārzeņus – vitamīnu un laba garastāvokļa avotu.

Lilija (11.–20. marts)

Ar neuzkrītošu šarmu un izsmalcinātu raksturu – Lilija ir īsts mēness ziedīņš, noslēpums, kuru iespējams atklāt tikai pilnmēnesī. Maskarāde, krāpšana, flirts... Par spīti

tam, Lilija prot būt laimīga. Viņai patīk viss noslēpumainais, taču pati neatklāj savus noslēpumus, ir nedaudz noslēgta un atstāj bohēmiska cilvēka iespaidu. Viņa viegli aizrauj cilvēkus, taču tikpat viegli no tiem šķiras. Nepastāvīga, reizēm ļaunas krāpšanai un vazā pretējo dzimumu aiz deguna. Mīl greznību un varu. Liliju grūti piespiest darīt to, ko viņa nevēlas. Ja pakļaujas viņas vēlmēm, var “uzkāpt uz galvas”. Dažreiz nenāk par ļaunu nolikt viņu pie vietas. Liliju apdraud ādas slimības un alergijas. Šajā zīmē dzimušo vidū ir daudz gaišreģu, ekstrasensu, astrologu, burvju mākslinieku un avantūristu.

Uzpirkstīte (21.–31. marts)

Cilvēki, kas dzimuši šajā zīmē, atšķirībā no vienkāršā un bālā ziedīņa ir izlēmīgi. Viņu parādīšanās vien spēj nokaitēt atmosfēru un uzlādē apkārtējos ar savu enerģiju.

Uzpirkstītes galva strādā kā dators – precīzi un ātri, atrodot pareizo risinājumu vissarežģītākajās dzīves situācijās. Uzpirkstīte ir Joti gudra, talantīga, neatlaidīga un nekad nezaudē dūšu. Viņai veicas biznesā. Uzpirkstītei grūti nodibināt ģimeni, jo grib būt līdere. Ja laulībā viņai tiek piešķirta ģenerāļa pakāpe, ģimene

būs stipra. Savukārt, mēģinot Uzpirkstīti nolikt pie vietas un komandēt, viņa sprauslās kā zirgs, nometis jātnieku un izrausies brīvībā. Uzpirkstīte vienmēr ir priekšgalā. Ja nepieciešams ātri pieņemt lēmumu un glābt situāciju – labāku cilvēku neatrast. Tomēr nervi liek sevi manīt, tāpēc ar gadiem iespējama nosliece uz hipertoniiju un depresiju.

Magnolija (1.–10. aprīlis)

Godkāriba, vēlme vienmēr un visur būt pirmajai – raksturīgākās Magnolijas īpašības. Apsvīlināties, bet savu panāks! Diemžēl neieklaušanās citu padomos

var būt par iemeslu visai nestabilam stāvoklim sabiedrībā. Magnolija mīl dārgas lietas un cilvēkus, ar kuriem kontaktēties, izvēlas tikai sev noderīgus, bet kā draugs ir neaizstājama. Mājās viņa mīl komfortu un vienmēr cenšas to saglabāt un palielināt. Magnolija veido labu karjeru, jo neiznieko sevi sīkumos un skaidri zina, kas viņai vajadzīgs. Patīk strādāt un no apkārtējiem gaida to pašu. Viņa ir laba vadītāja, taču dažreiz var sakliegt uz darbiniekiem. Magnolijas – gan vīrieši, gan sievietes – mīl saldumus, īpaši tad, kad īsti neveicas vai pārņem skumjas – to kompensē ar kūkām un šokolādi. Šīs zīmes sievietēm patīk gatavot, viņas aizraujas ar pavārmākslu, tāpēc nenāktu par ļaunu sekot savai figūrai un svaram.

Hortenzija (11.–20. aprīlis)

Hortenziju vienmēr var sastapt tur, kur ir svētki. Viņai patīk rīkot saviesīgus pasākumus, vakariņas un pieņemšanas, taču neatsakās arī no vienkāršām mājas ballītēm

draugu vidū. Hortenzijai vienmēr ir liels pažiņu loks. Viņa ir augstsirdīga un dāsna, spējīga uz plašu žestu – piemēram, uzdāvināt dārgu dāvanu, neprasot neko pretī. Vienīgais Hortenzijas trūkums ir nepacietība. Viņa nespēj ilgstoši kādam palīdzēt, tas ātri apnīk, tādēļ viņai ir maz īstu draugu. Apkārtējos, kuri gaida no viņas konkrētu palīdzību, bieži kaitina Hortenzijas “plašā sirds”. Nereti šīs zīmes cilvēki dzīves svētku sērijā var aizmirst par darbu un ikdienas pienākumiem. Ģimenes dzīvē viņa bieži no laulātā dzird pārmetumus, ka par daudz tērē un ir izšķērdīga. Ja Hortenzija neapslāpē savu pārāk lielo tieksmi pēc saviesīgiem pasākumiem un svinībām, tad otrā pusīte var viņu pamest. Parasti šīs zīmes cilvēki izveido ģimeni un rada bērnus pēc 30 gadiem. Veselība Hortenzijai ir spēcīga, tomēr jāpievērš uzmanība savai redzei, kas var krasi pasliktināties.

Dālija (21.–30. aprīlis)

Dālija ir pārāk prasīga gan pret sevi, gan citiem. Viņai vienmēr būtu jātur uz zelta vidusceļa, jo maksimālisms traucē sasniegt vēlamo. Krāšņo

HOROSKOPI

Dāliju var satikt teātros, izstādēs, koncertos – visur, kur mīt brīnišķīgais un skaistais. Daži viņu uzskata par apnicīgu, bet tā ir viņas būtība, un pie tā jāpieder. Fortūna bieži ir labvēlīga pret Dāliju, tāpēc viņa vinnē loterijās. Savukārt, nonākot neveiksmju joslā, nereti kļūst ciniska, apkārtējos atgrūžot no sevis. Kritiskos dzīves mirkļos var kļūt bīstama un dūsmās aizmirst par paškontrolu. Viņai vajadzētu kļūt nosvērtākai un pašauties uz saviem spēkiem, nevis tikai veiksmi. Tas attiecas arī uz personīgo dzīvi, kas šīs zīmes cilvēkiem ne vienmēr izdodas laimīga. Dālija var stāties laulībā vairākas reizes. Viņai jāsarģā nervu un balsta un kustību orgānu sistēma.

Maijpuķīte (1.-10. maijs)

Šādi cilvēki ir retums, viņos apvienots viss – gan pieticīgs skaistums, gan dāsna sirds, gan ass prāts. Darbs viņai veicas lieliski, kaut gan reizēm pārāk lielā centība citiem

var krist uz nerviem. Bieži kļūst par pašas lētticības un krāpšanas upuri, jo pārāk uzticas cilvēkiem. Maijpuķīte dzīvo pieticīgi, ja vien nesatiek bagātu pielūdžēju. Gūstot panākumus, vienmēr atrod laiku, lai nodarbotos ar labdarību. Viņa mīl bērnus un daudz laika pavadā ar jauniešiem. Šīs zīmes sievietei nepieciešams uzticams aizstāvis, piemēram, vīrietis Dadzis. Maijpuķīte ir lielisks ģimenes cilvēks, bet nespēj piedot nodevību. Viņu apdraud locītavu slimības.

Portulaka (11.-21. maijs)

Dzīve ar Portulaku bieži izrīkojas netaisnīgi – viņa pelnījusi vairāk, taču fatāli neveicas. Portulaka nav atklāta rakstura, bet gan sevī noslēgusies un neuzticas apkārtējiem. Viņa ir

piesardzīga un allaž gaida to sliktāko – intrigas un slazdus, pat no tuvākajiem cilvēkiem. Ar viņu ir grūti gan mājās, gan darbā un jo sevišķi mīlestībā. Portulaka ir jāsaudzē, un galvenais trumpis attiecībās ar viņu – pacietība. Viņa ir pārāk ievainojama, dziļi pārdzīvo citu nelaimi un uztver to kā savu. Pret tuviniekiem ir ļoti uzticīga un gatava atdot “pēdējo kreklu”. Ja kāds iekaro viņas mīlestību, Portulaka gatava šo cilvēku nesāt uz rokām visu mūžu. Viņai ir nosliece uz aptaukošanos un diabētu.

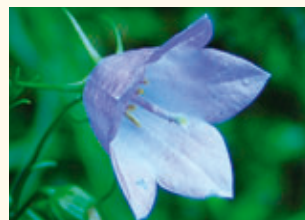

Margrietīna (22.-31. maijs)

Margrietīnai ir sarežģīts raksturs, viņa grib būt atklāta un vienkārša, bet īstenībā tāda nav. Zina daudzus svešus noslēpumus un var izmantot šo

informāciju savās interesēs. Viņa ir viltīga, taču nav spējīga uz nelietību. Darbā Margrietīna bieži vien cenšas iegriezt sāncensim karjeras dēļ vai vienkārši “sporta pēc”, bet viņā ir kaut kas netverams, kas pie-

velk un valdzina. Attiecībās ar pretējo dzimumu viss ir tradicionāli: vai nu mīl, vai nemīl. Viņa reti paliek viena, jo baidās no vientulības, tāpēc var dzīvot kopā arī ar nemīlamu cilvēku, ļaujot sevi mīlēt un lutināt. Margrietīna ir merkantila, un naudai viņas dzīvē ir liela nozīme. Kopš bērnības problēmas sagādā nieru kaites, tāpēc viņai rūpīgi jāizvēlas ēdienkarte, atsakoties no saviem organismam kaitīgiem produktiem.

Pulkstenīte (1.-11. jūnijs)

Pulkstenītei nepieciešama drošība, un viņa dzīvē meklē atbalstu. Galvenais viņai ir ģimene, bet te tāpat kā visur ir konservatīva, jebkura pārmaiņa viņu biedē un dzen izmi-

sumā. Var kļūt ļoti apnicīga un meklē vainu ģimenes locekļos, ja viņi nevēlas dzīvot pēc Pulkstenītes noteikumiem. Tā, piemēram, ja meita nogriezīs matus pret viņas gribu vai nopirks kleitu, kas neatbilst mātes gaumei, viņa var sabozties un nerunāt nedēļām ilgi. Pulkstenīte nesteidz izmest vecās lietas, jo uzskata, ka tās vēl noderēs. Mājā viņa uztur ideālu kārtību, taču vairāk uzticas savām rokām nekā tehnikai. Virtuvē – īsta virtuoze, un viņas galva ir kā noderīgu padomu krātuve. Pulkstenīte spēj mīlēt tikai vienu cilvēku. Ja ģimenes laiva tiks sadragāta uz ikdienības un vienmuļības rīfiem, viņa paliks viena, otreiz neriskējot. Pulkstenīte bieži saaukstējas, un angīnas un bronhīti var kļūt hroniski, tāpēc uzmanīgi jāseko savai veselībai un jāievēro ārsta padomi.

Mārpuķīte (12.-21. jūnijs)

Mārpuķīte ir atturīga, klusa vērotāja, neizceļas ar romantiku un uzdrīkstēšanos un notikumus biežāk iesaistās kā tenku vācēja. Viņai patīk saru-

nas, bet tikai pašas mājās, tāpat kā izrādes, priekšnesumi un koncerti – tikai televīzijā. Viņa reti iziet ļaudīs, Mārpuķītes draugi galvenokārt ir kaimiņi vai skolas biedri. Viņa ir kautrīga, tomēr kritiskās situācijās spējīga uz drosmīgu rīcību. Mārpuķītes dzīve neizceļas ar spilgtumu, toties ir stabila. Daži apskauž viņas dzīvi, kurā nav nekādu zemūdens akmeņu un slēptu straumju, viss ir vienkārši un mierīgi. Lielākā daļa šajā zīmē dzimušo cilvēku paliek neprecēti, viņiem grūti atrast pāri. Bet – sēžot pie loga, precinieku nesagaidīsi! Taču kaut ko mainīt savā dzīvē viņa nevēlas, lai gan var panākt savu, ja grib. Par Mārpuķītes galveno problēmu var kļūt liekais svars, jo bulciņas, sviestmaizes un šokolāde pie televizora – viņas labākie draugi.

Tulpe (22. jūnijs-1. jūlijs)

Vīrietis Tulpe ir īsts donžuāns, un viss viņam liekas tīrais nieks. Sieviete Tulpe ir enerģiska, ar augstu pašvērtējumu. Nepieciešams pielikt

daudz pūļu, lai panāktu viņas atzinību. Šādu sieviešu vīri parasti ir nelaimīgi. Tulpe mīl brīvību, ir atvērta un patiesa un vienmēr saka to, ko domā. Laulībā viņa stājas vēlu vai vispār neapprecas, jo uzskata, ka sākumā jāveido karjera un tikai pēc tam ģimene. Jaunībā viņa vēlas izbaudīt visu, arī aizliegto. Tulpe ir drosmīga un viegli sasniedz iecerēto. Veiksmīniece! Veselība viņai sagādā problēmas tikai vecumdienās.

Ūdensroze (2.–12. jūlijs)

Ūdensrozei ir daudzšķautņains raksturs, jo viņa pieder dažādām stihijām – gan ūdenim, gan zemei, gan gaisam un viegli pielāgojas jebkurai situācijai. Viņai ir plašas intereses un daudz draugu. Šāda dažādība, iespējams, saistās ar Ūdensrozes laipnību un iecietību pret cilvēkiem, cieņu un sapratni. Darbā viņai nav problēmu, taču reti kļūst par līderi vai priekšnieci, jo komandēt cilvēkus nepatīk. Ne viss viņas dzīvē noris viegli, bet, pateicoties savam raksturam, Ūdensroze spēj kā fēnikss atdzimt no pelniem. Viņas dzīves mērķis ir ģimene. Ūdensrozei lemts daudz bērnu, un ar tiem viņa gatava ņemties stundām ilgi, pacietības pietiek visiem. Vīru viņa mīl, un, ja viņš atbild ar to pašu, tad laulība ir ilga. Ūdensrozes vājā vieta ir balsta un kustību sistēma, kā arī viņai bieži sāp mugura.

Vijolīte (13.–23. jūlijs)

Vijolīte ir apkārtējo mīlule, līdz ar to – izlutināta, prasīga un kaprīza. Viņa ir brīnišķīgas sejas krāsas un samtainas ādas īpašniece – pat nebūdamā skaistule, piesaista sev vispārēju uzmanību. Bet skaistules parasti meklē turīgus pielūdzējus. Visu dzīvi strādāt? Tā, pēc viņas domām, ir liela muļķība. Vijolīte nav plāpīga, prot glabāt noslēpumus un uzklausi svešas atziņas. Līdz noteiktam brīdim viņa paliek mīlotā cilvēka ēnā, ir uzticīga un gatava uzpurēties, taču vienmēr gatava iziet saulītē un paņemt to, kas viņai pienākas. Un pēc tam tikai turies! Šīs zīmes cilvēkiem ir sarežģītas attiecības ar savu māti. Vijolīti apdraud sirds un asinsvadu slimības.

Mežrozīte (24. jūlijs–2. augusts)

Mežrozīte, ko dēvē par savvaļas rozi, ir bīstama, bet ar labu sirdi, un adatas domātas tikai tam, lai aizsargātu sevi un tuviniekus. Viņa ir drosmīga un gatava aizstāvēt savas intereses līdz galam. Ārkārtas situācijās gatava uzņemties vadību un, ja nepieciešams, visus noliek pie vietas. Pret kolēģiem Mežrozīte vienmēr izturas korekti, un darbs viņas rokās “deg”. Mežrozīte nenokar galvu pat tad, ja melnā strīpa pārāk ieilgusi. Ar draugiem viņa ir sirsnīga un atsaucīga. Pret savu otro pusīti izturas ar cieņu, un tā viņai ir īsts

rituāls. Mežrozītes ģimenē vienmēr valda labklājība un nekā netrūkst. Viņa lepojas ar savu bērnu un vīra (sievas) panākumiem, nekad nepārmet, ka viņš (viņa) maz pelna vai mājās nepagūst ko izdarīt. Mežrozītei patīk ceļot, viņa ir ļoti vitāla un dzīvotspējīga, pie ārsta griežas reti.

Saulespuķe (3.–12. augusts)

Saulespuķe ir izturīga un čakla. Agri veido karjeru, bet, ieņemot noteiktu vietu sabiedrībā, neparoko no tās neatteiksies, sava stāvokļa dēļ gatava arī uz galēju rīcību. Sāpīgi uztver neveiksmes, taču prot ar tām cīnīties. Dzīvē ieņem stingru pozīciju un labvēlīgi ietekmē apkārtējos. Draugu un bērnu viņai ir daudz. Saulespuķe mīl siltumu un, tikko temperatūra noslīd zem nulles, cieš no aukstuma. Saaukstēšanās viņu apdraud īpaši rudenī un pavasarī, tikai vasarā Saulespuķe jūtas labi. Viņai patīk jūra un ceļošana. Ja nav iespējams atpūsties ar šiku, gatava arī doties uz laukiem un dzīvot mājā ar krāsns apkuri.

Roze (13.–23. augusts)

Ziedu karaliene Roze vienmēr pieradusi būt pirmā, un apkārtējos tas izraisa skaudību – pret viņu tiek vērtas intrigas, grib izēst no likumīgi ieņemtās vietas, atstāt bez prēmijas. Tā kā Roze ir ļoti prasīga pret sevi, viņa strādā līdz spēku izsīkumam. Ļoti bieži viņu nesaprot, jo Roze sasniedz lielas virsotnes visur, kur atrodas. Viņa ir nepieejama, prot cīnīties ar nepatīkšanām un, ja Rozi aizvairo, izlaiž adatas un ievaino vai nu vārdošos, vai darbos. Ar pretējo dzimumu viss brīnišķīgi – viņu apbrīno un nēsā uz rokām. Tas, kuram Roze tiks, būs laimīgs, jo viņa dāsni dāvā savu mīlestību tuviniekiem. Ģimene viņai ir laimes saliņa, un tās dēļ gatava uz daudziem upuriem. Roze nedrīkst pārpūlēties, taču pati nespēj par sevi parūpēties – tas paliek tuvinieku ziņā.

Delfīnija (24. augusts–2. septembris)

Delfīnija ir pieticīga un pieradusi visu darīt savām rokām, uz apkārtējo palīdzību īpaši necerot. Viņai viegli uzkāpt “uz galvas”, taču, ja viņa sajūtis slīkto attieksmi pret sevi, būs ienaidniece visu atlikušo mūžu. Pret citiem prasīga, bet pret sevi ne, un tas nereti ir klupšanas akmens attiecībās ar tuviniekiem un kolēģiem. Ar Delfīniju grūti strīdēties, viņa nepieņem nekādus argumentus. Diemžēl šajā zīmē dzimušie var kļūt par “grēkāzi”, jo neprot dot pretsparu nelabvēļu intrigām. Laulība reti izdodas laimīga, un atrast savu otro pusīti viņai ir ļoti grūti. Vecumā Delfīnijai draud skleroze, kā arī problēmas ar galvu.

Nelķe (3.–11. septembris)
Nelķe ir īsta taisnības cīnītāja un vienmēr paliek pie sava, pat ja pārspēks nav viņas pusē. Nav daudz tādu cilvēku ar tik tiešu raksturu kā Nelķei. Gatava doties

cīņā pie pirmās izdevības, un nelaimīgs tas, kas trāpās viņai ceļā. Cilvēki Nelķei uzticas, kaut gan izturas piesardzīgi – kuram gan gribas dzirdēt par sevi nepatīkamas lietas. Nelķe ir darbholiķe, spēj strādāt vairākos darbos vienlaicīgi. Viņa var radikāli mainīt savu dzīvi, jo nebaidās no grūtībām. Ķimenē ir izteikta līdere. Ja dzīvesbiedrs būs viņai uzticīgs, to novērtēs, bet krāpšanu gan nepiedos. Viņai patīk gatavot ēst, bet necieš pārējos mājsaimniecības darbus. Pret saviem bērniem ir stingra un prasa no viņiem paklausību. Nelķes veselības problēmas saistītas ar saaukstēšanos un muguras sāpēm, kā arī viņai ir tieksme uz korpulenci.

Astere (12.–22. septembris)

Tāpat kā asteres klievē rudens skumjas un grūtsirdību, tā šajā zīmē dzimušie visus uzlādē ar savu kūšājo enerģiju un jautrību. Astere ir

nelabojama optimiste, droši skatās nākotnē un nebaidās no grūtībām. Viņa prot vadīt cilvēkus, un ap Asteri vienmēr ir draudzīgs kolektīvs. Viņai kārtība it visur – gan domās, gan darbos. Asteres mājās vienmēr valda prieks un siltums, tur daudz gaismas un mājīguma. Īpaši rūpīga viņa ir pret saviem tuvākajiem. Astere viegli atrod dzīves ceļabiedru, bet, ja viņa neizvēlas klusu ģimenes ostu, kļūst par lielisku priekšnieci. Astere ļoti rūpējas par savu veselību, taču problēmas var sagādāt kuņģa un zarnu trakts.

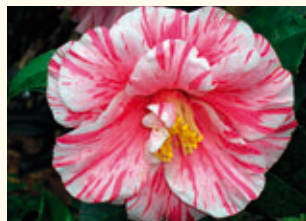
Virši (23. septembris–3. oktobris)

Virši ir skaisti gan iekšēji, gan ārēji un izceļas ar izsmalcinātību. Viņi cenšas sasniegt pilnību it visā, viegli pārvar grūtības un nelokāmi pārcieš

vilšanās. Virši ir neaizvietojami un universāli speciālisti. Daba viņus apveltījusi ar spējām eksaktajās zinātnēs, analītisku prātu un zelta rokām. Virši ir ļoti labi draugi, jo vienmēr var dot vērtīgu padomu un nepametīs nelaimē. Mīlestība viņiem ir svarīga, taču, ja to neatrod, izmisumā nekrīt. Laulībā viņi ir uzticami un gādīgi, un viņu mājā labprāt uzturas viesi. Šis zīmes cilvēkus apdraud kuņģa kaites, viņiem jāuzmanās no saindēšanās ar pātiku.

Kamēlija (4.–13. oktobris)

Kamēlija ir organizēta un kārtīga, nebaidās no šķēršļiem un neapstājas pusceļā. Grūtības viņu norūda, patīk riskēt, bet nekad neriskē velti. Uz viņu var paļauties, jo Kamēlija vienmēr paredz situācijas iznākumu.

Viņai piemīt gaume, grib redzēt sev apkārt izsmalcinātas lietas un, lai tās iegūtu, gatava strādāt melnās miesās. Kamēlija atstāj iespaidu uz apkārtējiem un paliek atmiņā ar savu oriģinālo uzvedību.

Viņa apprecas agri, un laulība ir stipra. Kamēlija mīl bērnus, taču viņai nepiemīt tieksme uz pašuzpurēšanos. Viņai jāsaudzē sava nervu sistēma.

Ceriņš (14.–23. oktobris)

Ceriņš ir spirtuma un jaunības simbols, un šis zīmes cilvēki vienmēr jūtas sirdī jauni un viņiem patīk kontaktēties ar jauniešiem. Nelabojami optimisti, viegli tiek pāri

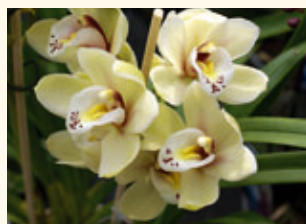
visām dzīves likstām, ir strādīgi un mērķtiecīgi. Viņiem ir daudz dažādu vecumu draugu, un Ceriņi labprāt palīdz citiem. Daži viņus uzskata par mazliet vieglprātīgiem, un tādi viņi tiešām ir. Ar karjeras un ģimenes veidošanu nesteidzas, svarīgāk liekas izbaudīt dzīvi. Ceriņiem viegli sagrozīt galvu, un viņi dievina iemīlēšanās sajūtu, kaut gan īsto mīlestību gaida gadiem un laulībā reti ir laimīgi. Ceriņi slimo reti, bet, ja slimība nogāž no kājām, tad uz ilgāku laiku. Uzmanība jāpievērš nierēm un aknām.

Frēzija (24. oktobris–2. novembris)

Frēzija ir tipiska darbholiķe, viņa baidās nepagūt ko svarīgu izdarīt savā dzīvē, tāpēc gatava strādāt no rīta līdz vakaram. Reizēm viņai nākas ciest

savas stūrgalvības dēļ. Pret Frēziju jāizturas ļoti diplomātiski. Neraugoties uz to, ka pielūdzejū ir vairāk, nekā vajag, viņa nesteidzas izdarīt izvēli. Ar savu uzmanību Frēzija pagodina vai nu kādu kolēģi, vai cilvēku, kurš netraucē viņai virzīties pa karjeras kāpnēm. Arī bērnu radišana tiek atlikta uz vēlāku laiku. Frēzija nedrīkst pārpūlēties, citādi viņai draud nervu sabrukums. Tāpat jāņem vērā, ka pastāv risks saslimt ar plaušu slimībām, tāpēc sliktie ieradumi (smēķēšana) jāaizmirst.

Orhideja (3.–12. novembris)

Orhideja ir noslēpumaina un viegli neatklājas pat tuviem draugiem. Viņa ir pacietīga un spēj gaidīt, tomēr pārāk ilgu nenoteiktību necieš, tāpēc

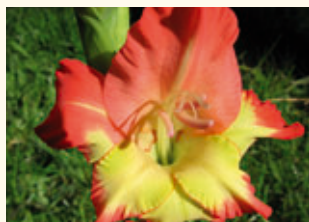
pieliek visas pūles, lai noskaidrotu situāciju. Dažādas šaubas noved pie sadursmēm ar apkārtējiem un nesašķaņām ar priekšniecību. Ar partneri spēj uzturēt ilgstošas attiecības, jo ilgu laiku paliek kā cilvēks – noslēpums. Orhideja necenšas agri radīt ģimeni, viņa vēlas padzīvot sev. Reizēm gan atpapas tikai tad, kad

jau pārvērtusies par rūdītu vecmeitu (vecpuiši). Viņas dzīvē veselība jāliek pirmajā vietā, citādi kaites kļūs hroniskas.

Peonija (13.–22. novembris)

Peonijas ziedam ir īss mūžs, bet šajā zīmē dzimušie cilvēki par savu veselību var neuztraukties. Peonija izturēs visu, protams, ievērojot saprātīgus pārtraukumus darbā, turklāt bez darba viņa nepaliks nekad. Viņai patīk ilgi un auglīgi strādāt, bet brīvajos brīžos – ceļot un iet pārgājienos. Peonijai ir satīcīgs raksturs, pret cilvēkiem viņa izturas iecietīgi. Derētu būt piesardzīgākai un citiem tik daudz nestāstīt par saviem plāniem. No Peoniju vidus nāk daudz sportistu, bet tie, kas nenodarbojas profesionālā līmenī, noteikti uztur sevi formā ar dažādu sportisku nodarbjumu palīdzību. Peonija nav izvēlīga sakaros, taču, arī neno-dibinot ģimeni, nekad nepaliek viena.

Gladiola (23. novembris–2. decembris)

Cilvēki, kas dzimuši šajā zīmē, ar īpašiem talantiem neizceļas, toties ir ļoti uzcītīgi un prasmīga priekšnieka vadībā var daudz sasniegt. Starp Gladiolām nav izteiktu ģēniju, iespējams, tāpēc, ka visu dzīvi viņi pavada sevis meklējumos – te piesaista kaut kas viens, te cits, spējīgi pēkšņi izrauties no iesildītās vietas un doties meklēt savu laimes zemi. Gladiolai ir grūti pieņemt lēmumus, jo viņa vairāk klausās, ko teiks citi. Gladiola ir nelabojama sapņotāja un romantiķe. Pret draugiem viņa ir sirsnīga, pret tuviniekiem – gādīga. Ģimenē nav līdere, bet pakļaujās. Viņai visu laiku vajadzētu sekot zobu stāvoklim, jo tā ir Gladiolas vārigākā vieta, bet kariess – lielākais ienaidnieks.

Pienene (3.–12. decembris)

Pienene ir siltuma simbols, mīl svaigumu, vēja dvesmu, sauli un siltumu – visu, kas saistīts ar dabas atmodu. Viņa augstu vērtē komfortu un ir diezgan slinka. Pienene ir ideju ģenerators, un reizēm viņas progresīvie uzskati ir visai šokējoši. Darbā pastāvīgi kaut kas atgadās, jo viņa pieņem lēmumus, nekonsultējoties ar priekšniecību. Pienene nevar iztikt bez apkārtējo uzmanības. Viņa vienmēr ir moderni ģērbusies, mīl spilgtas krāsas un šīs ekstravagances dēļ reizēm pārkāpj gaumes un sabiedrisko normu robežas. Mīlestībā necieš mājienu, ir vienkārša un atklāta, spēj ļauties jūtām, nedomājot par sekām. Pienene mīl bērnus, bet uztver viņus kā laulību nepieciešamu papildinājumu. Pienenēm bieži ir slikta redze un nākas ciest no acu slimībām.

Lotoss (13.–22. decembris)

Austrumu tautām lotoss ir ticības un šķīstības simbols, bet mēs to vairāk uztveram kā eksotiku. Lotoss vienmēr ir kopts, tur sevi pieklājības rāmjos, un viņam nepatīk nekas ekstravagants. Viņš dod priekšroku klasiķiem, kaut gan, pats to nemaz nenojaušot, spēj domāt progresīvi. Pateicoties neordinārajai domāšanai, lotosam daudz kas iet no rokas, taču attiecībās ar cilvēkiem viņam vajadzētu būt elastīgākam. Lotoss ir uzticams draugs. Ģimenē viņš nedaudz konservatīvs, iemīlas vienreiz un uz visu mūžu. Nelaimīgas mīlestības gadījumā ļoti cieš, un depresija var ieilgt. Lotosiem ieteicams saudzēt kuņģi un ierobežot sevi ēšanā, citādi kuņģa čūla sabojās dzīvi.

Ēdelveiss (23.–31. decembris)

Šis ziedīnš, kas aug augstu kalnos, mīl brīvību, svaigu vēju, kalnus un jūras plašumu. Viņš dzīvo plaši un necieš priekšrakstus un ierobežojumus. Ar šādām rakstura īpašībām tomēr pamanās izveidot labu karjeru, jo vienmēr domā skaidri. Viņam ir asa mēle, bet visu dzīvi viņš mācās un ar gadiem kļūst līdzsvarotāks. Cilvēkam, kas dzimis šajā zīmē, piemīt visas laba drauga īpašības un pirmām kārtām – uzticamība. Ēdelveiss ģimeni nodibina reti un vēlu, pēc 30–35 gadiem. Viņam ir nosliece uz hipertoniju un galvassāpēm.

Sagatavots pēc <http://horoscopes.rambler.ru>

ATPŪTĀI, ATELPĀI, SMAIDĀM

Kā domājat, vai vadīt vīrieti ir vieglāk nekā auto? Tiesības nevarēs nopirkt. Ar vīrieti jābrauc pēc visiem noteikumiem, sajūgs jājūt, stūres viņam nav, bremzes ir švakas un visu laiku nes pa kreisi, īpaši, kad pilna bāka.

☺ ☺ ☺

Šonakt termometrs pieklaivēja pie loga un palūdza ielaist iekšā sasildīties.

☺ ☺ ☺

Ja vīrietis jums neko nedāvina, izmētā zeķes pa visu dzīvokli un sēž pie televizora ar alus pudeli rokās, tātad jūs esat tā vienīgā, ar kuru viņam ir tiešām labi.

☺ ☺ ☺

Dzemdību namā jauna akcija; dzemdē divus – saņem trešo par brīvu!

Vēl bīstamāks par auto, pie kura stūres sēž sieviete, ir auto, kura priekšējā pasažieru sēdekli sēž viņas pļāpīgā draudzene.

☺ ☺ ☺

Intervija ar oligarhu.

– Kāda ir jūsu aizraušanās?

– Nu, agrāk es krāju markas.

– Bet tagad?

– Marku vairs nav, krāju eiro...

☺ ☺ ☺

Zaķu mamma ierauga mednieku un brīdina mazos zaķēnus:

– Tūlīt taisiet ausis ciet! Viņš aizšaus garām un pēc tam briesmīgi lamāsies.

DIRIĢENTA LEONĪDA VIGNERA ZELTA FRĀZES

- Līdz kaunam atlikuši trīs mēģinājumi!
- Fagoti vēl nav paņēmuši mutē, bet tromboni jau beiguši!
- Cilvēki, kuri spēlē aplam, jāsēdina cietumā tāpat kā naudas viltotāji!
- Un, ja kāds nospēlējis aplam, pats galvenais – savlaicīgi pārmetoši paraudzīties uz kaimiņu.
- Ja jūs vēlreiz tā nospēlēsiet pirmo ciparu, es jūs visus pēc kārtas nogalināšu, aprakšu, atsēdēšu un pēc tam savākšu jaunu orķestri!
- Es tūdaļ pateikšu jums, kādas te notis, – jūs būsiet ļoti pārsteigti!
- Šostakovičam ir daudz nošu, un tās visu laiku mainās.
- Nots zem punktiņa norāda, ka ar to kaut kas ir jādara.
- Te jums nav simfoniskais orķestris – pūli nenoslēpsies, jāspēlē tīri!
- Čigānu jautrību aptumšo neizpildāmas trombonu pasāžas.
- Otrais trombon – es jums novēlu, lai jūsu bērēs tā spēlē!
- Jāspēlē tā, it kā jūs būtu nedaudz iedzēruši un nekur nesteidzaties.
- Izliecieties, ka esat mūziķi, nevis vienkārši stulbeņi ar dzelzs gabaliem!
- “Uz astoņi” – tas ir tas pats temps, tikai divas reizes ātrāk!
- Alti, kur jūs lienat? Un ja vēl kaut kā pieklājīgi, bet te – fa diēzs!
- Sieviešu koris! Dziediet reizē ar savām smadzenēm!
- Alti! Ļaujiet reiz izpausties savam talantam!

- Sakiet, lūdzu, jūs tagad tā spēlējat pēc konservatorijas? Es rīt pat došos turp, nožņaugšu rektoru un pieprasīšu, lai jums atņem diplomu!
- Fagot, atvainojiet – ar kuru vietu jūs izdvesāt šīs skaņas?
- Mēģiniet pūst ārā! Man tāds iespaids, ka mūzikas skolā jums nav paskaidrojuši, kāds ir gaisa plūsmas virziens mundštukā!
- Par tādu solo es būtu gatavs jūs noskūpstīt, žēl, ka sēžat tik tālu! Rīt desmitos no rīta gaidu jūs savā kabinetā!
- Jums, mīlulīt, ir tāda sejas izteiksme, it kā, izņemot čellu, jums kājstarpē nekā cita dzīvē nav bijis!
- Vai jums nav bail nākt uz otro nodaļu? Sakiet paldies, ka konservatoriju apmeklē inteliģence; proletārieši būtu piecēlušies no savām vietām un sadevuši jums pa purnu par tādu spēli!
- Es zinu, ka jūs visi mani ienīstat. Tagad padomājiet, kā pret jums būtu jāizturas man?
- Es izbeidzu jebkādas ceremonijas, un kopš šodienas es sākšu jūs mācīt milēt ja ne mani, tad vismaz mūziku!
- Saksofona vietā jums vajadzētu ņemt motorzāģi. Skaņas tās pašas, bet naudas vairāk!
- Kad pārnāksiet mājās, nododiet savai sievai manu līdzjūtību. Kā iespējams gulēt ar tik neritmisku cilvēku?
- Es apsolu jūs iekārtot darbā pazemes pārejā, un personiski vienošos ar mentiem un bandītiem, lai tie jūs neaiztiek. Bet par garāmgājējiem es negalvoju.
- Pēc katra šitāda koncerta jums jāiet uz baznīcu un jāizsūdz grēki! Un neaizmirstiet ziedot dievnamam!

DOTS STARTS KONKURSAM “EIROPAS GADA PAŠVALDĪBA 2013”

Eiropas **2013**
Gada pašvaldība

Līdz 18. oktobrim, kad tāpat kā pērnajā septembrī Ventspilī atkal sumināsim Eiropas Gada pašvaldību, vēl tālu un darāmā pulka. Taču ar piecu ministru – kultūras ministres **Žanetas Jaunzemes-Grendes**, labklājības ministres **Ilzes Viņķeles**, veselības ministres **Ingrīdas Circenes**, izglītības un zinātnes ministra **Robertas Kīļa** un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra **Edmunda Sprūdža**, Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā vadītājas **Innas Šteinbukas** un Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēža un konkursa vērtēšanas komisijas priekšsēdētāja **Andra Jaunsleiņa** parakstu uz konkursa nolikuma starts jaunajam konkursam “Eiropas Gada pašvaldība 2013” ir dots.

Konkursā šogad tiks noteikta gan **Eiropas Gada pašvaldība**, gan uzvarētājpašvaldības četrās nominācijās – **“Pašvaldība kultūrai”**, **“Pašvaldība integrācijai un iekļaušanai”**, **“Pašvaldība veselībai”** un **“Pašvaldība Eiropas Savienības vērtību popularizēšanai”**. Šis konkurss sasaistīts ar Eiropas Pilsoņa gadu, un tā mērķis ir veicināt pašvaldību atbalstu iedzīvotāju integrācijai, kultūrai, veselīga dzīvesveida popularizēšanai, kā arī Eiropas Savienības vērtību popularizēšanai un sabiedrības iesaistei starptautiskā sadarbībā.

Konkursā aicinātas piedalīties visas pilsētu un novadu pašvaldības, izņemot iepriekšējā gada uzvarētājas – Ventspils pilsētu un Gulbenes novadu.

Konkurss noritēs **divās kārtās**. **Pirmās kārtas konkursā**, kas notiks **piecos plānošanas reģionos**, pašvaldībām jāpiesakās līdz šāgada **15. maijam**, aizpildot un iesniedzot vienota parauga pieteikumu un sniedzot informāciju par pašvaldību un tās aktivitātēm. Katrā plānošanas reģionā tiks izveidota vērtēšanas komisija, kas vērtēs pašvaldību pēc iesniegtās pieteikuma anketas un citiem kritērijiem. Trīs labākās pašvaldības no katra reģiona tiks izvirzītas otrajai kārtai valsts mēroga konkursā.

Vairāk informācijas meklējiet: www.lps.lv!

Konkursu Latvijas Pašvaldību savienība rīko sadarbībā ar Kultūras ministriju, Labklājības ministriju, Veselības ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā, Kurzemes plānošanas reģionu, Zemgales plānošanas reģionu, Rīgas plānošanas reģionu, Latgales plānošanas reģionu un Vidzemes plānošanas reģionu.

Labu veiksmi visām dalībpašvaldībām novēl arī konkursa “Eiropas Gada pašvaldība 2013” ģenerālsponsors – AS “Swedbank” un konkursa atbalstītāji – SIA “Lattelecom”, “Latvenergo” koncerns, “Latvijas Dzelzceļš”, AS “Grindeks”, Taipejas misija Latvijā, AS “Valters un Rapa”, “Laima” un “Latvijas Valsts meži”, kā arī konkursa informatīvie atbalstītāji – “Latvijas Avīze”, Latvijas Televīzija, Latvijas Radio 1 un žurnāls “Logs”.

Talsu fotokluba biedru pamanītie logi Briselē aizvadītā gada nogalē.
Ulda Balgas, Rūdolfa Liepiņa un Tāļivalža Šeptes foto

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634, 6750 8530